

Do dzisiejszego numeru „Kurjera Poznańskiego” dołączamy dla stałych abonentów bezpłatny **Kalendarz-Przewodnik na r. 1937.**

objętości 136 str. formatu notatnika kieszonkowego (10×15,5 cm) w okładce dwukolorowej półsztywnej.

Nasz Kalendarz-Przewodnik na r. 1937 wydrukowano w nakładzie 120 tysięcy egzemplarzy.

Dzisiaj 14 stron

Wydanie główne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 584

Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 17 grudnia 1936

Rok 31

Robota komunistyczna w Polsce i jej metody

Obóz narodowy, likwidując resztę w społeczeństwie wpływów „sanacji moralnej”, uderza zwartym frontem w żydokomunę, która sterowana jest przez międzynarodówkę bolszewicką, a robi w Polsce wielki wysiłek na wszystkich terenach, by podminować naród polski i jego państwo.

Można stwierdzić, że uświadomienie, czem jest niebezpieczeństwo żydowskie, zrobiło w kraju olbrzymie postępy: wystarczy pod tym względem porównać obecny stan rzeczy z tem, czego świadkami byliśmy jeszcze przed kilku laty. Nie można tego natomiast w tej mierze powiedzieć o uświadomieniu politycznym społeczeństwa w odniesieniu do niebezpieczeństwa komunistycznego, choć ono przecież z żydowskim łączy się bezpośrednio.

Ze sfery, ulegające wpływom masońskim, prawdy o robocie komunistycznej w Polsce i jej celach rozumieć nie chcą, niewiele nas dziwi po takich doświadczeniach, jakie przeżywa np. Francja; ale o niezwyklej ślepoty politycznej świadczy, jeżeli także w kołach „sanacyjnych”, społecznie bardziej umiarkowanych, rozbrzmiewało doniedawna powszechnie, a i dziś jeszcze powtarza się często twierdzenie czy „pocieszenie”, że niebezpieczeństwo komunistyczne u nas, to tylko — „straszak endecki”. Widocznie to, co się dzieje na półwyspie pyrenejskim, i tego przyczyny, o których wczoraj z taką plastyką i z takim przejęciem mówiła p. Izabella Lutosławska, jeszcze za mało wnikało w umysłowość odnośnych czynników.

Nawet czołowi ich ludzie nie rozumieją przytem, że jedyną ideologią i jedyną siłą, która skutecznie przeciwstawi się może dążeniom czerwonego internacjonalu jest ideologia nacjonalistyczna, oparta o zasady katolickie, jest obóz narodowy, budujący na podstawach najszerszych warstw naszych społecznych.

Taki leader konserwatystów „sanacyjnych” książę Janusz Radziwiłł jeszcze w tych dniach na obiedzie przyjaciół „Czasu” obwieszczał słuchaczom, że dwa istnieją niebezpieczeństwa: nacjonalizm i komunizm, i wykladał, jak to trzeba uniknąć komunizmu, a „nie wpaść w objęcia drugiego niebezpieczeństwa, t. j. skrajnego nacjonalizmu”. Pewnie, że to przedstawiciel politycznych „moriturów”, reprezentant kandydatów do zgonu politycznego po niezbyt chlubnym politycznym żywocie. Ale tego rodzaju poglądy błądzają się i po innych głowach ludzi wczoraj

rajszych, szczególnie w pewnych sferach inteligencji.

Temu okłamywaniu siebie i innych trzeba przeciwstawić otwieranie ocz. dotąd przymkniętych, na polską rzeczywistość istotną, na żywe siły narodu, zrzeszone w ruchu narodowym, z jednej strony, a z drugiej na szeroko założoną agitację komunistyczną i agitacji tej metody, które trzeba znać, żeby umieć je sparaliżować.

W tym celu udzielamy poniżej głosu jednemu z czytelników naszych z Łodzi, którego nie możemy wyjawiać, którego znamy jednak osobiście z dużej sumienności obywatelskiej i rozwagi politycznej. Oto, co on nam pisze:

Szanowny Panie Redaktorze!

Chociaż nie jestem ani dziennikarzem, ani specjalnie współpracownikiem pisma Pańskiego, uważam sobie za obowiązek zwrócić się do Pana Redaktora na tej drodze, ponieważ sądzę, że mam wprost obowiązek, poinformować społeczeństwo o ważnym dokumencie, który zbiegłem okoliczności znalazł się w moim ręku.

Chodzi o okólnik sekretariatu Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej (K. Z. M. P.), rozesłany widocznie do placówek tego nielegalnie istniejącego Związku po szóstym jego kongresie. Niestety miałem ten dokument w ręku tylko przejściowo i krótko, tak, że nie mogłem go sobie przepisać; zanotowałem sobie natomiast dokładnie treść długiego tego okólnika (nawiasowo powiedziawszy, staran-

nie opracowanego i technicznie dobrze wykonanego). Streszczenie to, ściśle odtwarzające bieg myśli okólnika, załączam, a Pan Redaktor będzie wiedział, jaki z tego zrobić użytek dla dobra sprawy, wspólnej wszystkim uczciwym Polakom.

Łączę wyrazy i t. d.

Streszczenie okólnika Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej

Okólnik krytykuje sekciarstwo tych komunistów, którzy za cel wytknęli sobie formalne zjednoczenie się socjalizmu polskiego z organizacją komunistyczną. W przeciwstawieniu do tych dążeń zaleca się dalsze przenikanie elementem komunistycznym Towarzystwa Uniwersytetów Robotniczych (t. zw. Turu), „Wici” (ludowcowych), „Siewu” („naprawiackiego”), Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej i Legionu Młodych. Okólnik chwali się, że t. zw. „Front Młodej Lewicy” jest dziełem sugestji Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej.

Władze K. Z. M. P. przestrzegają członków swych dalej przed sekciarstwem w stosunku do Żydów, od których także nie należy wymagać koniecznie bezpośredniego współdziałania w organizacji komunistycznej, jeżeli to utrudnia szerzenie wpływów komunistycznych, natomiast należy w takim wypadku w organizacjach żydowskich mnożyć i powiększać komórki komunistyczne.

O ile chodzi o oddziaływanie na Pola-

ków, okólnik każe to czynić pod hasłem walki „o pokój i niepodległość Polski”. Wszędzie należy demaskować hitleryzm w Polsce. Należy popierać organizacje chłopskie, stosując taktykę jednania sobie ludowców wysuwaniem żądania, by pozwolono wrócić Witosowi. Za pożądane uznano wspólne zebrania polityczne ludowców z socjalistami. Forsować należy szerzące zamęt strajki chłopskie.

„Front Morges” jest w okólniku lekko potraktowany; wspomina się jednak o wyzyskaniu i tych czynników. W organizacjach katolickich mają dane jednostki zdobywać posłuch przez wygrywanie antyhitleryzmu.

Równocześnie należy współdziałać ze zbliżonymi organizacjami celem prowadzenia „wspólnej walki z bojówkami endeckimi” i należy dążyć do „oderwania drobnomieszczaństwa od zdrady narodowej”.

Najbliższym zadaniem jest wyzyskanie bezrobocia dla agitacji komunistycznej.

Okólnik każe propagować „zerwanie sojuszu wojennego z Niemcami hitlerowskimi” i popierać wszystko, co do tego wiedzie w polityce zagranicznej. Należy tworzyć komitety kobiece do walki z reakcją pod hasłem „obrony pokoju”.

Metody roboty komunistycznej w Polsce są w tym okólniku scharakteryzowane jasno. To, o czem okólnik mówi, potwierdza w całej pełni dotychczasowe nasze informacje. Dawaliśmy im wyraz niejednokrotnie. Teraz mamy w okólniku sekretariatu Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej potwierdzenie dotychczasowych doniesień naszych tak dobitne, że nie potrzebujemy do tego dodawać żadnego komentarza.

Chaos na Dalekim Wschodzie

Powódź sprzecznych i niemożliwych do stwierdzenia pogłosek — Zakulisowy sternik powstania działa pod komendą Moskwy — Akcja Donalda

London. (ATE.). „Unidet Press” donosi z Tokio, że powódź nie potwierdzonych i często sprzecznych wiadomości i pogłosek, krążących o położeniu w Chinach, przyczyniła się, że nawet rząd japoński nie może należycie zorientować się w istocie tego położenia.

Znany dziennik „Nishi-Nishi” oświadcza np., że marsz. Czang-Kai-Szekowi dano sposobność ratowania się ucieczką oraz że już w niedzielę dotarł do Lojangu. Ponadto na zasadzie informacji z Tientsinu podaje, że wojska Czang-Tue-Lianga zbuntowały się ponownie i zamordowały swych dowódców. Inna wiadomość dziennika donosi, że marsz. Czang-Tue-Liang został zamordowany przez własne oddziały. Ag. „Domei” nie mogła dotychczas sprawdzić ani jednej z powyższych pogłosek. Wieść, że zezwolono Czang-Kai-Szekowi na ucieczkę z

Sianfu, uważane jest za zmyślenie.

London. (Tel. wł.). Jak donoszą z Szanghaju, dokładniejsze badania tła obecnych wypadków w Chinach ustaliły, iż bunt marsz. Czang-Tue-Lianga projektowany już był w lecie, a nie doszedł on do skutku jedynie z tego powodu, że powstały w międzyczasie zamachy komunistyczne w prowincjach Kwuan-Tung i Kwuan-Si, które bez wysiłku stłumiono.

Sternikiem obecnych poczynań jest szef tajnej kancelarii marsz. Czang-Tue-Lianga, Li-Tien-Tsai, noszący dawniej nazwisko Li-Po-Hai, członek Kuomintangu. Pozostawał on w stałej łączności z komunistami chińskimi i centralą Kominternu w Moskwie. W Sian-Fu utworzono centralny komitet wykonawczy chińskiej partii komunistycznej.

Szanghaj. (PAT). Ze źródła półurzędowego donoszą, że Czang-Kai-

Szek oświadczył, iż w obecnych warunkach nie może zbadać „postulatów” Czang-Tue-Lianga, gdyż należy to do zakresu rządu nankińskiego.

Donald, zgodnie z radą Czang-Kai-Szeka i jego małżonki, będzie czynił w Nankinie wysiłki w celu uspokojenia wzburzonej opinii publicznej i przeciwdziałania zbyt pospiesznej akcji. Przesłał on telegraficznie do Nankinu szczegółowe sprawozdanie o swem spotkaniu z Czang-Kai-Szekiem.

London. (PAT). Donald, który udał się do Sian-Fu, donosi z Lojangu, że powstańcy zapewnili go o całkowitem bezpieczeństwie Czang-Kai-Szeka, oświadczając, że jak najlojalniej pójdą za nim, o ile odwoła swoich doradców, przerwie walkę z armją czerwoną i przeprowadzi reformy.

Donald zapewnia, że w ciągu paru dni przesilenie chińskie będzie zlikwidowane.

Niebezpieczeństwa wojny w Hiszpanji

„Daily Mail“ o wywrotowych planach Moskwy — Tarcia w czerwonych szeregach rosną — Odpowiedzi na inicjatywę francusko-angielską — Z frontów bojowych

London. (Tel. wł.) „Daily Mail“ omawiając wypadki hiszpańskie stwierdza, że wskutek Sowietów cała polityka nieinterwencji się załamuje. Dziś walczy pod Madrytem 35.000 żołnierzy moskiewskich i 25.000 komunistów francuskich. Dziennik wzywa rząd angielski do czujności, aby nie zezwolił się wciągnąć do awantury hiszpańskiej.

Dalej pisze „Daily Mail“, że niema wątpliwości, iż Niemcy i Włochy pod żadnym pozorem nie ścierpią czerwonego rządu w Hiszpanji, gdyż byłby to pierwszy krok do opanowania Francji przez komunizm, co pociągnęłoby następstwa w stosunku do Anglii. Nie można twierdzić, że komunizm nie przeniesie się przez kanał La Manche. Dopiero niedawno Partja Pracy w swej ulotce stwierdziła, że na terenie Anglii pracuje 11 komunistycznych organizacji, które przy pomocy finansowej Moskwy dążą do narzucenia kontroli bolszewickiej. Przed kilku dniami hiszpański komunistyczny Oliver z Walencji niedwuznacznie dał do zrozumienia, że czerwona armia po zwycięstwie w Hiszpanji wysłana zostanie do innych państw, aby dalej prowadzić walkę z faszyzmem.

Barcelona. (ATE) Przesilenie rządowe w Katalonji — jak donosi „United Press“ — nie zostało dotychczas zakończone. Prez. Companys przyjął cały szereg przywódców partyjnych i odbył z nimi rozmowy w sprawie wyrównania różnic.

Powszechna unja robotnicza ogłosiła manifest, w którym oświadcza, że uzyskanie współpracy i harmonji będzie niemożliwe, jeżeli marksistowska partja jednocy, wyznająca poglądy Trockiego, będzie włączona do koalicji rządowej. Stronnictwo to już obecnie występuje w taki sposób, który musi wywołać niesnaski i niezadowolenia.

Lizbona. (PAT) Rząd portugalski przesłał do prasy tekst odpowiedzi na memorandum francusko-brytyjskie.

Portugalia powołuje się na swoje noty poprzednie i na położenie geograficzne, które pozwala znakomicie zorientować się w wypadkach hiszpańskich.

Rząd lizboński musi badać wszystkie propozycje, dotyczące walk w Hiszpanji, ze stanowiska, łączącego interesy pokoju i humanitaryzmu z żywotnymi sprawami Portugalji, których w ofierze składać nie może. Lojalnie spełnia dotychczasowe zobowiązania i gotów jest współdziałać w zarządzeniach, zmierzających do ulżenia losowi ludności, nie może jednak zgodzić się na pośrednictwo i plebiscyt, które nie dadzą wyniku.

Walencja. (PAT) Z kół rządu madryckiego donoszą:

Rada ministrów obradowała od godziny 16.30 do 22. Min. oświecenia i sekretarz rady ministrów oświadczyli, że postanowiono rozwiązać komitety, utworzone żywiłowo w pierwszych dniach walk. Delegacje prowincyj będą zastąpione przez rady prowincjonalne, w których wszystkie organizacje polityczne i związki zawodowe „frontu ludowego“ będą miały reprezentację.

Rząd uchwalił tekst odpowiedzi na

propozycję francusko-brytyjską. Tekst będzie ogłoszony po wręczeniu go odnośnym rządom.

Parjż. (ATE) Z Sewilli donoszą: Gen. Queipo de Llano oświadczył, że wojska powstańcze zajęły po krwawych walkach na froncie madryckim przedmieście Boadilla del Monte. Zdobyto znaczną ilość materiału wojennego. Oddziały czerwone pozostawiły na placu boju 42 zabitych.

Czerwoni bombardowali miejscowość Viergin de la Cabeca, która jest celem licznych pielgrzymek. Bombardowanie wyrządziło poważne szkody.

Teneryfa. (PAT) Rozgłoszono powstanie ogłosza odezwe do ludności madryckiej, aby porzuciła walkę i donosi, że 15 bm. powstańcy stracili pod stolicą trzymotorowy samolot bombardujący, którego załogę stanowili: Francuz, Anglik, Rosjanin i Hiszpan.

Zmiany w rządzie Baldwina?

London. (ATE) Jak donosi „Daily Express“, w kołach politycznych krąży pogłoski o możliwości dokonania w najbliższym czasie pewnych zmian w gabinecie angielskim.

Zmiany te nastąpić mają jeszcze

w bieżącym tygodniu przed rozpoczęciem wakacji świątecznymi. Premier Baldwin pozostanie jednak na czele rządu i ustąpi prawdopodobnie po uroczystościach koronacyjnych.

Znów zaginął samolot komunikacyjny

London. (Tel. wł.) Według doniesień z Nowego Jorku panuje w sferach lotniczych duże zaniepokojenie z powodu zaginięcia samolotu komunikacyjnego towarzystwa „Western Air Express“.

Zaginiony aparat z 7 pasażerami na pokładzie był w drodze z Los An-

gelos do Salt Lake City, gdzie powinien wylądować wczoraj wieczorem o godz. 23 czasu europejskiego. Ostatnią depezę radiową otrzymano około godz. 21.30.

Mimo poszukiwań przez samoloty, dotychczas nie natrafiono na ślad zaginionego aparatu.

Sprzeniewierzenia „sanacyjnego“ działacza

Toruń. (Tel. wł.) Dziś przed sądem okręgowym rozpoczął się proces 36-letniego Aleksandra Kubuszewskiego. Według aktu oskarżenia stan faktyczny jest następujący:

W połowie października ub. r. przewodniczący urzędu rozjemczego sędziego dr. Karakulski złożył doniesienie w prokuraturze, że zauważył podczas doręczenia kontroli, iż sekretarz tego urzędu Kubuszewski przywłaszczył sobie kwotę 3 tys. zł na szkodę skarbu państwa. Kubuszewskiego osadzono w areszcie i zajęto jego majątek ruchomy, udziały jako współnika cegielni Michałowa w pow. inowrocławskim oraz ewentualne wierzytelności.

W toku śledztwa stwierdzono, że Kubuszewski w czasie od 14 czerwca 1933 do 18 października 1935 przywłaszczył sobie na szkodę skarbu państwa z pieniędzy, otrzymanych od

stron tytułem opłat, łączną kwotę — 27.944,40 zł. Na podstawie ekspertyzy przeprowadzonej przez urząd pocztowy w Toruniu ujawniono, że oskarżony przerobił 162 odcinków skarbowych blankietów nadawczych t. zw. „potwierdzeń dla wpłacającego“ i na tych odcinkach umieszczono podrobiony stempel pocztowy.

Kubuszewski przyznał się do sprzeniewierzenia kwoty 23.287,70 zł i podał, że pieniądze wydał na „prowadzenie domu“ a częściowo na „libacje z kolegami“.

Dziś w ciągu całego dnia będzie zeznawał oskarżony. Należy przypomnieć, że Kubuszewski był bardzo ruchliwym działaczem „sanacyjnym“ i należał do kół zbliżonych do sekretariatu wojewódzkiego B. B. W. R. w Toruniu. (z)

Z Sejmu

Warszawa (Tel. wł.) W kołach politycznych wczorajszy wybór prezesa grupy ludowej Kielaka na wicemarszałka Sejmu jest traktowany jako porażka „naprawczy“, a oraz sukces grupy ludowej.

Zwracają ponadto również uwagę, że Kielak należał do najbliższych i najwierniejszych współpracowników płk. Sławka. On sprowadził uchwałę, nadającą Sławkowi zgodę w Ractawicach. (w)

Odjazd gen. Samsonovici

Warszawa (Tel. wł.) Rumuński szef sztabu gen. Samsonovici opuścił Warszawę, powracając do Bukaresztu.

Wywrotowa organizacja

Lublin (PAT) Obserwując od dłuższego czasu działalność stowarzyszenia Liga Obrony Praw Człowieka i Obywatela władze doszły do przekonania, że organizacja ta stała się ostatnio terenem działalności wywrotowej.

Zarządzona rewizja całkowicie potwierdziła te obserwacje władz. Znalezione niezbite dowody utrzymywania kontaktu z czynnikami wywrotowymi. W związku z tem starosta grodzki zawiesił działalność Ligi a zebrane dowody i akta przekazał władzom prokuratorskim.

Kradzież przewodów

Warszawa (Tel. wł.) Nastąpiła przerwa w bezpośredniej komunikacji telefonicznej Londyn—Warszawa—Moskwa. Okazało się, że ktoś skradł

na Woli przy ul. Bema dwa metry przewodu. Po kilku godzinach naprawiono połączenie. (w)

Nie wierz Żydowi!

Lwów (Tel. wł.) Adwokat Abraham Freilich został aresztowany za sprzeniewierzenie około 1000 zł, które otrzymał od dwóch zabiegających o posadę dozorców domów, rzekomo należących do jego siostry. Kiedy klienci nie dostali posad i nie zwracali im kaucji, wówczas wystąpili ze skargą do prokuratora.

Proces o milionowy majątek

Warszawa (Tel. wł.) Sąd Najwyższy ma rozpatrzyć w dniu 22 bm. głośny proces, ciągnący się już od dłuższego czasu, który wytoczyła morganatyczna żona wielkiego księcia Michała Romanowa hr. Brassowa skarbowi państwa, domagając się zwrotu dużego domu czynszowego w Czestochowie i majątku ziemskiego, łącznej wartości kilku milionów zł, które skarb państwa przejął na podstawie traktatu ryskiego, przynajmniej państwu dawne dobra Romanowych.

Hr. Brassow przegrała spór w dwóch instancjach i poniosła koszty, sięgające już blisko 150.000 zł.

Obecnie trzech adwokatów popierać będą w jej imieniu skargę kasacyjną, wniesioną do Sądu Najwyższego. Wzmocniony komplet sędziów w liczbie siedmiu wydać ma opinię prawną, czy majątki, których zwrotu domaga się hr. Brassow, należą do kategorii dóbr objętych postanowieniami traktatu ryskiego.

Spis ludności ZSRR

Tallin. (ATE) Z Moskwy donoszą, że 6 stycznia 1937 r. na całym terytorjum Z. S. R. R. odbędzie się powszechny spis ludności. Ostatni spis odbył się przed 10 laty.

Główny urząd statystyczny w Moskwie wydał formularze, zawierające oprócz zwykłych rubryk pytanie, czy dany obywatel sowiecki wierzy w Boga i jaki jego jest stosunek do religji. Umieszczenia tego punktu ma na celu ustalenie liczby wierzących obywateli sowieckich, gdyż na podstawie wyników spisu związków wojujących bezbożników opracuje dalszy plan zwalczania religji.

Grypa w Berlinie

Berlin. (PAT) W stolicy Rzeszy panuje grypa. Nie słychać wprawdzie dotąd o wypadkach śmiertelnych, jednak władze sanitarne wzywają ludność do zachowania wszelkich ostrożności.

Prezes państwowego urzędu higieny zaleca chorym pracownikom pozostawanie w domu, a pracodawców wzywa do niestawiania pracownikom trudności.

Straszliwy wybuch

Warszawa (Tel. wł.) W poniedziałek o 8 rano, nastąpił w domu Spółdzielni Stow. Mieszk. Profesorów i Docentów Politechniki Warszawskiej przy ul. Filtrowy 71 a, niezwykle silny huk. W chwili po tem, lokatorzy klatki frontowej, przerażeni niezrozumiałym wybuchem, zaalarmowali policję.

Na miejsce wypadku przyjechali przedstawiciele Urzędu Inspekcyjno-Budowlanego, oraz monter gazowni miejskiej. Szczegóły przyczyny wybuchu, są następujące:

W pokojach, przeznaczonych na łazienki, mieszczą się piecyki gazowe do ogrzewania wody, od których przeprowadzone są rury blaszane, włączone w specjalny przewód spalinowy do ujścia spalinowego gazu. W przewodzie tym nastąpił wybuch nagromadzonej spalinizny.

Siła wybuchu wyrwane zostały wszystkie rury ujściowe w łazienkach od parteru aż do IV-go piętra, oraz cegły, które częściowo zdemolowały urządzenia łazienek i uderzyły w głowę lokatora I-go piętra, prof. Kirkora. Najwięcej strat materialnych poniósł lokator parterowego mieszkania dr. filozofji, Marceja Różański, gdzie cegły rozbiły porcelanową miskę umywalki, oraz inne urządzenia. Asystentka doktora, Marja Koziarska, która w czasie wybuchu znajdowała się właśnie w łazience, została zasypana odłamkami tynku i cegły. Na szczęście nie odniosła większych obrażeń.

Szkody ponieśli również lokatorzy II-go i III-go piętra: prezesowa Biernacka, gdzie wypadły cegły, nie wyrządzając zresztą szkód, a w mieszkaniu prawnika Kazimierza Niewęglowskiego, odpadł tylko tynk.

Istnieje przypuszczenie, że powodem wypadku było zapchanie otworu przewodu spalinowego, skutkiem czego gazy spalinowe nie miały ujścia i z tej przyczyny silnie tam nagromadzone rozerwały przewód, powodując silny wybuch.

Napad na pocztarza

Kalisz (Tel. wł.) W ub. wtorek wieczorem, napadnięty został w lesie pod Kotowieckiem koło Skalmierzyce posłaniec pocztowy Stanisław Witczak.

Napastnicy, których było dwóch, zamierzali Witczakowi zrabować gotówkę, której napadnięty miał przy sobie 1.400 złotych. Bandyty zbiegli, gdy napadnięty strzelił na postrach. Jeden z napastników rzucił się na Witczaka i usiłował pchnąć go nożem, nie zdołał go jednak dosięgnąć.

Za napastnikami wszczęto pościg. Byli to dwaj osobnicy w wieku około 35 lat, obaj w cyklistówkach.

Młodzieńcy usiłowali dokonać rewizji u Trockiego

Ooslo. (PAT.) Sąd w Drammen rozważał dziś sprawę 5 młodzieńców, członków partji narodowo-socjalistycznej norweskiej, oskarżonych o próbę dokonania rewizji w mieszkaniu Trockiego w Hoenfoss. Sąd skazał oskarżonych na areszt od 60 do 120 dni, przyczem w stosunku do 4 wykonanie wyroku zawiesił.

Wladomosci

Pończochy dla pań w Niemczech przeznaczono do sprzedaży wewnętrznej, nie powinny być obramowane u góry paskiem wełnianym, ze względu na konieczność oszczędzania surowców.

Z okazji przypadającego 15 b. m. terminu płatności i raty długów wojennych, rząd francuski wyraził ubolewanie, iż kryzys gospodarczy nie pozwala na uregulowanie tego długu i wyraża nadzieję, że na drodze rokowań dyplomatycznych Francja i Ameryka dojdą w tej sprawie do porozumienia.

Rząd włoski zakomunikował departamentowi stanu w Waszyngtonie, że nie uiszcza płatnej w dniu 15 grudnia raty dłużnej wysokości 2 141 503 dolary.

W Estonji obliczenia ostateczne głosów w wyborach do pierwszej izby zgromadzenia narodowego wykazały małe zainteresowanie w miastach, natomiast większe w okręgach wiejskich. Przedtętna frekwencja w 30 okręgach wynosi 50 procent.

Prez. Roosevelt przybył do Białego Domu. Przed zakończeniem podróży prezydent oświadczył dziennikarzom, że konferencja w Buenos Aires nie zawiodła nadziei.

Panamerykańskie problemy

Wśród palących zagadnień chwili kontynent europejski zajęty jest do tego stopnia własnymi bólami, że słabo śledzi ważne wydarzenia gdzieś indziej.

Takiem oto wydarzeniem jest zjazd państw Ameryki Północnej i Południowej, obradujący w Buenos Aires, a będący — zdaje się — czemś więcej, aniżeli jedną z licznych po wojnie „konferencji” międzynarodowych, które poza tuzinem toastowych frazesów i anemicznych rezolucyj nie dawały ludzkości żadnych uchwytnych rezultatów.

Nie śniło się nikomu, gdy ustalano datę spotkania w Buenos Aires, że staną przed konferencją dwa doniosłe zagadnienia ogólniejszej natury, wszakże mające pośrednio wpływ na kierunek polityki republik amerykańskich w przyszłości: zagadnienie decydującej walki Kominternu z zachodnią cywilizacją, oraz szczególny odcinek tej walki, jakim jest rewolucja w Hiszpanji.

Ameryka łacińska, wywodząc swe pochodzenie z półwyspu iberyjskiego, nigdy nie zatraciła swych więzów z krajem macierzystym — Hiszpanją i Portugalją — i nawet poniekąd serdeczniej jeszcze pilnowała związków z „starym krajem”, niżli Stany Zjednoczone z Europą. W oczach republik południowo-amerykańskich była wspólna macierz hiszpańska, dla Brazylii zaś portugalska, jakby nieustającym symbolem wspólnoty kontynentu południowo-amerykańskiego. Świadomość jednego pochodzenia wyrównywała nieraz wewnętrzne konflikty. Istniała jakaś nieuchwytna więź od Meksyku aż po Patagonję — więź jednej wielkiej rodziny łacińskiej — która była znacznie bardziej zwarta pod względem narodowym, niżli związki Ameryki północnej z jej europejską macierzą. Robił to wspólny instynkt rasy i tradycja tego samego pnia kultury. Ameryka Południowa żyła w dużej mierze oddechem wypadków europejskich.

Fakt ten trzeba sobie uprzytomnić, by pojąć całą powagę znaczenia, jakie mają obecne wypadki w Hiszpanji wśród opinii południowo-amerykańskiej. Ameryka łacińska stoi wobec głębokiego konfliktu, drżąc, aby z rewolucji tej nie wyszła Hiszpanja tak osłabiona, iż straciłaby prestiż kulturalnego przewodnictwa nad młodemi republikami. Już gdy upadł tron madrycki przed pięciu laty, odczuć się dało za oceanem dużą konsternację, bo przeczuwano, że republika madrycka nie będzie ową „starą” Hiszpanją z całym swym światem tradycji i blasku wiekowej kultury. Escorial był dla Ameryki południowej do tej pory symbolem jej związku z Europą.

Czy nie jest znamienne, że upadający od paru lat prestiż Hiszpanji za oceanem zbiegł się z upadkiem prestiżu Ligi Narodów wśród amerykańskiego świata, jakgdyby na potwierdzenie, że Ameryka Południowa oddala się od Europy i że ją problemy „starego” świata coraz mniej obchodzą?

Podczas gdy takie mniej więcej refleksje snuła opinia południowo-amerykańska w przeddzień konferencji w Buenos Aires, w Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki nie ochłonęło do tej pory z silnego wrażenia, jakie wywarł najświeższy pakt Japonji z Niemcami. Układ Berlin-Tokjo ma za podkład wspólną walkę z Rosją, ubraną w hasło walki z komunizmem. Ale nie da się zaprzeczyć, że dopiero ak-

tywność Kominternu na różnych odcinkach świata stała się dla frontu niemiecko-japońskiego ostatecznym spoidłem.

Co się wszakże tyczy Ameryki, to niepodobna jej patrzeć na ten układ tylko pod kątem walki „światopoglądowej”. Dla Waszyngtonu stanowi obojętne związanie Japonji z Rzeszą dowód tężenia sił japońskich w świecie. W oczach przeciętnego Amerykanina wzmaga się „złote niebezpieczeństwo” na wodach Pacyfiku.

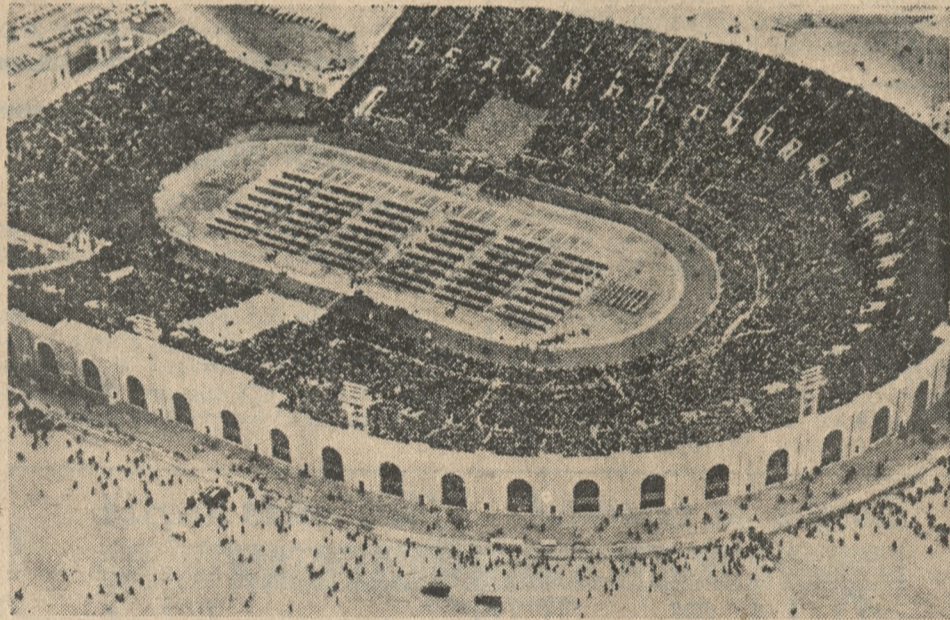
To też bezpośrednim skutkiem układu musi być dla polityki Stanów Zjednoczonych szukanie zabezpieczenia tyłów na wypadek konfliktu na Oceanie Spokojnym. Prasa amerykańska nazajutrz po układzie berlińsko-tokijskim uderzyła odrazu w ton, że taką gwarancję tyłów dać może tylko zachodnia Europa, „nawrót do starych aliantów”. I wszystko rzeczywiście

wskazuje na to, iż Waszyngton zapuka niebawem do drzwi w Londynie i Paryżu, i byłby to pierwszy realny krok od końca wojny w kierunku współpracy Ameryki północnej z Europą.

Tem da się może wytłumaczyć, dlaczego na odbywającej się w Buenos Aires konferencji delegacja amerykańska mniej tymczasem głośnie deklamuje o jedności „Panameryki”. Zaznacza się rozdźwięk interesów północy i południa: U. S. A. skłonna paktować z Europą, gdy tymczasem Ameryka łacińska odwraca się od współdziałania z „czerwoną” Hiszpanją.

Trudno narazie przewidzieć, jakie skutki miałyby takie rozdwojenie owych dwu Ameryk w przyszłości. Ale że nie będzie ono obojętne dla rozwoju wypadków na kontynencie amerykańskim, jest rzeczą więcej niż prawdopodobną.

PARADA KADETÓW

WIELKA PARADA KADETÓW MARYNARKI
Na stadionie w Filadelfji w Stanach Zjednoczonych odbyła się wielka parada kadetów marynarki wojennej, której przypatrywało się przeszło 100 tysięcy osób.

Kto szuka podarku gwiazdkowego Niech spieszy do Kałamajskiego

Najtaniej: Pończochy, Trykoty, Bielizna, Gorsety, Szale, Rękawiczki, Zemperki, Berety, Torebki, Chustki do nosa, Krawaty, Szelki, Robótki i inne podarki gwiazdkowe

P 8806 7-49.117/223

Niemieckie „nie wolno”

„Obywatel, który świadomie i tylko z pobudek czysto materialnych wywozi pokryjomu swój majątek zagranicę, wbrew prawu, podlega karze śmierci. Cały jego majątek ulega konfiskacie. Jeżeli przestępstwo to popełnia obywatel mieszkający zagranicą, ulega on takiej samej karze.”

Autorem srogiego prawa nie jest jakiś komisarz ludowy w Z. S. R. R., lecz dyktator gospodarczy Trzeciej Rzeszy, gen. Goering.

Zastosowanie drakońskiego środka prawnego dowodzi jednak, że pomimo surowej i ścisłej kontroli, jaka już od dawna istnieje w Niemczech, szmugiel pieniędzy i przekazywanie majątku przez pewne sfery obywateli niemieckich nie ustaje. Musi proceder ten obejmować dosyć szerokie sfery i poważnie szkodzić systemowi gospodarczemu kraju.

Podobne rozporządzenie, pociągające za sobą również karę śmierci, wprowadziły Sowiety w roku 1932, zwalczając spekulację zbożem i wszelkie nadużycia na polu aprowizacji.

Zakazy wszelkiego rodzaju są obecnie w Niemczech na porządku dziennym. Okazuje się, że prawie we wszystkich dziedzinach istnieje szereg rzeczy, których nie wolno robić. Realizacja planu „czterolatki” ma m. in. za sobą dokonanie stabilizacji cen. Logiczne są przeto wszelkie rozporządzenia, zabraniające pod groźbą surowych bardzo kar podnoszenie cen na artykuły codziennego użytku. Dzisiaj ceny w Niemczech muszą pozostać do

odwołania na poziomie cen z dnia 18 października r. b.

W celu powiększenia ilości bydła, trzody oraz podniesienia produkcji masła i mleka prowadzona jest kontrola uboju. Zrozumiałe jest, że żyto na chleb jest ważniejsze, niż wyrabiana z niego wódka. Zakaz więc pędzenia alkoholu ma swoje logiczne usprawiedliwienie. Liberalizm „jedzeniowy” ulega ograniczeniom we wszystkich kierunkach: jadłospisy restauracyjne będą prawdopodobnie przycięte o połowę, a to w celu zaoszczędzenia produktów. Wogóle gospodarka żywnościowa i regulacja konsumpcji zaczyna pod pewnymi względami przypominać tutaj czasy wojenne. Kartek nie ma, ale są ograniczenia, rejestracje klientów, repartycje pewnych artykułów, co wszystko razem wpływa na zwężenie zakresu konsumpcji zarówno ilościowo jak i jakościowo.

Zakazy w Niemczech obejmują nie tylko sferę życia gospodarczego. Ostatnią sensacją pod tym względem było rozporządzenie ministerstwa propagandy, zabraniające krytykowania dzieł sztuki. Czy to chodzi o sztuki plastyczne, czy o dramaty, czy o literaturę, czy wreszcie o filmy — krytykować nie wolno. Wolno tylko dać sprawozdanie, opis. Nic więcej. Czytelnik nie powinien być informowany o wartościach danego dzieła sztuki. Krytyka artystyczna sprowadza się z chwilą obecną do swego rodzaju reportażu. Krytyk teatralny np. po premierze pisze nie krytykę, ale protokół.

Z życia

(—) Wchodzenie państwa we wszystkie komórki życia, nie tylko jako poborca podatków i regulatora, ale i konkurenta, wywołuje niekonięcznie się dyskusje. Mimo zapewnień — państwo ciągle rozszerza zakres swoich zainteresowań, a co gorsze, wciąga do spółki i samorządy. Oto nowy przykład:

W preliminarzu budżetowym Śląska na r. 1937/38 widnieje pozycja: 410 tysięcy zł na udział Skarbu śląskiego w „Zjednoczeniu Górniczo-Hutniczym” w Warszawie. Kapitał zakładowy „Zjednoczenia” wynosi 1 milj. zł. Przejęło ono cały pakiet akcji śląskiej „Wspólnoty Interesów”, przedsiębiorstwa, którego wartość obliczają na 300 do 400 milj. zł.

Objaśnienia wojewody śląskiego do tej pozycji podają, iż odpowiedzialność Spółki ogranicza się do wysokości zadeklarowanego udziału oraz do dopłat na pokrycie kosztów prowadzenia biura Spółki. Sama działalność Spółki ma być zamknięta w stosunkowo krótkim okresie czasu.

Wydatek 410 tysięcy zł sam wojewoda uważa za przepadły, bo go zamieścił w rubryce „Subwencje”.

Gestję na „Wspólnotę Interesów” przeprowadził rząd, a w szczególności Bank Gosp. Kraj. Ze strony rządu ogłoszono, że przejęcie przez rząd „Wspólnoty Interesów” jest chwilowe, bo rząd szuka prywatnego kapitału krajowego i w jego ręce chce przekazać swoje uprawnienia. W związku z tem oświadczeniem pracownicy „Wspólnoty” odbyli szereg zebrań i zaproponowali przejęcie akcji. Rząd jednak odrzucił tę propozycję. Sprawa poszła na rozważanie wewnętrzne. Teraz wypływa w innej formie: oto 40% udziałów w spółce, przejmującej „Wspólnotę Interesów”, subskrybują wojewódzkie władze Śląska.

Czy to dobrze? 410 tysięcy zł na interes wartości paruset milionów złotych, to dobre na pierwszy dzień, na początek. Najtrudniej zaś zacząć i wleźć do przedsiębiorstwa. I rząd i B. G. K. mają doświadczenie, choćby z Scheiblerem i Grohmanem w Łodzi. Zaczęli od paru milionów, a przekroczyli już 100 milj. zł. Dlaczego więc wciągają do „Wspólnoty” samorząd wojewódzki, mający inne zadania i inne obowiązki?

*

Od syndyka Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu p. mec. Wlazły otrzymaliśmy w związku z uwagami, zamieszczonymi na tem miejscu w nr. 572 z dn. 10 b. m., obszerne wyjaśnienie w sprawie stanowiska, jakie Zakład zajął w związku z pretensjami swemi do dwóch placówek gospodarczych naszej dzielnicy, o których była mowa w naszych uwagach.

Z wyjaśnienia tego przytaczamy stwierdzenia ogólne, streszczające się w poniższym wywodzie:

„Cały szereg placówek gospodarczych zawdzięcza swoje życie tylko temu, że Zakład w zrozumieniu chwili obecnej i potrzeb życia gospodarczego zastosował daleko idące ulgi tak w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, jak w dziedzinie finansowania tych placówek. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w sprawach ubezpieczeniowych na podstawie obowiązujących ustaw i rozporządzeń skreśla odsetki, obniża odsetki, rozkłada należności na raty, w sprawach pożyczkowych obniża odsetki, konwertuje pożyczki w granicach zakreślonych. Zakład jednakże jako urząd, jako władza, musi wykonywać ustawę. Jeżeli zainteresowane sfery uważają ustawę i rozporządzenie wydane na mocy ustawy za niewystarczające, to podnoszenie zarzutów pod adresem władz Zakładu nie jest środkiem do usunięcia rzekomych braków ustawy.”

Kto ma bronić państw skandynawskich

W związku z opublikowaną ostatnio depeszą P. A. T. z Rygi, iż powstało porozumienie obronne państw skandynawskich, które zamierzają utworzyć dla tych państw bazy ze składami broni i materiału wojennego, uważamy za wskazane stwierdzić, iż wymieniony w depeście koncert szwedzki Boforsa jest zamaskowanym przedsiębiorstwem niemieckim, którego większość akcji posiada Krupp.

Fabryka Boforsa w Szwecji założona została w roku 1920, kiedy to państwa sprzymierzone pilnowały, by Niemcy przestrzegli postanowień traktatu wersalskiego i nie dopuszczaly do tworzenia fabryk sprzętu wojennego w Niemczech. Wówczas to Niemcy założyli szereg fabryk materiału wojennego w państwach neutralnych, m. in. wspomnianą fabrykę Boforsa w Szwecji.

Zgon wynalazcy

ŚMIERĆ WYNALAZCY

Na lotnisku Croydon koło Londynu wydarzyła się katastrofa lotnicza, w której poniósł tragiczną śmierć wynalazca autożyrów czyli t. zw. wirowca hiszpański lotnik Don Juan de la Cierva. Na zdjęciu de la Cierva na chwilę przed swoim ostatnim lotem, który chciał podjąć do swej krwawiącej ojczyzny.

Układy japońsko-sowieckie bez wyniku

Moskwa (ATE) Układy w sprawie przedłużenia bardzo ważnej dla Japonii umowy rybackiej, po trzeciej konferencji Litwinowa z ambasadorem japońskim stanęły na martwym punkcie.

Moskwa wprowadziła motywy polityczne Litwinow oświadczył amb. Szpigemitsu, iż rząd sowiecki gotów jest przyznać prawo połowu ryb na wodach wschodnio-azjatyckich, uzależnia jednak swą zgodę od spełnienia warunków wysuniętych w związku z ostatnim rozwojem politycznym, a

zwłaszcza z układem japońsko-niemieckim, zagadnieniem granicznym oraz innymi sprawami nie mającymi żadnego związku z zagadnieniem rybołówstwa.

Warunki wysunięte przez rząd sowiecki stawiają pod poważnym znakiem zapytania sprawy zawarcia umowy rybackiej. Posiada ona dla Japonii b. doniosłe znaczenie jest bowiem źródłem utrzymania dla całych prowincyj, które udają się masowo na obfitujące w ryby pobrzeża sowieckie.

Ks. Windsor osiedli się na Węgrzech?

Budapeszt (ATE) W związku z rzekomymi zamiarami ks. Windsoru nabycia na Węgrzech większej posiadłości ziemskiej „Acht-Uhr Blatt” donosi, że jedno z najwybitniejszych londyńskich biur adwokackich od przeszło dwóch miesięcy prowadzi rokowania w sprawie kupna majątku ziemskiego, należącego do hr. Zichy. Dziennik utrzymuje, że kontrakt będzie za-

warty w najbliższym czasie mimo, że w chwili obecnej sprawa ceny nie została jeszcze dokładnie uzgodniona.

Londyńskie biuro adwokackie trzyma wprawdzie nazwisko swego zleceniodawcy w tajemnicy, należy jednak przypuszczać, że chodzi tu o ks. Windsoru. Objekt, jaki zamierza nabyć król angielski, odznacza się wspólnymi terenami myśliwskimi.

Ribbentrop o dążeniach Trzeciej Rzeszy

Londyn. (PAT) Amb. von Ribbentrop wygłosił na bankiecie towarzyszącego przyjaźni angielsko-niemieckiej dłuższe przemówienie, pierwsze od czasu objęcia urzędowania.

Na wstępie wysunął roszczenia Niemiec w sprawie kolonij, zaznaczając, iż Rzesza nie chce prowadzić polityki austrjackiej i że polityka ta narzucona została brakiem porozumienia międzynarodowego w dziedzinie gospodarczej.

Następnie von Ribbentrop zwrócił się przeciwko duchowi traktatu wersalskiego, który — zdaniem jego — doprowadzał stale do odrzucenia wszelkich hokazyj, wysuniętych przez kanclerza Hitlera dla wprowadzenia rzeczywistego pokoju. Niemcy nie pragną

mieszać się do polityki wewnętrznej innych narodów, lecz doktryna Kominternu doprowadziła je nad brzeg przepaści, a każdy jest sędzią metod, jakie ma zastosować dla obrony przed grożącym złem.

Odpowiadając, lord Londonderry oświadczył, iż dla zabezpieczenia pokoju światowego należy stosować zupełnie nowe metody. Wśród nich znajdu-

Święta za pasem! Już czas kupić
WODKI I LIKIERY
„Rektyfikacji Warszawskiej”

je się, według b. ministra lotnictwa brytyjskiego, zebranie wybitnych mężów stanu świata. Byłoby to zapoczątkowanie nowego okresu, gdyby Baldwin, Blum, Hitler i Mussolini mogli zebrać się i ogłosić światu, że nie będzie więcej wojen.

Zaburzenia przeciwsemickie

Warszawa (Tel. wł.) Żyd. Ag. Tel. donosi, że w Czyżewie w województwie białostockim doszło do zaburzeń przeciwsemickich, podczas których wybito szyby w kilkudziesięciu domach i sklepach. (w)

Wieczór kasprowiczowski

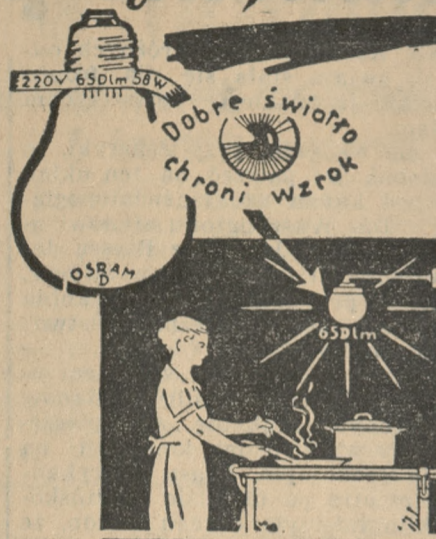
Odbyło się zebranie plenarne gniazda żeńskiego Poznań XII - Śródmieście w sali Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej. Ruchliwy zarząd gniazda, uczcił na tem zebraniu pamięć wielkiego naszego poety Jana Kasprowicza, z okazji jego śmierci, przyczem program był starannie zestawiony i dobrze wykonany.

Referat p. Szweminówny — głęboko ujęty; przedstawiał poszczególne fazy twórczości genialnego poety, przyczem sama forma wykładu była b. piękna. P. Krajewska z dużym odczuciem i wyrazem odtworzyła „Hymn” Kasprowicza a dchna Szkudlarska ładnie wypowiedziała wiersz z „Księgi Ubogich”. Młody bardzo utalentowany skrzypek p. Gizelski odegrał z dużym uczuciem i temperamentem 3 utwory: Andantino — Marcini Padre, Romans Andaluski Sarasatiego i Kujawiaka Wieniawskiego, przy wytrawnym akompanjamentem p. dyr. Piotrowskiego, który zgodził się laskawie w ostatniej chwili zastąpić chorą pianistkę.

Całość pozostawiła głębokie wrażenie. Dchna prez. Herniczkowa z serdecznymi wyrazami podziękii zwróciła się do wszystkich wykonawców, a specjalnie do p. Szweminówny, za ułożenie programu tego wieczoru.

Po tej uroczystości, załatwiono szereg spraw organizacyjnych objętych porządkiem obrad.

Recepta oświetleniowa Nr. 4

By wasze oświetlenie było tanie i obfite, używajcie Osramówek **D**. Stosując żarówkę na właściwe napięcie, uzyskacie wydajność świetlną zaznaczoną na trzonku przy gwarantowanym zużyciu prądu w watach. Zastępujcie stare żarówki Osramówkami **D** stosując w kuchni żarówki na 65-Dlm.

OSRAMÓWKI-D

dają obfite i tanie światło.
Wyrób polski

Wybór Roosevelta

Nowy Jork. (ATE) Wczoraj odbył się oficjalny wygór prezydenta Roosevelta na nowe czterolecie do 1941 r.

Członkowie kolegium wyborczego zgromadzili się w Waszyngtonie i dokonali formalnego obioru Roosevelta, który otrzymał 528 głosów. Na kontrkandydata Landona padło 8 głosów.

SPORT

Lekka atletyka

Polska — Niemcy. Sprawa urzędzenia w Łodzi kobiecego meczu lekkoatletycznego Polska — Niemcy w roku 1937 znalazła się na pomyślnej drodze. PZLA zwrócił się w tej sprawie oficjalnie do ŁOZLA, zaznaczając, że koszty urzędzenia imprezy wyniosą 4.500 zł ŁOZLA sumę tę zaakceptował i wystąpił do Okręgowego Urzędu W. F. i P. W. o subsydjum.

ODZNAKI emaliowane - metalowe
Fabryka Wytwarzania Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-03
Nr 19 539

Piłka nożna

W. G. i D. poznańskiego okręgu ukarał niżej wymienionych graczy: Andrzejczaka Feliksa — KS Pogon Poznań — 4 tygodn. dysk. za brutalną grę i zwracanie uwag sędziemu w dniu 22. 11. Strykowski Stanisława — KS Pogon Poznań — 6 tygodn. dysk. za kopnięcie przeciwnika bez piłki w dniu 2. 11. Wrembla Stefana — KS Pogon Poznań — 2 mies. dysk. za 2-krotne kopnięcie przeciwnika przy piłce i odgrazanie sędziemu 22. 11. Hoedta Bernarda — KS Warta — 4 tygodn. dysk. za brutalną grę 22. 11. Pawłowski Jana — TG Sokół Rawicz — 4 tygodn. dysk. za słowna obrazę sędziego w dniu 22. 11. Janiszewskiego Szczepana — TG Sokół — Rawicz — 6 tygodn. dysk. za niepodanie sędziemu nazwiska graczy i nieutrzymanie drużyny w korbach na boisku i w szatni; jednocześnie odsuwa się wymienionego od godności kapitana drużyny na 1 rok. Wojciechowski Marjana — KS Korona Poznań — 4 tygodn. dysk. za brutalną grę w dniu 29. 11. Weiss Leopolda — TS Polonia Główna Górka Józefa — KS Czarni Poznań — każdego nagana, za niesportowe zachowanie się na zawodach w dniu 29. 11. Bzdawkę Karola — KS Sparta Poznań — 4 miesięczna dysk. za podwójne podpisanie karty zgłoszenia.

Sprawa Dębu odroczone. Na posiedzeniu zarządu ZPPN postanowiono sprawę Dębu odłożyć do czasu rozpatrzenia jej przez walne zebranie ligi, które odbędzie się 3 stycznia.

Na temże posiedzeniu „odwieszono” bramkarza Śląska, Mrocza, któremu nie dowiedziono naruszenia zasad amatorstwa w aferze Dąb — Śląsk.

Wyniki piłkarskie ubiegłej niedzieli
Klasa A: Czarni — Pentalon 0:6 (0:2), Rawicki K. S. — Unja Kościan 2:3, H. Cegielski II — Polonia Główna 0:1 (0:0), Cybina — Pogoń 3:0 (0:0), Szamotulski K. S. — Warta II 1:3 (0:1).

Różne

Zarząd ZPPN zdecydował na swem ostatnim posiedzeniu przedstawić Wajsońne do Wielkiej Honorowej Nagrody Sportowej, wychodząc z założenia, że Wajsońska zdobyła wicemistrzostwo olimpijskie, na najważniejszych zawodach świata, wykazując stałą formę przez cały sezon.

W rezultacie kandydują do tej nagrody: Jędrzejowska zgłoszona przez PZLT, PZLA i Zw. Dziennikarzy Sportowych, Wajsońska przez ZPPN, Kurkowska - Spychajłowa przez Związek Łuczowników, Chmielewski przez PZB i Kiszurno przez Polski Zw. Stow. Łowieckich i Związek Strzelecki.

Posiedzenie komisji nadawczej odbędzie się w połowie stycznia.

Za przykładem Poznania

Przemysł. (Tel. wł.) Mimo ostatnich doświadczeń w Poznaniu i w Sosnowcu zespół „Cyrulika Warszawskiego” przybył również do Przemysła z osławionym skeczem żydowskim Tuwima i Hemara p. t. „Karjera Alfya Omegi”.

Na przedstawieniu, na które przybyli przeważnie Żydzi, doszło do zajść. Z różnych części sali posypały się na scenę zepsute jaja. Nadto manifestanci zaczęli wznosić okrzyki „Precz z Żydami”, „Niech żyje teatr polski” itp.

Policja, silnie skonsygnowana, przystąpiła natychmiast do aresztowań.

nr 21 176

O chrześcijański i narodowy charakter Kalisza

W Kaliszu urządzono tydzień propagandy chrześcijańskiego rzemiosła, przemysłu, handlu i zawodów wolnych. Na zakończenie odbyło się wielkie zebranie kupców i rzemieślników chrześcijańskich. Przemawiali adw. Zdzienicki, red. Czapiewski z Poznania, ks. dr. Zaborowicz, mgr. Herbich, O. Mirochna, gwardjan Zakonu Franciszkanów oraz radny Pawlik. Na zakończenie uchwalono rezolucję, w której zebrani kupcy i rzemieślnicy przyrzekają dążyć wytrwale i konsekwentnie do ożywienia polskiego gospodarstwa narodowego, oraz używają społeczeństwo polskie, władze i urzędy od poparcia tej inicjatywy.

Akcja propagandy polskiego i chrześcijańskiego przemysłu, rzemiosła, handlu i zawodów wolnych w Kaliszu, mimo przeszkód ze strony pewnych czynników, które chciały ją sparaliżować, uzyskała całkowite powodzenie i zrozumienie chrześcijańskiego społeczeństwa kaliskiego.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO STARE - MIASTO

Zebranie w piątek, 18 b. m. o godz. 20 w sali Domu Katolickiego na Śródcie.

KOŁO ŻEGRZE-CHARTOWO

Zebranie w niedzielę, 20 bm. w lokalu p. Kaniewskiego w Żegrzu.

ZAPISY NA CZŁONKÓW

przyjmują w niedzielę, dnia 20 bm. od godz. 9 rano do godz. 19 sekretariaty wszystkich Kół na m. Poznań w następujących lokalach: :

Dębiec — w lokalu przy ul. Gen. Kosińskiego 8, m. 11.

Główna — w lokalu przy ul. Gnieźnieńskiej 20, m. 1

Górczyn — w lokalu przy ul. Kosynierskiej 12.

Jeżyce — w lokalu przy ul. Piotra Wawrzyniaka 37, m. 23.

Św. Łazarz — w lokalu przy ul. Matejki 40/41, m. 16.

Św. Michał — w lokalu p. Chyżego przy ul. Matejki 2.

Osiedle — w lokalu przy ul. Witkowskiej 21.

Rataje — w lokalu p. Czypickiego przy ul. Wioślarskiej 53.

Stare - Miasto — w lokalu przy ul. Chwaliszewo 3/4, m. 4.

Staroleka — w restauracji „Polonia” przy ul. Św. Antoniego.

Śródmieście — w lokalu p. Heyduckiego, Masztalarska 8, I ptr.

Wilda — w lokalu przy ul. Górna Wilda 73, m. 5.

Winiary — w lokalu przy ul. Św. Stanisława 26.

„Praca Polska”

ODDZIAŁ TRAMWAJARZY

w nadchodzącą sobotę, dnia 19 b. m. o godz. 5-tej po południu w sali zebrań przy Św. Marcynie 65 — gwiazdka dla dzieci swych członków.

ODDZIAŁ METALOWCÓW

Zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 17 bm. o godz. 18-tej w sali Św. Marcina 65.

WODA GORZKA MORSZYŃSKA i sól krystaliczna lub proszkowana — znakomite środki w nawykowym zaparciu stolca. Zadać w aptekach i składach apt.

FELJETON KULTURALNY

W szkole „wybornych hetmanów“

Napisał Zygmunt Wasilewski

Miły podarek XVIII wieku — Korneliusz Nepos spolszczony — Wulfers i jego uczniowie — Między nami a literatem Neposem dwa tysiące lat — Z Polski do Rzymu było bliżej, niż z Rzymu do Grecji — Skąd tyle przekładów? — Patriotyzm ówczesny a literatura — Kościuszko i Tymoleon — Przekłady rozwoju.

Uradowano mnie w tych dniach pięknym podarunkiem. Jeden z przyjaciół odnalazł w antykwarni egzemplarz od roku poszukiwanej przeze mnie książki i szczerobliwie ofiarował. Karta tytułowa: „Korneliusza Neposa Życie wybornych hetmanów Przekładania JPP. Kadetów Korp. Warszawskiego w VII klasie literatury uczących się. Z dodatkiem od ich Profesora (niegdyś Jezuita) wypisem chronologicznym, na objaśnienia tegoż Autora służącym. Warszawa 1783. W Drukarni Nadwornej J. K. Mci“ (16-ka. Str. 16 nl., 183 i LXXI).

Owym tak skromnie ukrytym profesorem jest ks. Jan Wulfers, ówczesny nauczyciel literatury w Korpusie Kadetów, zwanym pospolicie Szkołą Rycerską, a której ja tutaj, biorąc a-sumpt z Neposa, dodaję nazwę szkoły „wybornych hetmanów“.

Dlaczego mi zależało na tej książce? Oto od filologa pewnego, zabezpieczonego od ministra Jędrzejewicza pseudonimem „Garruluss“ (ob. „Myśl Narodowa“, nr. 1 z r. 1936), dowiedziałem się, że istnieje taki przekład Korneliusza — i to pierwszy w literaturze polskiej — i że jednym z tłumaczy jest mój dziad, późniejszy generał wojsk polskich, Józef Wasilewski. Było dotąd dla mnie tajemnicą, że brał jakikolwiek udział w literaturze, a przecież w r. 1930 napisałem małą jenerała monografię i skrzętnie śladów jego żywota poszukiwałem.

Nikt o tem nie wiedział. Dziełko zagubiło się, a w bibliografjach (za Joherem) podawano je za książkę, napisaną całkowicie przez Wulfersa.

O Wulfersie, o tem, że miał zastrzeżone prawa edytorskie, wiadano z przywileju królewskiego, wydrukowanego (po łacinie) na pierwszych dwu stronach książki, ale nie zajrzało do środka. W środku, bezpośrednio po życiorysach Korneliusza, jest kartka, na której wypisani są tłumacze życiorysów, z oznaczeniem, co który opracował. Oto nazwiska owych uczniów kl. VII:

1. Józef Wasilewski: Przedmowa, Temistokles, Dyon, Ifikrat, Tymoleon, Królówie.
2. Adam Radziwiński: Milcyades, Arystides, Tymoteusz, Epaminondas, Focyon, Hamilkar, Kato.
3. Winc. Wygonowski: Cymon, Lizander, Datames, Hannibal.
4. Ksawery Wyszowski: Alcybiades, Pelopidas, Agezylausz, Attyka (roz. 11).
5. Józef Rembieliński: Trazybul, Konon, Chabryasz, Eumenes, Attyka (roz. 11).

Dbano widocznie o równy podział rozmiarów pracy, bo każdy wykonał piątą część (ok. 31 stron). Prof. Wulfers dziełem jest na początku dedykacja (panegiryczna): „Do Prześwitej Komisji nad Edukacją narodową przełożony“, potem „Przedmowa do Czytelników“, rozprawka „O życiu i pismach samegoż Korneliusza Neposa“... i na końcu obszerny „Wypis chronologiczny przedniejszych spraw greckich, perskich i rzymskich do lepszego rozumienia Korneliusza potrzebnych“. Dodajmy odrazu — wszystko co Wulfers dał tej książce, przynosi zaszczyt ówczesnej wiedzy filologicznej, wyniesionej ze szkół jezuickich.

Zatrzymałem się dłużej nad opisem tej pamiątki, oprócz bowiem swych naukowych wartości ma ona cenę afektu, i nietylko mego osobistego. Jest to cenna pamiątka naszej kultury szkolnej. Z przedmowy dowiadujemy się, że uczniowie kl. VII wyżej pomienieni (rocznik 1781/82) dobrowolnie uznali ten trud za swoją powinność „na powszechny szkół pożytek“ i wykonali tę robotę w ciągu kilku miesięcy w godzinach pozaszkolnych. I wykonali znakomicie.

Szkoła Rycerska, pozostająca pod protektorem Stanisława Augusta, a pod dozorem i inspiracją pedagogiczną Adama Czartoryskiego, była szkołą średnią ogólnie kształcąca, acz główny nacisk położony był na nauki potrzebne przyszłym oficerom armji (matematyka, inżynierja, geografia), zbliżona więc była raczej do naszych szkół realnych. Literatura, filologia klasyczna zajmowały miejsce wtórne. A jednak jakże dobrze uczyli tam pisać po polsku, jak dobrze uczyli łaciny. Bez wielkiego chyba ryzyka wyrażę przypuszczenie, że uczniowie szkół obecnych w kl. VII nie mogliby wykazać się taką wiedzą.

Fakty mają swoje intymne oblicza (jak w tym wypadku dla mnie), ale ciekawsze, dla wszystkich jest ich oblicze, jako pewnego symptomu historycznego. Takie przekładanie Korneliusza przez uczniów ma swoje miejsce w zjawisku szerszem, jakim było wówczas, przed 150 laty, gwałtowne zapotrzebowanie książki polskiej.

Literatura zawsze i wszędzie ma pozornie swój byt oderwany od życia, niemal równoległy. Tembardziej w dawnych wiekach, tembardziej w Polsce, gdy była dobytkiem tylko górnej warstwy społecznej. Ale tylko pozornie i do pewnego czasu. Nie rozumieją tego stosunku filolodzy starszej daty, którzy (jak R. Pilat) utrzymywali, że nagle zapotrzebowanie na przekłady w drugiej połowie XVIII wieku ma swoją przyczynę w braku zaufania li-

teratury we własne twórcze siły. Nie było talentów własnych, szukano cudzych.

Nieprawda — były talenty, a potem literatura sama przez się nie jest podmiotem dziejowym, któryby czego chciał lub nie chciał: jest raczej orzeczeniem dziejów. Podmiotem jest naród. Otóż wtedy rodził się już nowy, nowoczesny naród. Sarmatyzm okresu barokowego swoje zrobił, zlikwidował łacinę jako język powszechny u szlachty. Powstało zapotrzebowanie książek polskich i to w sferach szerszych, niż dawne książkowe.

Ogniwem pośrednim między umysłowością ogółu a literaturą, i to decydującem o odrodzeniu społeczeństwa, stało się wychowanie publiczne, a ono zaznaczyło się w dziejach takim szeregiem nazwisk, jak Leszczyński, Konarski, Bohomoles, Załuski, Adam Czartoryski, zanim doszło do Komisji Edukacji Narodowej i do owej komisji ksiąg szkolnych, która przynaglała do przekładania podręczników.

Przyczyną najgłębszą tego ruchu był prąd uczuciowej natury (motyrycznej), mianowicie obudzony patriotyzm, którego wyrazem stał się wkrótce Sejm Czteroletni.

Jeśli wejście do nowożytniej Polski można sobie wyobrazić w postaci tych instytucji reformatorskich, to jednym z wysokich progów tego wejścia była Szkoła Rycerska króla Stanisława.

Ten prąd patriotyczny odżywił mózg narodu żywszym krwi biegiem. „Życia wybornych hetmanów“ w Szkole Czartoryskiego nabrały rumieńca. Inaczej już zgoła młodzież brała do serca walki Greków z tyranami. Taki Tymoleon, przekładany przez Wasilewskiego, był już żywą postacią. Kościuszko, który Szkołę Rycerską ukończył wcześniej od Wasilewskiego i Tymoleona czytał pewno jeszcze u Jezuitów, nosił tę postać w sercu i na nim wzorował swój demokratyzm i pełen humanitaryzmu liberalizm, pozbawiający go siły władczej.

Dziwnie zbiegały się w tym czasie wpływy wzorów greckich z doby schyłku politycznego Grecji, z wpływami, które zrodziły rewolucję francuską. Przeważały jednak w Szkole Rycerskiej wzory rzymskie, dlatego z takich uczniów tej szkoły, jak Wasilewski, Napoleon stworzył mógł zastęp bojowników i odnowiciele państwa w postaci Księstwa Warszawskiego.

Świadom był tej różnicy między duchem Grecji i Rzymem tłumacz przedmowy Korneliusza, który tutaj właśnie główną uwagę poświęcił różnieniu obyczajowości tych krajów. Dla Polaków pokroju zachodniego jak Wasilewski, z dawniejszą kulturą rzymską, bliżej było do Rzymu, niż Rzymowi Korneliusza do Grecji.

W owe czasy w górnym świecie literackim panowały już niepodzielnie wpływy francuskie. W r. 1782, kiedy młodzież szkolna tłumaczyła Korneliusza, uszczyt literatury i chwały stał Krasicki. Młodzież posługiwała się językiem dawnym, wyrobionym na łacinie, ale kto uważnie przejrzy omawianą książkę, przekona się, że polszczyzna tych młodzieńców była już bardziej literacka w swej giętkości i naturalności, niż język i styl Wulfersa, człowieka starej daty (ur. 1739), robiącego wrażenie jakby sam siebie tłumaczył niewolniczo z łaciny.

Więcej powiem — Wasilewski sam jako generał w późniejszym Królestwie Polskiem będzie pisał inna, doskonałą polszczyzną, niż wtedy, gdy był chorążym. Za punkt wyjścia w pomienionej monografji („Wnukom o pradziadku“) wziąłem listy jenerała do syna. Jest to już język XIX wieku, duch tylko klasyczny, bo człowiek ten sam, ale instrument językowy doskonałe literacki i nowożytny. Żałuję, że brak miejsca nie pozwala mi przytoczyć tekstów dla porównania.

Przyczyna łysienia

częstsze u mężczyzn tkwi niezawodnie w momentach natury hormonalnej, wszelako są one jeno podłożem do skłonności marnienia włosów. Zwalczając ową skłonność, udaje się wstrzymać zanikanie włosów. W zdarzeniach rozwiniętych chorób włosów należy się zwrócić do lekarza-specjalisty, u którego znajdzie się w każdym przypadku — z wyłączeniem zupełnej ł-

siny — skuteczną poradę. Niestety spiesząc mężczyźni sami proces łysienia zmywaniem głowy zimną wodą, wcieraniem piany tłustego mydła w skórę, oraz posługiwaniem się uniwersalnymi, domowymi środkami. Zapobiegawczo działa — jak powszechnie wiadomo — jedynie mycie głowy najmniej raz na tydzień żłośnie gorącą wodą i Szamponem Dra Lustra.

Tg 2077

Jeszcze o niedoszłych wyborach

Katowicka „Polonia“ poświęciła artykuł wstępny decyzji Najwyższego Trybunału Administracyjnego oraz niedoszłym do skutku wyborom do poznańskiej rady miejskiej.

Rozpatrując położenie przedwyborcze w Poznaniu, autor stwierdza olbrzymi zanik wpływów „sanacji“ oraz ogromne trudności w skłeceniu jako takiej listy tego kierunku wobec skłócenia wewnętrznego różnych grup. „Sanacyjny“ „Narodowy Obóz Pracy“ nazywano — pisze „Polonia“ — powszechnie listę „województką“ od jej inicjatora“. Czytamy dalej:

„Zapowiadało się więc wyraźnie, że wybory poznańskie przyniosą całkowitą kompromitację i porażkę oficjalnej listy „sanacyjnej“ i wykażą, że nietylko w robotniczej Łodzi, ale i w Poznaniu obóz rządowy nie ma żadnych dosłownie wpływów wśród szerokich warstw ludności.“

Szanse zwycięstwa Stronnictwa Narodowego „Polonia“ ocenia następująco:

„Powszechnie liczone się ze zdobyciem przez Obóz Narodowy co najmniej 60 do 65 proc. głoszących, resztę głosów jednak według powszechnej opinji uzyskać miała nie lista „sanacyjna“, lecz przede wszystkim

lista socjalistyczno - komunistyczna i lista buntującego się posła Mroza. Liczone się z tem nawet w obozie rządowym, że na oficjalną listę „sanacyjną“ przypadnie kilka tysięcy głosów i co najwyżej 3 do 4 mandaty (na 64). Zakłopotanie więc w Poznaniu było ogromne, szczególnie po pierwszym zebraniu publicznem listy rządowej, na które mimo wyteżonej agitacji przybyła

Przy rozpoczynającym się zwapnieniu naczyń krwionośnych użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa prowadzi do regularnego wypróżnienia i obniża wysokie ciśnienie krwi. Tg 2071

jedynie nieliczna garstka zwolenników, zmajoryzowana od razu przez narodowców. Charakterystycznym było też, że już na kilka dni przed niespodziewaną decyzją, N. T. A. zaczęto przebąkiwać nietylko w Poznaniu o odwołaniu zarządzonych wyborów.

„W tej sytuacji uwzględnienie wniesionego przed kilkunastu miesiącami odwołania Klubu Narodowego okazało się dla obozu rządowego — jakby opatrnościowem zrzadzeniem losu i ratunkiem. Uniknięto dzięki temu sprawdzenia nastrojów społecznych, które nie mogło zakończyć się niczem innem, jak kompromitacją.“

W ZIMIE, kiedy twarz i ręce szczególnie są skłonne do czerwienienia, myjemy się **MYDŁEM HAMAMELIS**

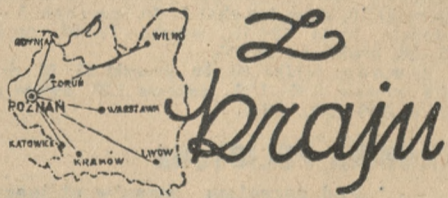
i wcieramy **COLD CREAM HAMAMELIS** bo **HAMAMELIS** usuwa tak przykre przekrwienia skóry.

Lab. Chem. Farm. **M. MALINOWSKIEGO**

Warszawa, ul. Chmielna 4.

Tg 2078

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH, PIERWSZORZĘDNYCH FIRMACH.

ŻYDOWSCY „OPIEKUNOWIE“ BIAŁYCH NIEWOLNIC

Władze policyjne w stolicy wpadły na trop najgorszego rodzaju wyzysku, jakiemu ulegała fordanserki ze strony t. zw. opiekunów, przeważnie Żydów. Aresztowano niejakiego Kirszenbauma i podyktowano bez zwłoki 3 miesiące bezwzględnej aresztu oraz 3.000 zł grzywny. Jego towarzyszy Eisenberg zdołał narazie zbiec. Uodowodniono w całym szeregu wypadków, że mając coś w rodzaju biura pośrednictwa dla fordanserek, kazali im się opłacać stale w stosunku do otrzymywanego zarobku. Był to haracz, sięgający kilkudziesięciu złotych miesięcznie, który „białe niewolnice“ musiały składać na rzecz żydowskich wyzyskiwaczy.

RABINAT ODMÓWIŁ POCHOWU

Niedawno donosiliśmy za pismami żydowskimi, że rodzina niejakiego inż. Gold-

steina, który był w Hiszpanji i tam zginął walcząc po stronie wojsk czerwonych, zwróciła się do rabinatu o pozwolenie, po przewiezieniu zwłok i spaleniu tychże w Gdańsku, złożenia urny z prochami na cmentarzu żydowskim. Obecnie donoszą, że rabinat nie zgodził się na to, będąc przeciwnym paleniu zwłok.

Jednocześnie należy dodać, iż w ostatnich dniach wyszło rozporządzenie o utracie obywatelstwa polskiego, którzy opuścili kraj, biorąc udział w walkach za obcą sprawę.

LIPNO DO POMORZA, WŁOCŁAWEK DO WOJ. ŁÓDZKIEGO

Sprawa przyłączenia Lipna i powiatu lipnowskiego do Pomorza ma być, jak donoszą, w niedługim czasie zrealizowana. Obecnie, po otwarciu nowej linii kolejowej z Sierpca przez Lipno do Torunia dochodzi jeszcze jeden argument, przemawiający za przyłączeniem. Poszkodowany natomiast byłby gospodarzowie przez taką zmianę Włocławek. Nadmienić wszelako należy, że i co do Włocławka ma zaistnieć pewna zmiana, a mianowicie administracyjnie ma on być przyłączony do województwa łódzkiego. Kiedy to jednakowoż nastąpi, jeszcze niewiadomo.

Z. Wasilewski

Warszawa.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czwartek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Lazarza b. | Suchy dz. Gracjana b.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Zyrostawa | Wazemiera

Słońca: wschód 7.58, zachód 15.39
Długość dnia 7 godzin 41 minut
Księżyc: wschód 10.00, zachód 19.34
Faza: 3 dzień po nowiu

Grudzień
17
Czwartek

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57 30-50
Policja: 42-21
Pocztowcy: 15-60 i 28-38
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeź. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świątkrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-23. Dokładny czas: 55-66.

Z wizytą u trojaczków z Poznania

Jak już donosiliśmy, w poniedziałek, dnia 14 bm., o godz. 7 rano p. Helena Korytowska, żona telegrafisty na

jednak jest to niemożliwe. Może jutro lub pojutrze żona poczuje się lepiej, a wówczas i owszem.

lonego, Mieczysława (w środku) koloru lila, Aleksandra zaś (z lewej strony) niebieską.

Obecnie państwo Korytowski mają pięcioro dzieci: 2-letniego Januszka, 4-letniego Alfonsa i trzy niespełna trzydniowe dziewczynki.

Z uwagi na to, że p. Korytowska nie może wykarmić swoich pociech, odda-

ALEKSANDRA

MIECZYŚLAWA

DANUTA

dworcem głównym w Poznaniu, powita trzy dziewczynki.

Nie spodziewał się p. Korytowski, pracownik P. K. P., który tego dnia, jak zwykle, miał o godz. 8 podążyć do pracy, że zostanie ojcem trojga dzieci, dziewczynki.

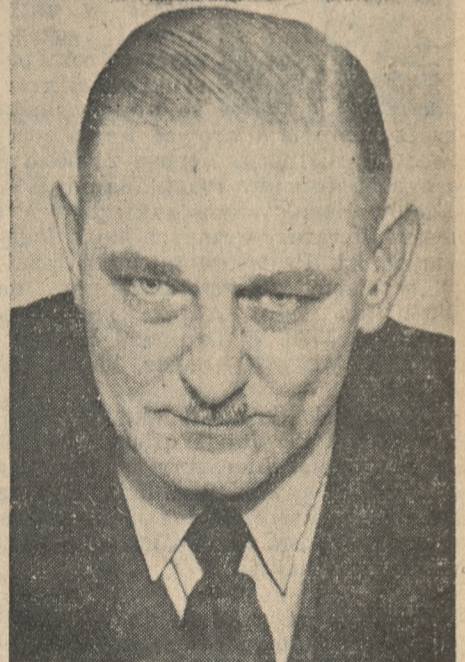
Gdy przybyliśmy z pierwszą wizytą do pp. Korytowskich, w kilka godzin po urodzeniu się dziewcząt, p. Korytowski wyraził podziw dla prasy, że tak szybko dowiedziała się o tym fakcie. — Bo to, proszę panów, zaledwie przed kilku godzinami przyszyły na świat moje rozkoszne bobaski — mówił — a tu panowie już wiedzą o tem. Sprezentowałbym je panom, narazie

Dziś, na godzinę przed oddaniem niemowląt do uniwersyteckiej kliniki dla niemowląt, mieliśmy możliwość przyjrzenia się trojaczkom i sfotografowania ich. Zapytany o imiona niemowląt, „szczęśliwy ojciec” oświadczył, że uradził z żoną i położną imiona: Danuta, Mieczysława i Aleksandra.

A która naprzykład z nich jest Danuta? — pytamy.

— Danuta? Zaraz znajdę kartkę, to panu powiem.

Za chwilę p. Korytowski odczytuje z kartki imiona dziewczynek, oznaczonych na rączkach wstążeczkami różnego koloru. Danuta (pierwsza z prawej strony) ma wstążeczki koloru zie-

p. Jan Korytowski, „szczęśliwy ojciec” trojaczków

no je dziś o godz. 11 do uniwersyteckiej kliniki dla niemowląt. „Szczęśliwy ojciec” ma jednak poważny kłopot. Zarabia bowiem tylko 150 złotych miesięcznie, a tu naraz tak znacznie powiększyła się mu rodzina.

— Gdyby to była Ameryka — wzdycha, wspominając widocznie opiekę i troskliwość, które otacza się tam „pięcioraczki kanadyjskie”. (k)

WARTY poziom: + 0,70 mtr.
temp.: + 0,2 st. C.
(Śryż płynie w 1/3 szerokości Warty).

NOCNY DYŻUR APTEK

Śródmieście: Apt. przy ul. 27 Grudnia 18; — Apt. im dr. Marcinkowskiego w Bazarze, ul. Nowa; — Apt. Zielona ul. Wrocławska 31; — Apt. Czerwona St. Rynek 31; — Apt. przy Grobli W. Garbary 41; — Jeżyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; — Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica); — Łazarz: Apt. przy ul. Strusia 9; — Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158; — Wilda: Apt. przy Bramie Wildeckiej G. Wilda 3; — Apt. Fortuna, G. Wilda 96; — Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19; — Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 16 grudnia 1926 r.

W poznańskim Zakładzie Ortopedycznym (klinika U. P.) odbyła się akademja ku uczczeniu 150-tej rocznicy urodzin Piotra Henryka Linga, twórcy gimnastyki szwedzkiej. — Towarzystwo Pań św. Wincentego a Paulo na Jeżycach obchodziło 25 rocznicę założenia.

OBCHODY

— * 15-lecie Tow. Powstańców i Wojaków. Komitet organizacyjny obchodu 15-lecia Towarzystwa Powstańców i Wojaków im. Franciszka Ratajczaka w Poznaniu ustalił szczegółowy program obchodu, który odbędzie się w drugie święto Bożego Narodzenia. Po zbiórce na Pl. Kolegiackim członkowie Towarzystwa, jak i również bratnie organizacje, udadzą się na nabożeństwo, które odbędzie się o godz. 9 u Fary. O godz. 11 w sali restauracji St. Heyduckiego odbędzie się zebranie jubileuszowe. Referat okolicznościowy wygłosi ks. doc. dr. Gładysz, deklaracja wygłosi p. Halina Szydłowska - Rydlewska. Ponadto współdziała w wykonaniu programu obchodu chór męski „Arion” pod batutą prof. Al. Klichowskiego i orkiestra. Zarząd uprasza członków Towarzystwa, aby jak najlichniej udziałem w obchodzie zamienifestowali nietylko swą solidarność organizacyjną, ale także solidarność, która łączy winna starych powstańców i wojaków. (kl)

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Mylna informacja „Oređownika Zarządu m. Poznania”. W ostatnim numerze „Oređownika Zarządu stołecznego miasta Poznania” (nr. 60), z dnia 14 bm., zamieszczono „Ogólnopolskie normy świadczeń na pomoc zimową”. M. in. podano tam tabelę świadczeń od lokali (od 50 groszy do 7 złotych miesięcznie od izby w ciągu 5 miesięcy), zaznaczając, że są to normy „obowiązujące obecnie w całym państwie”.
Ponieważ wiadomem jest, iż w Pozna-

Zima w Zakopanem!

Tanie ryczałty
Zniżki Wigilia Sylwester
Francopol
Poznań, św. Marcina 58
Tel. 41-04

nr 21:94

niu nie obowiązują świadczenia od lokali, ponieważ ich lokalny komitet obywatelski nie uchwalil, zdziwieni byliśmy bardzo zamieszczeniem tego „obwieszczenia” w „Oređowniku Zarządu stołecznego miasta Poznania”. Po zasięgnięciu informacji w ratuszu, dowiedzieliśmy się, że publikacja „Ogólnopolskich świadczeń na pomoc zimową” w „Oređowniku Zarządu stol. miasta Poznania” nastąpiła pomyłkowo.

— * Frekwencja na kiermaszu kupieckim. Kiermasz kupiecki, który odbywał się w Domu Rzemieślniczym, przysporzył znacznego dochodu Funduszowi Obrony Narodowej. Kiermasz zwiedziło około 12 tysięcy osób. (kl)

— * Kiedy będzie kursował tramwaj do końca ul. Grunwaldzkiej? Jeden z naszych Czytelników zwrócił nam uwagę, że tempo przy budowie linii tramwajowej do osiedla grunwaldzkiego, t. zw. „Abisynji”, osłabło, i zapytuje, czy sprawa ta nie ma związku z odwołaniem wyborów do rady miejskiej. Według naszych informacji, prace przy wykończeniu linii utrudniły ostatnie mrozy. Obecnie do wykonania jest jeszcze wyszlifowanie szyn i zasypanie toru, oraz ułożenie dwóch zwrotnic przy ul. Ostroroga. Przypuszcza się, że — o ile nie nastąpią znowu mrozy — roboty te będą ukończone do przyszłego wtorku, poczem nastąpi odbiór linii przez komisję, składającą się z przedstawicieli urzędu wojewódzkiego, dyrekcji kolejowej i zarządu miejskiego. Uważać należy za prawdopodobne, że nowy odcinek linii tramwajowej na ul. Grunwaldzkiej oddany będzie do użytku publicznego w drugie święto Bożego Narodzenia. (ls)

— * Życzeniem radiostuchaczy stało się zadość. Kilka dni temu donosiliśmy o przykrym niespodziance, jaka spotkała wskutek omyłki „Anteny” radiostuchaczy, którzy słuchali audycji poznańskich w poniedziałek, dnia 7 b. m. Czytelnicy nasi wyrazili wówczas życzenie, aby speakerzy poznańscy informowali radiostuchaczy o zmianach czy też omyłkach w programie stacji lokalnej, zamieszczanym w „Antenie”. Z przyjemnością notujemy, że życzeniu stało się zadość. Wczoraj np. zamiast płyt, jakie były przewidziane w programie Rozgłośni Poznańskiej w godz. od 18,20—18,50, nadawano piosenki rewjowe i ludowe w wykonaniu p. Hanki Runowieckiej i p. Kajetana Kopczyńskiego. O zmianie tej poinformował słuchaczy speaker, oświadczając, że zamiast płyt zapowiedzianych w „Antenie”, usłyszą wyżej wymienionych artystów. (sk)

— * Zabobon kwitnie. W związku z naszą notatką o nieporządkach w spisach lokatorów donosi nam jeden z Czytelników, że w pewnym domu przy ul. Gąsiorowskiej szukał bezskutecznie mieszkania nr. 13, choć w spisie numer ten był uwidoczniiony. Cóż się okazało? Oto właściciel mieszkania, które powinno być zaopatrzone tym właśnie numerem, umieścił nad swoimi drzwiami wejściowymi nr. 12 a. Nikt nie ma o to pretensji, że ktoś się boi pechowej trzynastki i zastępuje ją cyfrą „12 a”, ale niechby była ona

podana w spisie lokatorów, aby można było łatwiej odszukać poszukiwaną osobę.

— * Kiermasz pań wincentek parafii archikatedralnej. Kiermasz gwiazdkowy, urządzony staraniem Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo parafii archikatedralnej w Domu Katolickim na Śródcie, cieszył się dużym powodzeniem. Z kiermaszu, na którym szczególniejsze wzięcie miała loteryjka (co drugi los wygrywający), uzyskano ładny dochód. Należy nadmienić, że gwiazdka dla ubogich parafii archikatedralnej odbędzie się w niedzielę, o godzinie 9 w Domu Katolickim na Śródcie. Obchód gwiazdkowy poprzedzi nabożeństwo w kościele św. Małgorzaty o godzinie 8. (kl)

Z TARGU

Dnia 16 b. m. na placu Sapieżyńskim placono (w złotych za pół kg wżgl. za sztukę):

Nabiał: masło wiejskie 1.30—1.40, maślo mlecz. 1.50—1.60, twaróg 0.25—0.30, śmietana (litr) 1.20—1.40, mleko (litr) 0.17—0.20, jaja mendeł 1.60—1.80, z wapna 1.20—1.30.

Mięso: wieprzowina 0.65—0.90, wołowina 0.60—0.90, cielęcina 0.60—1.00, ekopowina 0.70—0.80, słonina 0.70—0.75, smalec 1.00—1.10, mózg cielęcy 0.60—0.70.

Drobb i drożdżyna: kura 1.80—2.80, kaczka 1.80—3.20, geś 3.50—6.00, gołębie (para) 0.90—1.20, para kurczak 2.40—3.20, para kurapat 1.20—1.60, zajac 2.25—2.50, bażant 1.90—2.25, królik 0.90—1.00, perłica 1.40—2.00, indyk 5.00 do 8.00 zł.

Ryby (za pół kg ryby świeże o 10—20 groszy mniej): karp 1.00—1.10, szczupak 1.30—1.50, lín 1.10—1.20, okoń 0.90—1.00, karaś 0.70—1.20, białe ryby 0.40—0.50. Z morskich ryb: dorez dzielný 50—60 gr, śledzie solone 35—40 gr.

Jarzony (w groszach): ziemniaki 3—4, szpinak 15—20, buraki 5—10, pietruszka (peczka) 10, eeler (sztuka) 5—10, marchew 5—10, kapusta biała 10—15, włoska 15—20, modra 15—20, brukselka 20—25.

Owoce: jabłka 20—50, gruszki 25—35, orzechy włoskie 0.85—1.20, laskowe 1.20, owoce suszone 0.80—1.20. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— * Pod zarzutem oszustw obligacyjnych. Wydział śledczy w Poznaniu ujął 41-letniego Kazimierza Dekierę, z zawodu akwizytora, mieszkającego przy ulicy Łanowej 43. Był on poszukiwany przez policję w Wągrówcu do dyspozycji prokuratora sądu okręgowego w Gnieźnie, jako podejrzany o oszustwa obligacyjne. Odstawiono go do dyspozycji posterunku w Wągrówcu. (kl)

— * Ujęcie żydowskich przestępców. Przed kilku dniami w godzinach południowych ze škodą p. Waclawa Weineręta dokonano na ul. Wielkiej kradzieży 95 złotych. W przeprowadzonych dochodzeniach ujawniono, że kradzieży tej dopuścili się dwaj kilkakrotnie karani i notowani za różne przestępstwa i rozboje na terenie Polski Żydzi: 49-letni Abram Moszek Grynberg, rodem z Łomży i rzekomo tam mieszkający, oraz 35-letni Moszek Fagot, rodem z Kikolu w pow. lipnowskim, mieszkający rzekomo we Włocławku. W toku dalszych dochodzeń Grynbergowi i Fagotowi udowodniono kradzież, dokonaną u p. Franciszki Ro-

Poszukiwania w Wielichowie

Wielichowo. (Tel. wł.) Poszukiwania zwłok zaginionego 5-letniego Tadeusza Dalaszynskiego trwają nieprzerwanie nadal.

Po wypompowaniu i odprowadzeniu wody ze stawku pod Kobylgórą, przystąpiono do wywożenia mułu i błota.

Gospodarze z Wielichowa i okolicy oddali do tej pracy bezinteresownie kilka furmanek, które czynne są od ubiegłego piątku. Dotychczas wywieziono około 200 fur ziemi, ale na zwłoki chłopca jeszcze nie natrafiono. (zw)

galskiej przy ul. Dominikańskiej w miniony wtorek. Obu żydowskich przestępców odstawiono do dyspozycji władz sądowych w Poznaniu. (kl)

— * Ujawnienie włamywaczy mieszkaniowych. W ostatnich dniach wydział śledczy w Poznaniu osadził w areszcie Feliksa Barańskiego (ul. Częstochowska 8), Teofila Kajdana (ul. Marcelego Mottego 3), Albina Swobodę (ul. Bukowska 167) i Józefa Jankowiaka (ul. marsz. Focha 32). Jako podejrzana o paserstwo ujawniono Zofję Pytlak, mieszkającą przy ul. marsz. Focha 181.

Ujęcie nastąpiło pod zarzutem dokonywania kradzieży z włamaniem. Okazało się, że wymienieni dopuścili się w dniu 29 listopada rb. kradzieży z włamaniem w mieszkaniu p. Waclawa Doleckiego (ul. marsz. Focha 32), gdzie skradziono materiały i odzież wartości 600 zł. W nocy na 25 listopada rb. dopuszczono się włamania w kiosku p. Józefa Potrawiaka na Rynku Łazarskim 4, gdzie skradziono papiery i cukierki. Ujawniono też, że członkowie tej szajki dokonali kradzieży w mydlarni p. Antoniego Soszyńskiego przy ul. Adama Jeskego nr. 4 na Górczynie. Zabrali oni tam proszki i mydła wartości 300 złotych. W wyniku przeprowadzonych przez policję dochodzeń, Barańskiego, Kajdana i Swobodę odstawiono do dyspozycji sędziego śledczego, który osadził ich w więzieniu sądowym. (kl)

Utonął na jeziorze

Kościąn (kk) W dniu 14 bm. udała się gromadka dzieci, mieszkających obok jeziora Jezieryckiego w powiecie kościańskim, z saneczkami na jezioro. Gdy dzieci znajdowały się w pewnym oddaleniu od brzegu, w pewnej chwili załamała się cienka powłoka lodu, a 8-letni Leon Matczak wpadł pod lód i utonął. Mimo, że natychmiast pospieszono chłopcu z pomocą, wszelka pomoc okazała się spóźnioną i z jeziora wyłowiono już tylko martwe zwłoki dziecka.

10-letni nożowiec

Krzywiń. (kp) Pobliska wioska Lubin stała się ostatnio widownią niesamowitego wprost wypadku.

W mieszkaniu wdowy Dudarskiej dwaj jej synowie, 14-letni Mieczysław i 10-letni Jan, robili wycinanki na choinkę. Z braku nożyczek wzięli do cięcia papieru duży nóż rzeźniczy. W pewnej chwili wybuchła pomiędzy braćmi sprzeczka o papier, jaki starszy brat nie chciał dać młodszemu. 10-letni Janek w porwywie złości chwycił za nóż i zadał nim cios w plecy siedzącego brata. Nóż przeszedł pomiędzy żebrami tak głęboko, że przebił płuco. Mały złoceńca zostawił nóż w ranie i uciekł. Zaalarmowani krzykiem domownicy przybiegli i zaopiekowali się rannym. Na miejsce wypadku przyjechał przywołany lekarz, dr. Dworcak z Krzywiń. Stan niezdolności chłopca jest groźny.

Wypadek wywołał w Lubiniu zrozumiałe poruszenie.

Zuchwały napad

Bydgoszcz (f). — W pobliżu dworca przy Czarnej Drodze dwóch nieznanym osobnikom napadło wieczorem 18-letniego ucznia murarskiego Kurta Markwartha z Sępólna, ul. Hallera 20.

Markwarth szedł na dworzec i pod latarnią przeliczał pieniądze, by stwierdzić, czy wystarczą mu one na kupno biletu. Gdy kilka kroków oddalił się od latarni, napadło go dwóch osobników, którzy wyrócili M. na ziemię. Obaj napastnicy, używając przemocy, dokonali kradzieży, poczem uciekli. Bandyci zabrali 4,50 zł i jesionkę. (R-r)

Echa zabójstwa w Psarskiem

Szamotuły. (T. w.). W sprawie zabójstwa s. p. Bernarda Cyraniaka z Koninka w dniu 8 b. m. w Psarskiem w pow. szamotulskim, władze przeprowadziły drobiazgowo dochodzenia.

Jako podejrzanych o zabójstwo ujęto Kandyda Liepelta, polowego z Psarskiego i Franciszka Świdarskiego, który również w Psarskiem zatrudniony był jako polowy. Obu odstawiono do dyspozycji władz sądowych. Liepelt miał karabin systemu „Winchester” którego to kalibru karabinem zabito Cyraniaka. Karabin ten był własnością Świdarskiego, który w swoim czasie pożyczyciel tej broni Liepeltowi. Dochodzenia trwają. (R-r)

Z WIELKOPOLSKI

— * G涅ZNO. Na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej zatwierdzono cały szereg spraw. Sprawa wypłacenia zaliczkowego wynagrodzenia za godziny nadliczbowe w gimnazjum żeńskim, zatwierdzono w ten sposób, że zamiast wypłacać za nadgodziny, zaangażuje się nowa siła kontraktowa. Uchwalono utworzenie 3 oddziału I-iej klasy przy miejskim gimnazjum kupieckim, przyczem rada miejska wyraziła swą zgodę na wydatkowanie nadwyżki dochodów na wydatki rzeczowe z tem zastrzeżeniem, że w przyszłości rekcja szkoły nie może dokonywać wydatków przed powzięciem uchwały przez radę. Dodatek komunalny do podatku od nieruchomości uchwalono na 30 proc. W końcu przyjęto do wiadomości zmianę nazwy Miejskiej Szkoły Przemysłowo-Handlowej na Miejskie Szkoły Zawodowe w Gnieźnie.

— „Rodzina wojskowa” urzędują w czwartek w kawiarni francuskiej wielką tombolę żywnościową, z której czysty dochód przeznaczony jest na gwiazdkę dla dzieci bezrobotnych.

STAN POGODY W POZNAŃU

16 grudnia 1936

Temperatura 7 godz. + 1
Ciśnienie 754,5 mm.
Zachmurzenie 7 godz. całkowite
Wiatr 7 godz. kierunek połud.-zach., szybkość 2 m/sek.
Temperatura w dniu 15 grudnia br. była: najwyższa + 3,4 o godz. 20.50, najniższa — 0,6 o godz. 23

— Doroczna wieczornica harcerek w sali Hotelu Europejskiego miała dobre powodzenie. Program składał się z występu chóru harcerek pod batutą ks. prefekta Bażejczyka oraz gawędy prezesa H. C. H. plk. Tarczyńskiego. Drugą część pt. „Świat w obrazach” to seria fragmentarycznych obrazów powiązanych przez prowadzącą konferensjerkę p. Bzdawczankę.

— W ub. niedzielę drużyna harcerek im. H. Sienkiewicza obchodziła 20-lecie swego istnienia. Uroczystość rozpoczęła się nabożeństwem, które odprawił ks. prof. Gałęzowski. W auli gimnazjum męskiego odbyła się akademija. Zarząd działalności drużyny przedstawił harcmistrz Szeszula a pięknie ujęty referat pod tytułem „Henryk Sienkiewicz a harcerstwo” wygłosił ks. dr. Skaziński. Dalszą część akademiji składała się ze śpiewu drużyny, deklamacji i występów muzycznych. (br)

— W Gnieźnie założyli rolnicy spółdzielnię mleczarską. Do zarządu wybrano pp., Berezowskiego (Zdziejchowa), Kujawskiego (Piekary) i Lewandowskiego (Obora). Prezesem rady nadzorczej wybrano p. Pokladeckiego z Dalek. (br)

— * G涅ZNO. W najbliższą niedzielę przyjeżdża do Gniezna nasza Olimpijka, Kwaśniewska, która o godz. 12 w południe w auli szkoły handlowej wygłosi odczyt n. t. „Moje wspomnienia olimpijskie”. Odczyt ilustrowany będzie przezroczkami. (n)

— * GRODZISK. P. Zygmunt Wosiński, syn tuł. obywatela p. Michała Wosińskiego, uzyskał dyplom lekarza-stomatologa na Akademii Stomatologicznej we Warszawie. P. Zygmunt Wosiński otworzył gabinet lekarsko-dentystyczny w swym rodzinnym mieście.

— Pod przewodnictwem burmistrza p. dr. Mazurkiewicza odbyło się tu zebranie Obywat. komitetu do walki z bezrobociem. Obrady komitetu szły w dwóch kierunkach: po pierwsze by całe społeczeństwo pobudzić do ofiarności na rzecz zbierania funduszy, którzyby posłużyli za podstawę do zatrudnienia bezrobotnych, a po wtóre w sprawie wyeliminowania od pomocy tych t. zw. zawodowych bezrobotnych, tj. tych, którzy nie chcą podejmować ofiarowanych im prac. W związku z tem wyłoniła się specjalna sekcja organizowania funduszy z ks. dziekanem Kruszką i p. burm. dr. Mazurkiewiczem na czele. Postanowienia i uchwały komitetu niewątpliwie przyczynią się w walnym stopniu do zmniejszenia klęski bezrobocia w naszym mieście.

— * JAROCIN. W ub. niedzielę odbył się doroczny kiermasz Kola Włościanek. Aktu otwarcia kiermaszu dokonał ks. kanonik Niedźwiedziński, wygłaszając okolicznościowe przemówienie. Wystawa na której większość ekspozycji pochodzi ze wsi, cieszyła się wielką frekwencją miejscowego i okolicznościowego społeczeństwa.

— Nowe władze Kola Studentów Jarocinia-ków tworzą pp.: Zygmunt Briske — prezes, Zygmunt Lis — I wiceprezes, Józef Ozdowski — II wiceprezes, Alojzy Dymek — sekretarz, Cezary Tazarek — skarbnik, komisje rewizyjna tworzą pp.: Tadeusz Krzyżaniak Henryk Günter i Jan Szajna

— Z inicjatyw pilotu szybowcowego p. Stanisława Jaśkowiaka powstało w Jarocinie kolo szybowcowe. Nowe władze wybrane na zebraniu konstytucyjnym tworzą pp.: Talaga Władysław — prezes Stanisław Styszyński — skarbnik, Feliks Tomczak — sekretarz, Stefan Tepeł i Jan Cenkiel — członkowie zarządu.

— W ub. niedzielę odbyła się w kościele św. Marcina przysięga żołnierska.

— W dniu 26 bm. wystawia Tow. Gimn. Sokół w Jarocinie w sali kina Victoria — jasełka. Po przedstawieniu odbędzie się zabawa taneczna. (jp)

— * KEPNO. Staraniem zarz. pow. Stron. Nar. w Kepnie, powstała „Kepnińska Chrześcijańska Kasa Bezprocentowa”. Siedziba stowarzyszenia jest Kepno, tere. em działalnośći miasto Kepno oraz pow. kepniński. Pożyteczna in-

stawa się bardzo ciekawie i obejmuje twory naszych młodych artystów kościańskich. Wystawa trwać będzie do 30 bm. (kk)

— * OBORNKI. Z dniem 14 bm. zgodnie z zapowiedzią Komitetu Funduszu Pracy miało nastąpić otwarcie od kilku lat nieczynnej zwirówki pod Obornikami. Chodziło przedewszystkiem o wydobywanie żwiru I i II kl. oraz kamieni, nadających się dla kolei wzgl. pod budowę ezos. Praca zapowiadała się na dłuższy okres, to też liczni bezrobotni przyjęli wiadomość tę z zrozumiałą ulgą. W tym celu podzieleno bezrobotnych miasta na trzy grupy po 80 ludzi, z których każda przepracować miała w tygodniu 2 dni za wynagrodzeniem po 2,80 zł dziennie. Niestety nastroje bezrobotnych w miarę zbliżania się terminu rozpoczęcia prac zmieniły się, albowiem pewne osoby uznały zarobek ten za wygórowany i obniżyły go do 2,10 zł. Fakt ten wywołał wśród bezrobotnych oburzenie, w następstwie czego pracy nie podjęli. Należałoby sprawę dokładnie zbadać i wysuwać przez bezrobotnych postulaty ewentualnie uwzględnić, skoro takie było początkowe przyrzeczenie. Obecnie dowiadujemy się że prace te wogóle nie będą podjęte. (st. o.)

— * OSTROW. Tytuł i dyplom magistra filozofji z zakresu germanistyki uzyskała na Uniwersytecie Poznańskim p. Elżbieta Kleczewska z Ostrowa.

— W cyklu konferencji religijnych ostatni odczyt ks. prof. Rejewskego n. t. „Czy każda religia jest dobra?” zgrupował nader liczną publiczność. Prelegent analizował szczególnie religie, wykazując różnice, jakie zachodzą między temi religiami a religią objawioną, od Boga pochodzącą, rzymsko-katolicką. Odczyt poprzedziła egzegza Pisma św. Ks. Andrzejewski objaśnił wyjątek z Ewangelji św. Jana p. t. „Rozmowa z Nikodemem”, określając ustęp ten jako „pierwszą dysputę religijną”.

— * PLESZEW. Uroczystość zaprzysiężenia rekrutów odbyła się w ub. niedzielę. Po nabożeństwie w kościele parafjalnym odbyło się na rynku zaprzysiężenie. Przemówił do żołnierzy ks. prałat Niesiołowski, poczem odebrał przysięgę od rekrutów wyznania rzymsko-katolickiego. Od rekrutów wyznania ewangelickiego, przysięgę odebrał pastor wojskowy, wreszcie od rekrutów wyznania mojżeszowego przysięgę odebrał adiutant. Po zaprzysiężeniu odbyła się na rynku defilada wojska i stowarzyszeń ze sztandarami

— W ub. niedzielę wygłosił ks. prałat Niesiołowski z ramienia komitetu T. C. L. przy licznym udziale publiczności w dużej sali domu parafjalnego, b. aktualny wykład z przezroczkami świetlnymi o „komunizmie”.

— * SREM. Pogrzeb śp. Andrzeja Zwierzchowskiego, syna powstańca listopadowego i honorowego obywatela miasta Sremu, odbył się przy licznym udziale towarzyszy i organizacyj, których śp. Zmarły był założycielem względnie członkiem, przy udziale zarządu miejskiego in corpore oraz przyjaciół i znajomych. Kondukt żałobny prowadził z domu żałoby ks. dziekan Stanisław Michalski w asyście wszystkich miejscowych księży do kościoła parafjalnego, gdzie odprawiono mszę św. z wigiliami, a następnie złożono zwłoki śp. Andrzeja Zwierzchowskiego na cmentarzu starofarnym.

— * ŚRODA. Dnia 1 stycznia 1937 upływa kontrakt kontyngentu zbytu świń z tut. bekoniarnią Robinsona. Równocześnie zlikwidowanych będzie pięć sąsiednich bekoniarń.

— Kółka roln. w tut. powiecie uchwały utworzyć spółdzielnię rolniczą w Środzie, której celem byłoby zbyć i przetworzyć świń. Spółdzielnia miałaby powstać w bekoniarń. Udział w spółdzielni wynosić będzie 100 zł w gotówce wzgl. z należyciości za dostarczone świnię. Rolnicy uzyskają prawdopodobnie pożyczkę z Państw. Banku Roln. (ak)

— * WRZEŚNIA. Kolo Młodz. PCK przy państw. gimn. im. H. Sienkiewicza urządza w

Przekonajcie się sami..

Jak piękną biel, jaką gładkość i szlachetny efekt zachowuje bielizna pościelowa z ARLEN'u po praniu. Żądajcie od waszych dostawców prospektów z próbką do prania i sprawdźcie sami wysoką jakość ARLEN'u.

Wystawy w Poznaniu w firmach:
F. Kaźmierski, Stary Rynek 38/39
J. Schubert, Stary Rynek 76
J. Schubert, ul. Nowa 10
W. & S. Schubert, Stary Rynek 86
F. Woźniak, ul. Kramarska 16
Pg 8 916-51.42

— Posiedzenie wydziału historyczno-archeologicznego Tow. Naukowego w Toruniu odbędzie się w piątek 18 bm. o godz. 17 w gmachu „Muzeum”, ul. Wysoka 16, II p. Na porządku dziennym: Referaty, ks. dr. Władysława Legi: „Cmentarzko calopalne w Chelmie z czasów narodzenia Chrystusa”, ks. prał. Alfonsa Mańkowskiego „Symbolika rogów jelenich w kościołach polskich”, p. Heleny Piskorskiej „Dział kartograficzny w Archiwum m. Torunia”. — Wstęp wolny dla członków i wprowadzonych gości. (n)

PRZYGOTUJ CEDIBĄ PUDER i ROZCUDNY KARNAWAL ZBLIŻA SIĘ JUŻ

stytucja ta została przez Urząd Woj. zalegalizowana, tak, że obecnie przystępuje się do czynności faktycznych kasy. Z tej racji odbyło się 12 bm. w lokalu p. J. Domagala walne zebranie, na które zaproszono wszystkich deklarantów. Walne zgromadzenie zagal przew. p. St. Laskowski. Odczytaniem pisma z Urz. Woj. z dnia 18 bm. stwierdzono zarejestrowanie kasy, uzyskanie osobowości prawnej przez instytucję. — Przed zapoznaniem obecnych z treścią statutu, sekr. p. Jan Domagała w kilku słowach objaśnił rolę kasy bezprocentowej, która nie ogranicza się tylko do udzielania pożyczek, ale przez badanie miejscowego środowiska gospodarczego, stara się wysondować możliwości zarobkowania dla pozbawionego dochodu i pracy społeczeństwa polskiego, udzielać porad fachowych itp. Kasa ma również na celu unarodowienie drobnego przemysłu, handlu i rzemiosła. Po zapoznaniu się z statutem przystąpiono do wyboru zarządu. Dotychczasowy tymcz. zarząd został w bloc ponownie wybrany i to pp.: St. Laskowski — prezes, J. Bemski — wiceprezes, J. Domagała — sekr., J. Tomczak — skarbnik, J. Kukuła — ławnik. Do komisji rew. weszli pp.: L. Górka, W. Przewoźny i T. Szukala. Sad honorowy tworzą pp.: dr. M. Kasprzak, mgr. A. Szlanga, W. Zieliński, L. Turowski i Fischer. Do komisji opiniodawczej do udzielania pożyczek weszli oprócz 2 członków zarządu pp.: E. Weigel i R. Stasiński. W komunikatach podał zarząd do wiadomości, że w czasie organizowania się instytucji do dnia walnego zebrania, zadeklarowano pożyczki zwrotne w sumie 1200 zł oraz darowizny 235 zł. Obecny stan kasy wynosi 424,45 zł. Gotówkę lokuje się za wypowiedzeniem dziennem w K. K. O. Poza tem wpłynęły 3 wnioski o pożyczkę. W wolnych głosach i wnioskach proponował p. Berski zwolnienie wiekszego zebrania, celem zapoznania szerszej publiczności o zadaniach kasy. W sprawie pożyczek zwrotnych, walne zebranie poszło w tym kierunku, że pożyczka ta nie może być przed upływem 1 roku wycofana, poza tem obowiązując 1/2 roczne wypowiedzenie. Wpisowe uchwalono w wysokości 10 zł, składki miesięczne 50 gr płatne od 1 grudnia wstecz.

— * KOŚCIAN. Jednodniowy kurs ćwiczebny na przyrządach urzędu w dniu 20 bm. okręg kościański „Sokola” dla gniazd, należących do okręgu.

— Cech krawiecki w Kościecianie organizuje zbiorowy kurs nowoczesnego kroju męskiego, jak i damskiego dla mistrzów i czeladników. Kurs rozpocznie się w dniu 7. 1. 37. Zgłoszenia przyjmują oraz informacji udziela st. cechu p. Trzybiński.

— Staraniem grupy artystów kościańskich zorganizowaną została w lokalu kawiarni „Polonia” zbiorowa wystawa obrazów, która przed-

niedziele 20 bm. obchód gwiazdkowy. Początek uroczystości o godz. 17.

— Na dworcu kolejowym we Wrześni został przytrzymany 19-letni robotnik Włodzimierz Wróblewski z Morzysławia pow. Konin, ponieważ bez biletu przyjechał pociągiem osobowym z Gniezna do Wrześni. Przytrzymano również niej. Witolda Matlińskiego, lat 19 z Pruszkowa który również bez biletu przyjechał z Jarocina do Wrześni i miał zamiar udać się do Warszawy. Obu amatorów wolnej jazdy odstawiono do dyspozycji sądu grodzkiego.

— Zrzucono z pociągu towarowego na linii Jarocin — Września około 700 kg węgla kolejowego. Sprawy narazie nieznan.

— W ub. niedzielę odbyło się nadzwyczajne walne zebranie cechu piekarskiego pod przewodnictwem p. Józefa Kilkowskiego. Zarząd tworzą pp.: Zamysłowski Ant. — cechmistrz, Fagas — zast. cechmistrza, Dekert — sekretarz, Gizelski — zast. sekretarza, Springer — skarbnik, ławnicy: Promiński z Miłosławia, Zimmner z Strzałkowa. Honorowym cechmistrzem został mianowany p. Józef Kilkowski, a honorowymi członkami pp. Jankowski i Matuszewski.

Z POMORZA

— * TORUN. W ub. tygodniu ujawniono skandaliczną aferę, w którą są zamieszane osoby z towarzystwa oraz młodzież miejscowych szkół średnich. Ujawniono już kilkunastu chłopców w wieku od 14—16 lat, którzy ze zboczenia starszych ciągnęli zyski. Uczniowie gimnazjalni trwonili zdobyte w ten sposób pieniądze na wycieczki do Zakopanego itp.

— W ub. wtorek na placu św. Katarzyny odbyło się uroczyste zaprzysiężenie rekrutów obu saperów i pułku lotniczego, przyczem lotnicy po raz pierwszy wystąpili w nowych mundurach.

— Pod przewodnictwem dyr. Izby Rzemieślniczej Bischoffa odbyło się zebranie porozumiewawcze w celu nawiązania współpracy cechów oraz Tow. Rzemieślniczego na terenie Torunia. Na zebranie przybyło ok. 40 osób, t. j. cechmistrze, przedstawiciele Izby oraz prasy. Zebrani uznali konieczność współpracy oraz solidarnego występowania cechów nazwanatrz przy poparci Izby Rzemieślniczej. Ponadto zgromadzeni omówili szereg aktualnych zagadnień: jak sprawę kas bezprocentowych i niewyżyskanych kredytów dla rzemiosła w KKO m. Torunia.

— Dzięki inicjatywie Pom. Tow. Muzycznego zorganizowano w Toruniu orkiestrę symfoniczną. Pierwszy występ odbędzie się 21 bm., dyrygować będzie prof. Guttry.

— Pomimo niskiej temperatury prace nad uporządkowaniem placu Bankowego trwają w całej pełni. W tej chwili przeprowadza się roboty przy nieruchomościach, położonych przy ul. Piekary 39 i 41. (z)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na ubogich parafji św. Michała: Dnia 15 grudnia rb. wypłaciliśmy Wydz. Parafji „Caritas” parafji św. Michała 40.— zł.

Na odnowienie kaplicy Pana Jezusa: Dnia 15 grudnia br. wypłaciliśmy p. Leonowi Kokotowi, prezesowi Grona Obywatelskiego przy kościele Pana Jezusa 20.— zł.

Na Fundusz Prasowy: Dnia 15 grudnia br. wpłaciliśmy do Biura Stronnictwa Narodowego 2.— zł.

Na Seminarjum Zagraniczne w Potulicach: Dnia 15 grudnia rb. przekazaliśmy przez konto P. K. O. 202 454 — 5.— zł.

Na Polski Czerwony Krzyż: Dnia 15 grudnia rb. przekazaliśmy przez konto P. K. O. 202 738 2.— zł.

Na Miejski Komitet Obywatelski do walki z bezrobociem w Poznaniu: Dnia 15 grudnia rb. przekazaliśmy przez P. K. O. 203 200 — 159,68 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 15 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Urzedn. pryw. Paweł Jaworowicz i Antonina Janeczek; kancelista Ubezp. Krajow. Stanisław Janicki i Stefania Grajkówna; rob. Franciszek Czerwiński i rob. Wiktorja Szymańska; radjotechnik Stefan Musielak i ksiązk. Bronisława Czapliska; siodl. Stanisław Skrzypiński i krawc. Stefania Pawłowiczówna; górnik Franciszek Strzelecki i Marianna Kolodziejówna; tok. Józef Żurczak i Władysława Domachowska z d. Ciesielska; obuwn. Kazimierz Cichy i Jadwiga Kaźmierczakówna, fryzj. Jan Tatarek i krawc. Helena Książkiewiczówna w Zninie; pomocnik handl. Teodor Simoni i Marja Nawra, oboje w Koronowie.

Zgony:

Dnia 15 grudnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Elżbieta Maternikówna 1 rok, 2 mies. 2 dni; Stefania Radecka, 4 mies. 13 dni; Wiktorja Kweckbrenner z domu Stasiakówna, wdowa, 74 lat; Anna Ratajczakówna, bez zawodu, 50 lat; Elżbieta Woźniakowa z domu Sieracka, 38 lat; Stanisława Dalecka, krawcowa, 58 lat; Heliodora Kaczorówna, krawcowa, 19 lat; Władysław Olasek, prokurent bankowy, 50 lat; Romana Marja Lehmann, 8 dni; Jan Jaśkiewicz, 15 minut; Bronisława Chudzińska, 36 godz.; Jan Paczek, robotnik, 18 lat.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z NAUKI W POZNANIU

POLSKA KULTURA I NIEMCY

Niezmiernie ciekawą i wartościową rozprawę zamieścił ostatni zeszyt „Roczników Historycznych”, czasopiśma, wydawanego przez Towarzystwo Miłośników Historii w Poznaniu. Jest to praca prof. dr. K. Tymienieckiego omawiająca książkę dr. Lückę p. t. „Deutsche Aufbaukräfte in der Entwicklung Polens”.

Nauka niemiecka coraz żywiej interesuje się obecnie przeszłością Polski. Dowodem tego szereg rozpraw, artykułów i recenzji, zamieszczanych w czasopiśmie wydawanym przez różne historyczne „Vereiny” w dzielnicach nadgranicznych oraz przez mające siedzibę w Poznaniu stowarzyszenia „Historische Gesellschaft für die Provinz Posen”. Oczywiście uczeni niemieccy naświetlają poruszane przez siebie sprawy w duchu interesów niemieckich, tak że chwilami wywody ich stają się niemal rodzajem „nauki stosowanej”, jak to przy niejedynej sposobności było wykazywane. Słusznie więc uznał prof. Tymieniecki, że pracy dr. Lückę nie można zostawić bez gruntownej naukowej odpowiedzi, tem bardziej, że miała ona oprawę naukową. Rozprawił się więc z nią na łamach „Roczników Historycznych”, poświęcając swemu omówieniu prawie połowę wydanego zeszytu, a przeprowadzając obrachunek obiektywnie, gruntownie i z wszelką ścisłością naukową.

Jak wiadomo, dr. Lückę postawił tezę, iż Niemcy położyli nieocenione zasługi w rozwoju historycznym i kulturalnym państwa polskiego, a poszedł w tem bardzo daleko, tak, że wedle jego twierdzeń prawie nic do zdziałania nie pozostawało... Prof. Tymieniecki sprowadza te wyolbrzymienia do właściwej, skromniejszej miary. Aby wziąć za przykład kwestję polskości miast, wykazuje nasz uczonec, że rzekoma ich germanizacja, w świetle współczesnych zapisków sądowych, zawartych w księgach sądowych grodzkich, ziemskich czy miejskich nie przedstawia się tak imponująco, jak w wywodach dr. Lückę. Przeciwnie okazuje się mały stosunkowo procent ludności obcej, a za to zaznacza się proces polszczenia elementów napływowych. Tak np. było w miastach wielkopolskich i mazowieckich, co bardzo szczegółowo uwydatnia prof. Tymieniecki, wykorzystując cały aparat naukowy, oraz osobiste badania źródłowe. Materiał dokumentarny do tych spraw jest obfity — jak wskazuje prof. Tymieniecki, mówiąc o zamieszczonych przez „Roczniki Historyczne” pracach swych uczniów pp. Ecksteina, Lauferskiego, Hanyża i Machnikowskiego, którzy zajęli się polskością Ponieca, ziemi nakielskiej, Krzywina i Borku, zużytkowując zachowane źródła współczesne.

Bardzo szeroko zajmuje się dr. Lückę niemieckim pochodzeniem pracowników naukowych i kulturalnych. Opiera tę „statystykę” w znacznej mierze na brzmieniu nazwisk. Czasami dowodzenia te są śmieszne, np. historyk Jan Długosz ma pochodzić z niemieckiej rodziny Langów, matka polityka i historyka Joachima Lelewela, Szelutówna, (Szelutowie to znana szlachta białoruska) ma być również Niemką. Podobnie Niemcami są inni, np. Niemką jest... Emilja Platerówna. Oczywiście Wit Stwosz i Kopernik to zdaniem dr. Lückę także Niemcy.

Praca prof. dr. Tymienieckiego porusza kwestje ważne i ciekawe. Należała się dr. Lückę taka właśnie, naukowa, spokojna i rzeczowa odpowiedź, a „Roczniki Historyczne” (do których treści przyjdzie jeszcze powrócić) dobrze się zasłużyły przez jej umieszczenie.

Dr. Janusz Staszewski
Poznań.

Perjodyk niemiecki o sprawach polskich. Liczne artykuły o sprawach polskich zamieszczały dwa niemieckie pisma kwartalne, mianowicie berlińska „Zeitschrift fuer Osteuropaische Geschichte”, oraz wrocławskie „Jahrbuecher fuer Kultur und Geschichte der Slaven”. Pismo berlińskie redagował prof. Hoetzsch, którego niedawno usunięto (być może, iż za żywo interesował się sprawami rosyjskimi?) i zwinięto zarówno organ berliński, jak wrocławski. Ich miejsce zajęły „Jahrbuecher fuer Geschichte Osteuropas”, również kwartalny, wydawany przez prof.

POKRZYWDZONE „ZELE“

Nazajutrz po ogłoszeniu informacji o tem, jak Moniuszko zinstrumentował słynnego kuranta w „Strasnym Dworze”, otrzymałem całą paczkę listów, ujmujących się za „zelami”, który to instrument perkusyjny nazwałem „zelemi”, co sympatyczni moi korespondenci uznali za błędne. Dodam, że co najmniej połowa tych rekryminacji zaczynała się od cytatu z „Pana Tadeusza”, co uradowało mnie niemniej od faktu, iż Dział jest tak pilnie czytany, ba, kontrolowany przez swych wiernych adherentów. Albowiem znajomość „Pana Tadeusza” nie jest już dzisiaj tak powszechną, jak bywało dawniej. Ale do tego jeszcze wróć. Cytat brzmiał:

Razem ze strun wiela
Buchnął dźwięk, jakby cała janczarska kapela
Ozwała się z dzwonekami, z zelami, z bębni. Brzmi Polonez Trzeciego Maja!

Słowo „zelami” było przeważnie podkreślone, co stanowiło jakby delikatną przymówkę, że najwidoczniej „Koncert Jankiela” nie przyszedł mi na myśl, skoor ów instrument nazwałem „zelami”, a nie „zelami”.

Otóż było wprost przeciwnie. A skądżeby ja dowiedział się był po raz pierwszy o istnieniu owych zeli, jeżeli nie z „Pana Tadeusza”? Moje pokolenie uczyło się czytać na „Panu Tadeuszu”. Z gimnazjum nikt nie wyszedł, nie „zdawszy” w swoim czasie na pamięć obu koncertów: Wojskiego i Jankiela. Byliśmy też bardzo wybredną publicznością dla tych niezliczonych recytatorów, którzy popisywali się modnemi wówczas deklamacjami na estradzie — wybredną i niebezpieczną. Nie uszło nam najmniejszego przejęzyczenia się, najdrobniejsza „sypka” — o większych nawet nie mówiąc. Nie wiem, czy dzisiaj usmiechnęłaby się tak zgodnie cała sala, jak wówczas, gdy pewien recytator, skądinąd znakomity, ale do omyłek dziwnie łatwy, wydziewczał swym wspinałym barytonem w „Koncercie Wojskiego”:

... wszystkim się zdawało
Że to echo gra jeszcze, a to wojsko (!)
grało...

Ale wrómy do owych „zeli”. Nie pamiętam, abym za młodszych lat kiedykolwiek usłyszał w deklamowanym Koncercie Jankiela „zele”, a nie „zele”, chociaż mówił go np. w sposób modelowy śp. Michał Tarasiewicz, mój kolega szkolny i przyjaciel, a recytator niedościgniony. Może w tem wydaniu „Pana Tadeusza”, które dostałem, wydrukowano ten wyraz przez „z” i tak się w Małopolsce utarło, później zaś, chociaż miałem w ręku egzemplarz z pisownią „zele”, nie zwróciłem uwagi na brakującą kropkę, lub też za błąd druku ją poczytałem. Nie brak upartych błędów w naszych arcydziełach. Jakże niedawno okazało się np., że w „Ślubach Panięskich” Radosz proponuje Gustawowi nie swoją „dorozkę”, ale „dereszka”! Prawie sto lat tłuła się ta dorozka po wszystkich scenach polskich i nikt jej nie zatrzymał. A szło o całe słowo, nie o marną kropkę!

Mogę jeszcze dodać, iż przy słuchaniu „Koncertu” byłoby mnie pewnie podrapało po uszach owo nieładne bzyczenie zbiegających się dwóch „z”: „z zelami”, podczas gdy „z zelami” brzmi o wiele gładziej, a jest też łatwiejsze do mówienia. Języki uczniowskie pewnie by się były potykały o taki szkopuł, jakim jest oddzielenie od siebie dwóch sąsiadujących „zetów”, mię-

Uebersbergera, z pochodzenia Austriaka. „Jahrbuecher” omawiają dalej sprawy rosyjskie, lecz i polskie są szerzej omawiane. W ostatnim zeszycie znajdujemy np. rozprawę o humaniście krakowskim z XV wieku Janie Heyneke, o początkach hajdamaczyzny, która tak gnębiła nasze państwo, wreszcie obszerna recenzja o monumentalnej pracy poświęconej Historii Śląska, a wydawanej przez Polską Akademię Umiejętności. (M. Pr.).

Książki nadesłane

Wacław Sieroszewski: „Risztau”. Warszawa 1936. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”.
Zofia Bardówna: „Jak dobrze nam...”. Warszawa 1936. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”.
Bohdan Pawłowicz: „Kolorowe serca”. Powieść. Warszawa 1936. Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”.

dzy które aż prosi się rozdzielać samogłoską, jak w wyrażeniu, dajmy na to: „z zbroją”, gdzie po dodaniu „e” zmienia się korzystnie brzmienie i ułatwia wymowa — nic zaś takiego nie pamiętam.

Tak czy tak, przeszedłem z owemi zetowemi zelami przez całe gimnazjum, uniwersytet i studia muzyczne, gdzie przy nauce o instrumentach znów się na „zele” musiałem natknąć, i znów je w wersji zetowej od profesorów otrzymałem.

Ale najważniejsze jest to, iż te zetowe zele nie są bynajmniej formą nieistniejącą, ani błędem, jak sądzą niektórzy moi sympatyczni korespondenci. Bo jeden z nich, widocznie najbardziej ścisły i wnikliwy, zajrzał do „Słownika Języka Polskiego” i cóż się okazało? Oto że są w nim zarówno „zele”, jak i „zele”, oznaczające „talerz, bębenek z dzwoneczkami, jako narzędzie muzyczne”. Tembardziej więc wydaje się możliwym, iż w którymś z po-

pularnych wydań „Pana Tadeusza” — a było ich mnóstwo w Małopolsce — wydrukowano zele przez zet, i stąd się ta pisownia i wymowa przez pewien czas była utarła.

Tak więc spór zakończył się pewnego rodzaju kompromisem. Ale najważniejszą w tem wszystkim jest okazja, z jakiej został wytoczony, mianowicie instrumentacja moniuszkowskiego kuranta, dotychczas chwiejna, bo przez różne sceny różnie modyfikowana, a teraz dzięki odkryciu sprawozdania z premiery „Strasnego Dworu”, którą napisał Władysław Wiślicki, ostatecznie unormowana, a to w składzie: fortepian, fisharmonja, arfa, flet i owe „zele”, przez które należy rozumieć w tym wypadku „trójkąt”, wydający za uderzeniem pałeczki dźwięki dzwonka. Bo na żadne „talerze” („piatti”) ani na „bębenek z dzwoneczkami” miejsca w kurancie chyba nie ma.

Witold Noskowski

ŻYCIE KULTURALNE

NOWE DARY DLA BIBLIOTEKI UNIWEERSYTECKIEJ

W ciągu ostatnich trzech miesięcy wpisano do Księgi Darów Biblioteki Uniwersyteckiej 667 dzieł w 1253 tomach, a właściwie wraz z późniejszą obliczonym darem (tak zwanym „masońskim”, 918 dzieł w 1971 tomach. Największym darem tego kwartału był księgozbiór z Ostrowa Wlkp, po zlikwidowanej tamtejszej loży masońskiej. Następnym większym darem był zbiór czasopism, przeważnie rosyjskich, z gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Kielcach w ilości 340 tomów. Dalej idzie największy z darów zagranicznych: księgozbiór szwedzki s. p. rektora Axela Freden-

holma z Göteborga w Szwecji w ilości 232 tomów.

Z krajowych instytucji nadesłały: Polska Akademia Umiejętności — 76 tomów. Uniwersytet Jagielloński wraz z Biblioteką Jagiellońską 24 t., Rektorat Uniwersytetu Poznańskiego do zbiorów 25, a na wymianę 637 tomów.

Z darów prywatnych biblioteka otrzymała: od p. J. Winiewicza, Dyrektora drukarni uniwersyteckiej, 62 tomów, od p. sen. Chrzanowskiego — 60 tomów, od dr. Woronieckiego 48 t., Ks. dr. Abt z Leszna ofiarował 24 tomy i ks. prof. Warmiński z Sierakowa nad Wartą 16 tomów.

MUZYKA

Muzyka na Śląsku. Z Katowic donoszą nam (ad): Śląskie Tow. Muzyczne zorganizowało III koncert symfoniczny z gościnnym występem dyrygenta warszawskiego dr. Lidzkiego-Siedzińskiego, oraz pianisty St. Szpinalskiego dyr. wileńskiego Kon. Muz. Program składał się z: uwer-tury „Ifigenja u Antilbie” Glücka, symfonji I. Dobrzyńskiego, koncertów fortepianowych Haydna i Saint-Saens'a oraz poematu symfonicznego Morawskiego „Don Quichotte”. Koncert transmitowały rozgłośnie polskie. Wykonawcom publiczność katowicka zgotowała serdeczną owację.

OCHRONA PRZYRODY

Tępienie żółwia. Donosiliśmy swego czasu o pożytecznym rozporządzeniu ministra oświaty z dnia 16 października ub. roku, które określa niezbyt częstego w Polsce żółwia błotnego, jako gatunek chroniony na terenie całego państwa. Jedynie dla naukowych celów wolno go łowić, a i to za pozwoleniem ministerstwa. Jednakże zakazy są niczem, bo jak się okazuje, warszawskie sklepy spożywcze nie baczą na rozporządzenie i masowo wystawiają żółwie na sprzedaż. Na żółwie jest popyt wśród kucharek, bo książki kucharskie polecają je do zupy — podają nawet barbarzyńskie metody przygotowywania jej. Żywemu(!) żółwiowi należy nad ogiem obciąć głowę. Takі przepis czytamy w wydanej w Poznaniu(!) książce pod tytułem: „Jak gotować?” Jest rzeczą wysoce karygodną dawać do druku takie fragmenty, zwłaszcza, że żółwiowi zapewniono urzędową opiekę. (Jamł)

LITERATURA

Morcinek o spółdzielczości. Nowa powieść Gustawa Morcinka p. t. „Inkluz” ma za treść życie działaczy spółdzielczych.

Powieść o mustangu. Nie jest to w dosłownym znaczeniu powieść z życia zwierząt, ale — wspaniały mustang „Plomień” stanowi niejako oś barwnej, awanturzystycznej treści. Autorem książki — którą wydała Księgarnia M. Arcta w serji Czerwonych Książek — jest Zane Grey, popularny pisarz powieści z dzikiego amerykańskiego Zachodu. Opisuje przygody trapera, który przez szereg tygodni ściga dzikiego rumaka wśród rozległych stepów, kamienistych pustyń, górskich lasów, rzek i kanjonów. Żywy styl, barwność obrazowania, a nade wszystko zręczna, zaciekawiająca budowa zdobyły już dawno dużą popularność książkom Greya. Omawiana książka pt. „Plomień” przełożyła starannie J. Sujkowska. (ik)

OCHRONA ZABYTKÓW

Polichromia kościoła w Gębicach. W Gębicach pod Mogilnem odbyło się w kościele poświęcenie fresków, malowanych przez absolwentów Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. Po uroczystościach kościelnych w sali parafjalnej ks. proboszcz Wierbiński wygłosił wykład o przeobrażeniach kościoła gębickiego w czasie jego 500-letniego istnienia. Polichromii tej świątyni gotyckiej wykonał artyści wileńscy: Czuryło i Siewruk. (lm)

NAUKA

Badania Wschodu Europy. Prace Instytutu Naukowo-Badawczego Europy Wschodniej w Wilnie pod redakcją prof. Ehrenkreutza, zajmują się nie tylko sprawami, któreimi interesuje się też nauka niemiecka i litewska, lotewska, estońska i rosyjska. Znajdą się wśród nich takie sprawy jak śpiew i muzyka ludu polskiego, które opracował ostatnio Lucjan Kamiński. Naszą uwagę zwraca studjum J. Stankiewicza nad klasyfikacją dialektów białoruskich. Z ciekawością odczytaliśmy też recenzje Angstkainsa o dajnach litewskich, zapisanych przez Mickiewicza oraz J. Krzyżanowskiego, o bylinach rosyjskich pióra Manzona i Zawodzińskiego, o pracy Boczyńskiego, o literaturze w Z. S. R. R. Bibliografia tych spraw imponuje pełnością i rozległością. (T. Gr.)

Z Polskiego Tow. Historycznego. Donoszą nam z Łodzi (wp.): Łódzki Oddział P. T. H. odbył publiczne zebranie naukowe z odczytem prof. M. Handelsmana n. t. „Ideologia ruchu demokratycznego polskiego w pierwszej połowie XIX wieku (w 100 rocznicę Manifestu Demokratycznego)”. (T. Gr.)

TEATR

Z łódzkich teatrów. Teatr w sali Geyera daje „Stare miasto” Fr. Dominika. Grał też warszawski Teatr Kukielki dla dzieci „Baj”. (wp.)

Sceniczny obrachunek z Wilhelmem II. Z Berlina donoszą nam (bt): Tak można by nazwać sceny zatytułowane „Szara Eminencja” wystawione w Rose-Theater, a mające za przedmiot intrygi dworsko-polityczne z lat przedwojennych Berlina. Sceny te — jak określa jeden ze sprawozdawców — „przedstawiają bezsumienność, brak zdolności, pychę, zaślepienie i intrygantwo, które to niszczące siły działały w ostatnim lat dziesiątku przed wielką wojną, a były związane z takimi ludźmi jak Holstein, Buelow, Eulenburg, Tschirschky, Harden z całym otoczeniem Wilhelma II, a wreszcie z samym cesarzem”. Główną osobą jest radca tajny Holstein, który był cichym a właściwym kierownikiem całej polityki zagranicznej Niemiec, poruszając jak marionetkami ludźmi, którzy ją na zewnętrz reprezentowali”.

Pisma nadesłane

„Nowa Książka”. Zesz. 9. Treść: Dział sprawozdawczy. — Przekłady z literatury obcych. — Kronika — Listy do Redakcji. — Bibliografia. — Adr. Red. Warszawa, Krak. Przedm. 13.
„Dom, Osiedle, Mieszkanie”. Nr. 10-11. Treść: S. Tolwiński: „Praca badawcza podstawa działalności”. — J. Zakowski: „O racjonalną regulację dzielnic mieszkaniowych”. — B. i S. Brukalscy: „Nasza praca nad mieszkaniem robotniczym”. — H. i S. Szyrkusowie: „Współdziałanie użytkowników przy opracowaniu projektu mieszkania robotniczego”. — K. Turnowski: „Z doświadczeń współpracy społecznej przedsiębiorstwa budowlanego z klientem i architektem”. — K. Olszewski: „Ocena typu mieszkania przez lokatorów”. — A. Dzierżewski: „Z doświadczeń administratora osiedli mieszkaniowych”. — E. Freyd: „Doświadczenie w projektowaniu lokali społecznych”. — J. Goldscheider: „Mieszkanie — pracownia fotograficzna”. — Komunikaty. — Kronika. — Adr. Red. Warszawa, Krak. Przedmieście 5 m. 32.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Teoria i praktyka Państw. Urzędu Kontroli Ubezpieczeń

Wszyscy jeszcze pamiętamy żywo polemikę prasową, jaka się wywiązała na łamach dzienników w związku z projektami nowymi Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, a zwłaszcza z projektem zaprowadzenia przymusu od ognia w naszej dzielnicy.

Na konferencjach prasowych w dniach 13 i 16 ubm. zwołanych przez dyrektora Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń p. Fabierkiewicza, przybyłego specjalnie do Poznania na zebrań rad nadzorczych „Vesty” i Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych, p. Fabierkiewicz oświadczył, iż ze znanych czterech projektów ustaw w zakresie asekuracji zamierzał rozwinąć dyskusję nad trzema ustawami, a jedynie projekt nowej ustawy o nadzorze nad działalnością ubezpieczeniową posiada dla niego wartość zasadniczą i żadną miarą nie może od niego odstąpić.

Projekt ten wprowadza, jak wiadomo, bardzo poważne zmiany do ustawy dotąd obowiązującej nad działalnością towarzystw ubezpieczeń, w tem założeniu, by interesy ubezpieczonych były odciążone, niż dotąd.

Projektu tego p. dyr. Fabierkiewicz nie wycofał i zamierza go przedstawić na bieżącej sesji sejmowej celem jego uchwalenia. Uzasadniając swój projekt, wskazywał p. Fabierkiewicz na konieczność uzdrowienia polskiego rynku ubezpieczeniowego, twierdząc, iż wtedy dopiero będzie zdrową gospodarką ubezpieczeniowa w Polsce, gdy bogate i zasobne w kapitały towarzystwa zagraniczne wyparte zostaną przez czysto polskie instytucje, których dziś niestety w Polsce mamy tak mało. Dlatego należy zażądać od wszystkich towarzystw zabezpieczenia interesów ubezpieczonych przez wydane podwyższenie kapitałów akcyjnych.

Dyr. Fabierkiewicz oświadczył, iż do żadnego kompromisu nie będzie nigdy skłonny, wreszcie muszą być w myśl nowego projektu ustawy zlikwidowane wszelkiego rodzaju ulgi w dziedzinie kapitału akcyjnego, jakie były poprzednio udzielone.

Wszelkie argumenty przedstawicieli prasy poznańskiej nie trafiły p. dyr. Fabierkiewiczowi do przekonania i należałoby się spodziewać, że dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń konsekwentnie i bez jakichkolwiek ustępstw zamierzony plan swój przeprowadzi. Cóż się jednakże dzieje? Nie upłynęły dwa tygodnie od tego oficjalnego oświadczenia i tenże p. Fabierkiewicz postępuje inaczej i zajmuje inne stanowisko i to nie wobec polskich, krajowych instytucji, które zdaniem jego należy popierać, a właśnie wobec dwóch zagranicznych towarzystw.

Mianowicie „Codzienna Gazeta Handlowa” w nr. 279 z dnia 2. 12. donosi o podpisaniu układu włoskich towarzystw ubezpieczeń z Państwowym Urzędem Kontroli Ubezpieczeń. Kilkuniedniowe rokowania włoskiej delegacji, której przewodniczył p. Pietraboni, radca handlowy ambasady włoskiej w Warszawie, i w skład której wchodził prócz tego dyrektorzy Marini i Cleva z towarzystwa „Riunione” i „Generali” z dyrektorem Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń p. Fabierkiewiczem, doprowadziły do całkowitego porozumienia, oficjalnie pisemnie uzgodnionego. Ponieważ do dziś dnia mimo upływu 2 tygodni wiadomości tej urzędowo nie zdemontowano, należy uważać ją za wiarogodną.

W myśl tego układu towarzystwa włoskie, które dotąd nie posiadały w Polsce żadnego kapitału akcyjnego i z których każde z osobna stosownie do nowej ustawy zobowiązane było złożyć kaucję w sumie przeszło 6 milionów złotych, wpłacić mają tylko połowę, t. j. 3 miliony każde. Każde z tych towarzystw zobowiązało się połowę swej kaucji (półtora miliona złotych) zawinkulować w papierach wartościowych, a drugą połowę zabezpieczyć w innych wartościach. Wreszcie stawiono tym towarzystwom termin 2-letni dla dopełnienia tego obowiązku mimo, iż nowa ustawa przewiduje, że cały kapitał, t. j. 6 milionów złotych, należy wypłacić w ciągu 3-ch miesięcy od daty jej uchwalenia. A zatem wpraw oświadczenie, że żadnych ulg stosować się nie będzie, żaden kompromis nie może wejść w rachubę, a w 2 tygodnie później i przed uchwaleniem tej ustawy postępuje się inaczej i to w stosunku do towarzystw zagranicznych.

Żadne polskie krajowe towarzystwo nie otrzymało takich ulg, a uczyniono to w pierwszym rzędzie wobec włoskich towarzystw, co do których się

zawsze głosiło, że posiadają majątek kilkudziesięciomilionowy.

Jak więc rozumieć należy celowość wprowadzenia tej ustawy, czy można nadal wierzyć w szczerą i przychylną stanowisko Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń wobec towarzystw polskich?

Przecież chyba nie jest celem polityki Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń zlikwidowanie pozostałych, nielicznych placówek czysto polskich i zgoda na opowanie całego rynku ubezpieczeniowego w Polsce przez towarzystwa zagraniczne?

Wyraźmy zatem nadzieję, że Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń obecnie niedwuznacznie oświadczy, że instytucje polskie na skutek takiego układu z towarzystwami włoskimi nie będą gorzej traktowane, a że przeciwnie w myśl oficjalnej zapowiedzi dyrektora Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń p. Fabierkiewicza będą otoczone specjalną opieką i będą cieszyły się jego względami.

ZETGE.

Sekcja Narciarska Polskiego Tow. Tatrzańskiego w Poznaniu urządza **KURS NARCIARSKI w Muszynie koło Krynicy od 27. 12. do 7. 1. Koszty 85 zł z przejazdem koleją. Zgłoszenia i informacje do soboty w Orbisie i w biurze Pol. Tow. Tatrzańskiego, Fredry 10 pok. 369. dg 3967**

Zapowiedzi gruntownej reformy świadectw przemysłowych

Dyskutowana od dłuższego czasu przez koła gospodarcze sprawa gruntownej reformy świadectw przemysłowych nie mogła dotychczas ruszyć z miejsca. Ostatni okólnik, rozszerzający w ramach ustawy o podatku przemysłowym ulgi dla nabywców świadectw przemysłowych, nie czyni bynajmniej zadość wszystkim życzeniom, a żądanie gruntowniejszej reformy, usuwającej zasadnicze poniekąd zastrzeżenia przeciw wadom obowiązującego systemu, jest w dalszym ciągu aktualne.

Dotychczas nie zdołały jednak koła gospodarcze przedstawić min. skarbu skonkretyzowanego i uzgodnionego projektu, jakkolwiek izby przem.-handlowe opracowały kilka obszernych referatów, dotyczących tego tematu. Zaznaczyła się przytem różnica zdań pomiędzy niektórymi izbami co do zakresu reformy. Grupa większości izb z referującą izbą w Łodzi na czele stała się zwolenniczką całkowitego uchylenia świadectw przem., wykazując najbardziej radykalne i konsekwentne stanowisko, podczas gdy izby warszawska i sosnowiecka wypowiedziały się zasadniczo za zachowaniem systemu świadectw przem., które wrosły się już w życie i są podstawą różnych innych podatkowych postanowień, dając oparcie niektórym dochodom samorządów terytorjalnych, a nawet samemu samorządowi gospodarczemu. Pośrednie poniekąd stanowisko zajęła izba sosnowiecka, wypowiadając się za zniesieniem samoistności świadectw w postaci świadectw przem. i za zamianą świadectw na zaliczke na poczet podatku obrotowego.

W takim stanie rzeczy zwołał Związek izb przem.-handl. konferencję przy udziale szeregu organizacji gospodarczych i delegatów ministerstw, odbyła w Warszawie, w dniu 14 b. m., celem rozstrzygnięcia zakresu reformy. Na konferencji ujawniła się dotychczasowa różnica zdań, przy czym obecny delegat izby przem.-handl. w Poznaniu wypowiedział się kategorycznie za zupełnym zniesieniem obowiązującego sy-

stemu świadectw przemysłowych. Dla zwolenników radykalnej reformy powstał jednak szkopuł, jaki ekwiwalent dać skarbowi państwa za ubytek dochodu z tego źródła w kwocie 23 milj. zł. Niektórzy z uczestników konferencji uważali, że zaistniał dylemat, gdyż najnaturalniejszą drogą przerzucenia ubytku na podatek obrotowy przez podwyższenie stawek jest również niepopularna, zważywszy, że według ówczesnych uchwał kongresu izb przem.-handl., podatek obrotowy należy powołać zlikwidować. Podwyższenie podatku, zresztą już niedawno dokonane z okazji t. zw. kumulacji, jest sprzeczne z dążeniem kół gospodarczych.

Czy w danych warunkach należy w ogóle czekać na gruntowniejszą reformę systemu podatkowego, a nie tylko świadectw przemysłowych aż do chwili nastania normalniejszych warunków, w których możliwy byłby większy udział rolnictwa jako najliczniejszej grupy podatników w systemie podatków bezpośrednich? Wapilności te rozstrzygnął obecny dyrektor departamentu podatków bezpośrednich i opłat, p. dyr. Lubowski, deklarując się jako zwolennik gruntownej reformy, t. j. zniesienia przestarzałych i niestosowanych już zagranicą świadectw przemysłowych. Równocześnie wyjaśnił on, że min. skarbu z okazji ostatniej kumulacji nie antycypowało dodatkowych wpływów, które służyć mogłyby na pokrycie ubytku, powstającego po zniesieniu świadectw przemysłowych dla skarbu państwa. Był może, że wzrastająca poprawa położenia stanowić będzie chociażby częściowo rekompensatę, przyczyniającą się do zwiększenia wpływów z podatku obrotowego i dochodowego. W każdym razie winny koła gospodarcze pogłębić jeszcze i skonkretyzować swoje dotychczasowe projekty, które zostaną w ciągu przyszłego roku rozważone przychylnie przez min. skarbu. Jest zatem nadzieja, że świadectwa przemysłowe na rok 1938 nie będą już obowiązywały. (1.)

Budujmy prawdziwą niepodległość wewnętrzną!
Każdy, choćby najbiedniejszy Polak może się do tego przyczynić.
Jak? — Kupując wyłącznie towar polski u kupca Polaka!

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Opodatkowanie różnic kursowych.** Zgodnie z wyrokiem Najw. Trybunału Administracyjnego z dnia 4. 9. 36 r. L. rej. 3411, 12, 13, 14/35 zyski z tytułu różnic kursowych na należnościach i zobowiązaniach w walutach obcych, podlegają opodatkowaniu, i to zarówno wtedy, gdy zostały już osiągnięte, jak i wtedy, gdy zostały jedynie zahamowane w księgach handlowych i znalazły swój wyraz w rocznym zamknięciu rachunków.

Z KRAJU

(k) **Handel zagraniczny Polski w ciągu 11 miesięcy r. b.** kształtował się następująco: przywóz 2.776.375 tonn wartości 912.38 tys. zł., wywóz 11.726.371 t. wartości 929.827 tys. zł. Saldo dodatnie wyniosło więc 17.439 tys. zł. Mimo stosunkowo nie-

znaczego salda dodatniego, liczby te powinny być uważane za pomyślne, stanowią bowiem w porównaniu z kilku latami poprzednimi wyraźny wzrost obrotów globalnych, świadczący o ożywieniu gospodarczym.

(k) **Wywóz zbóż z Polski w listopadzie r. b.** przedstawiał się następująco (w tonnach — w nawiasie dane za październik r. b.): pszenica 2.046 (5.682), żyto 31.635 (28.640), jęczmień 24.976 (46.940), owies 13.549 (8.060). Jak widać z tych liczb, pewien wzrost wykazał eksport żyta, wywóz owsa zaś wzrósł bardzo poważnie. Natomiast poważnie spadł wywóz jęczmienia i pszenicy.

(k) **Obrót towarowy portu gdańskiego w listopadzie.** W listopadzie r. b. przeładunek w porcie gdańskim przedstawiał się następująco (w tonnach — pierwsza liczba w nawiasie oznacza dane za październik r. b., druga — za listopad r. ub.): wyladu-

Sita sugestii...

— „Czemu ci ludzie tak wiwatują?”
— „Oni myślą, że tam śpiewa Kiepusia, a to gra odbiornik stereofoniczny Philipsa”.

na 21 241

Wyniki wystawy „Sztuka - Kwiaty - Wnętrze”

W dniu 10 grudnia 1936 r. odbyło się w ratuszu posiedzenie sprawozdawcze komitetu honorowego wystawy „Sztuka, Kwiaty, Wnętrze”. Dział ogrodniczy zorganizowała dyrekcja ogrodów miejskich wspólnie z Państw. Szkołą Ogrodniczą, przy czym wystawa kwiatów miała dwa zadania: pierwsze — urządzonego ogrodu zimowego — miał za zadanie pokazać publiczności nowoczesną architekturę ogrodniczą o prostych rzutach w układzie i harmonji kolorów, drugie — pokazać publiczności sztukę wiązania kwiatów, ubierania koszów itp. W dziale sztuki ogółem wystawiono 808 eksponatów przez 180 artystów i architektów. W innych działach handlowo - przemysłowych wystawiono 98 wystawców, a w konkursie stołów wystawiono 43, z czego 8 zostało wyróżnionych przez nadanie im przez jury dyplomów honorowych.

Wystawa zajęła 8 pawilonów Targów Poznańskich o ogólnej przestrzeni przeszło 15.000 m kw. Wystawę zwiedziło ponad 37 tys. osób. Finansowy wynik wystawy był dodatni, gdyż po zapłaceniu wszelkich kosztów wykazano nadwyżkę w sumie 7.628,50 zł. Ogółem dochody z wystawy wyniosły 25.668,05 zł. Na urządzenie wystawy wydano 18.039,55 zł, z czego na robociznę 7.873 zł. Ponieważ z 7.873 zł wydanych już na robociznę skorzystali głównie bezrobotni, a do dyspozycji pozostaje jeszcze ponad 7.628,50 zł, które komitet uchwalił przekazać obywatelskiemu komitetowi pomocy bezrobotnym w Poznaniu, więc w rezultacie wystawa na pomoc zimową bezrobotnym ogółem przyniosła ponad 15.000 zł. Uchwałę przekazania nadwyżki z wystawy miejskiemu komitetowi pomocy bezrobotnym powzięto z prośbą o użycie gotówki na pomoc dla bezrobotnych artystów.

nek 67.930 (69.637,3 — 99.327,3), załadunek 464.302,3 (448.898,4 — 403.397,9). Jak widać z tych liczb, globalny obrót w listopadzie r. b. był wyższy, niż w październiku r. b. oraz niż w listopadzie r. ub.

(k) **Sprawy organizacyjne „Wspólnoty Interesów”.** Na odbytem ostatnio w Katowicach walnym zgromadzeniu Katowickiej Spółki Akcyjnej dla Górnictwa i Hutnictwa oraz Górnośląskich Zjednoczonych Hut Królewskiej i Laury S. A. powołano nową radę nadzorczą dla obu spółek, przy czym ilość mandatów ograniczono do 15. Poprzednio w każdej radzie nadzorczej było 30 członków. W wyniku wyborów do rady nadzorczej weszli pp.: wicemin. Kajetan Morawski, gen. M. Dąbkowski, wiceprezes B. G. K. Kożuchowski, marszałek sejmu śląskiego Grzesik, inż. W. Przedpelski, gen. Maciszewski, dyr. T. Garbusiński, adw. M. Chmielewski, dyr. izby przem. - handlowej w Katowicach Drozdowski, plk. dypl. Wł. Filipkowski, prof. Wł. Łoskiewicz, prof. F. Zalewski. Na najbliższym posiedzeniu rady nadzorczej powołany zostanie zarząd obu spółek „Wspólnoty Interesów”. Prawdopodobnie w drugiej połowie przyszłego roku dokonana zostanie fuzja obu spółek. Prace przygotowawcze w tym kierunku są już w toku. Fuzja spółek „Wspólnoty Interesów” zakończy proces kapitalowego i organizacyjnego przekształcenia tego największego w Polsce concernu przemysłowego.

(k) **Niszczenie odpisów protestów weksli i czeków.** Na podstawie art. 3 prawa wekslowego i art. 77 ust. 3 prawa czekowego, min. sprawiedliwości wydał następujące zarządzenie, które zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dn. 7 grudnia rb. W myśl tego rozporządzenia odpisy protestów weksli i czeków, jak również wypisy weksli i czeków, mogą być zniszczone po upływie lat 4, liczące od końca tego roku, w którym protest został sporządzony.

(k) **Zebranie protestacyjne kupców drzewnych.** Zrzeszenie Chrześcijańskich Przemysłowców i Kupców Drzewnych w Poznaniu w związku z podwyższeniem cen na drewno przez dyrekcję naczelną lasów państwowych zwołało protestacyjne zebranie z udziałem wszystkich pp. przemysłowców i kupców drzewnych z Wielkopolski bez względu na należność do organizacji, a także przedstawicieli zawodów zainteresowanych, w celu omówienia wytworzonej sytuacji w przemyśle i handlu drzewnym i powzięcia odpowiednich uchwał, a także wyboru delegacji do władz kompetentnych w Warszawie. Zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 17 grudnia br. o godz. 15 w sali posiedzeń Domu Piłsudskiego w Poznaniu przy al. M. Piłsudskiego 37.

(k) **Ogólne zebranie Związku Fabrykantów w Poznaniu** odbędzie się w poniedziałek, dnia 21 bm., o godz. 17 w sali restauracji „Continental”. Na porządku obrad wygłoszone będą 2 referaty: w sprawie ulg przy wykupywaniu świadectw przemysłowych na rok 1937 oraz o polskiej ustawie patentowej.

Serce regulatorem dziejów

Miłość na dworze angielskim

Nieszczęsna, jak ją nazywa prasa angielska, miłość króla Edwarda do pani Simpson, która pozabawiła wielkie imperium władzy, zapowiadającego, według oświadczenia Baldwina, krajowi nową epokę wielkości, nie jest w historii Anglii zjawiskiem wyjątkowym. Dziwnym zrządzeniem losu nigdzie frywolny Amor czy tragiczny Eros nie wpływał tak decydująco na bieg dziejów, jak właśnie w Anglii, kraju, którego mieszkańcy znani są z swej rozwagi i trzeźwości właśnie w sprawach serca.

Pierwsza rozwódka na tronie angielskim

Pierwszy romans o historycznym znaczeniu rozegrał się na dworze angielskim w r. 1163, kiedy księżna Eleonora Akwitajska, żona króla Francji Ludwika VII, rozeszła się z mężem, by wziąć ślub z Henrykiem II, królem Anglii, księciem Anjou, Maine, Turenji i Normandji. Małżeństwo z Eleonorą uczyniło go panem w Poitou, Guyenne, Gaskonji, oraz w księstwie lennem Tuluzy. W ten sposób król angielski miał więcej władzy we Francji od jej prawowitego króla, a swego suwerena, co stało się w następstwie przyczyną stułetniej wojny między Anglią i Francją.

Małżeństwo to miało pozatem poważne konsekwencje na gruncie religijno-prawnym. Gdy bowiem Papież odmówił swego zezwolenia na związek króla z królową rozwódką, Henryk II nie tylko rozkazał zamordować arcybiskupa Canterbury, Tomasza Becketta, który posłuszny nakazom Watykanu, nie chciał udzielić mu kościelnego błogosławieństwa, ale w konstytucji z r. 1164 przeprowadził ostry podział między władzą świecką i kościelną, kładąc w ten sposób podwaliny pod przyszłą niezależność kościoła angikańskiego.

Revolta wywołana przez królową

Pod nieszczęśliwą gwiazdą zawarte zostało małżeństwo króla Henryka III z Eleonorą Prowansalską. Królowa dbała przede wszystkim o zwiększenie wpływów francuskich na dworze angielskim, polityką swą oburzyła panów angielskich, którzy 12 maja 1264 r. pod wodzą hr. Szymona de Montfort podnieśli rokosz i w dwa dni później w bitwie pod Levis pobili wojska królewskie. Henryk III wzięty został do niewoli przez Montfort, który ogłosił się regentem. W rok później, 4 sierpnia, syn króla Henryka III, Edward, zdołał zgnieść rokoszan i przywrócić tron swemu ojcu.

Sześć żon Henryka VIII

Życie Henryka VIII jest niewyczerpa-

nym tematem dla pisarzy historyków. Głośny romans króla z Anną Boleyn, damą dworu jego pierwszej żony Katarzyną aragońską, wszedł do romantycznej literatury światowej. Dziś wiadomo, że król porzucił Katarzynę Aragońską z pobudek dynastycznych i pojął za żonę swą kochankę Annę Boleyn, która dała mu córkę, późniejszą królową Elżbietę.

Gdy Papież przeciwstawił się projektom małżeńskim, Henryk VIII za radą swego kanclerza Cromwella i arcybiskupa Cranmera ogłosił w 1534 roku akt supremacji, ustanawiając się głową kościoła angikańskiego. Wielką miłość króla do Anny Boleyn zakończyła się jej ścięciem w roku 1536. Później król pojął za żonę Joannę Seymour, która dała mu upragnionego syna, późniejszego Edwarda VI, przy którego urodzeniu zmarła. Za radą Cromwella, król ożenił się z kalwinką Anną Cleve. Małżeństwo to miało wzmocnić stanowisko kościoła ewangelickiego w Anglii. W półtora roku później król rozwiódł się ze swą czwartą żoną i poślubił Katarzynę Howard, którą po dwuletnim zaledwie pczyciu kazał ściąć za rzekomą zdradę. W roku 1538 król poślubił Katarzynę Parr, która przeżyła go o kilka lat.

Elżbieta i Marja Stuart

Królowa Elżbieta, której historia nadała przydomek wielkiej, była tyle chłodna i rozważna, by skłonności serca podporządkować racji stanu. Niektórzy historycy przyrównywali ją do carycy Katarzyny. Wybranek królowej, lord Leicester, nie był jednak Potemkinem, ani nawet Orłowem i nie usiłował nigdy mieszać się do spraw państwowych, kierowanych silną dłońią przez kanclerza królowej lorda Burgleigha.

Natomiast rywalka Elżbiety, szkocka królowa Marja Stuart, która po zamordowaniu swego męża Darnley'a, poślubiła podejrzanego o dokonanie tego morderstwa hr. Bothwella, przypłaciła swój związek małżeński utratą tronu, wolności i życia.

Błędna racja stanu

Następca Elżbiety, Jakób I, działając w interesie dynastji, wydał swą córkę Elżbietę za protestanckiego księcia Palatynu Fryderyka V króla czeskiego, dla krótkości panowania nazwanego „królem zimowym“, a syna ożenił z katolicką Henrjetą Marją francuską. Skutki tej polityki dynastycznej okazały się raczej zgubne i doprowadziły do osłabienia prestiżu Anglii.

Nie więcej szczęścia miał ze swemi planami małżeńskimi wnuk Jakóba I, Jakób II, który wydał swą córkę Marję za Wilhelma Orańskiego, namiestnika Niderlandów. Gdy Jakób II oczekiwał się upragnionego syna, szlachta angielska, obawiając się wzmocnienia katolicyzmu, podniosła rokosz i sprowadziła na tron córkę Jakóba, Marję i księcia Orańskiego.

Pierwszy książę hanowerski na tronie angielskim, który z trudem mógł się wysłowić po angielsku, Jerzy I, oburzył przeciwko sobie opinię torysów, nadając swym licznym kochankom, sprowadzonym z Hannoveru, angielskie tytuły szlacheckie. Gdyby nie śmierć króla w 1727 roku, byłoby go z tronu zmiotło powstanie szlachty, która nie mogła królowi darować tego trybu życia i lekkomyślnego szafowania angielskimi tytułami szlacheckimi. A wtedy nie wiadomo, jakie byłby losy obecnego domu Windsorów, wywodzącego się z książąt hanowerskich.

Królowej nie wolno występować publicznie

Jerzy IV, współczesny Napoleona I, odrzucił po śmierci swej żony, wdowy po lordzie Fitzherberta, propozycję wejścia w związek małżeński z Marją Ludwiką Meklemburską, późniejszą żoną Fryderyka Wilhelma Pruskiego i ożenił się z Karoliną Brunświcką. Małżeństwo to było bardzo nieszczęśliwe i król po objęciu tronu w dniu 29 stycznia 1820 roku wniósł o rozwód. Jednym z powodów sprzeciwu koł dworskich, szlachty i szerokich warstw narodu, zmusił króla do cofnięcia skargi rozwodowej, król jednak zemścił się w swoisty sposób, zabrawszy królowej udziału w jakimkolwiek akcie państwowym czy wystąpieniu oficjalnym.

Opór, jaki izba lordów stawiała planom małżeńskim królowej Wiktorji przy wyborze księcia małzonka, oraz dzieje tragicznej miłości obecnej królowej wdowy, księżnej Mary Teck, która była narzeczoną starszego brata Jerzego V i po nagłym zgonie narzeczonego wyszła za ówczesnego księcia Yorku, który objął tron po zgonie Edwarda VII, są zbyt niedawne, by je trzeba było przypominać.

Krótkie to zestawienie najważniejszych wydarzeń miłosnych na dworze angielskim potwierdza pogląd, wyrażony na wstępie artykułu, że losy żadnego z domów panujących i żadnego z krajów nie kształtowały się tak przemożnie w cieniu skrzydeł Erosa, jak właśnie w Anglii.

Wspaniałe prezenty dla Panów
Koszule
Krawaty
Rękawiczki
Stroje poranne i domowe

Bogdan Zniński
i SKA
Poznań tel. 10-70 27 Grudnia 19
Po stronie Teatru Polskiego.
Pg 8734-49190

RADJO

Włochy transmitują tańce i melodie polskie

Do licznych audycji, które ostatnio transmitowały z Warszawy liczne rozgłośnie zagraniczne, przybywa jeszcze jedna ważna impreza. — Będzie to koncert „Tańców i melodji polskich“ w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radja oraz Chóru i Malej Orkiestry pod dyr. Z. Górzyńskiego z udziałem doskonałych śpiewaków: Anieli Szlemińskiej i Janusza Popławskiego. Koncert ten z dn. 17, 12. o godz. 21.00 transmitowany będzie przez rozgłośnie włoskie. Tym razem na program koncertu złożą się kompozycje Moniuszki, M. Rudnickiego, Kamieńskiego, Lipskiego, Sygietyńskiego itd.

od wieków
Chinina stosowana jest
jako skuteczna środek
przeciwgorączkowa

Original
zawiera Chininę
w ośrodku cukrowym

ng 21110

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Wielkiego

Dziś w środę piękna operetka „Kwiat Hawaju“ o ciekawej akcji, toczonej się na egzotycznych wyspach hawajskich i w Monte Carlo. Doskonala gra artystów pp.: M. Gabrielli, J. Fontanówny, Z. Grabowskiej, R. Petera, K. Dembowskiego, B. Horskigo, J. Sendekiewicza, R. Cirina, St. Win-czewskiego, Warchalewskiego i in., wspaniale dekoracje Z. Szpingiera, śliczne tańce układu M. Statkiewicza w wykonaniu primaballeriny Z. Grabowskiej, W. Bończy oraz całego baletu składają się na barwne widowisko cieszące się wielkimi powodzeniami. Kier. muz. kapelm. W. Buchwald, reżyserja B. Horski.

W czwartek dnia 17 bm. przepiękny dramat muzyczny E. D'Alberta „Zamarle oczy“. W pełnym toku są próby z pięknej opery Statkowskiego „Marja“, która ukaże się z końcem tego miesiąca. Kierownictwo muzyczne objął kapelm. St. Barański, reżyserja K. Urbanowicz. Główne partie śpiewają czolowi artyści Opery pp.: Z. Fedyczkowska, Stan. Drabik, R. Wraga, E. Maj i in.

Z Teatru Polskiego

Arcykomiczna komedia muzyczna „Podwójna buchalterja“, grana będzie jeszcze tylko do piątku włącznie. W sobotę premiera dawno zapowiadanej nowości scen europejskich Franciszka Milnara „Wielka miłość“. Nowość tę ze znana pedanterja wystawia reżyser B. Dąbrowski, a nową piękną wystawę da Z. Szpingier.

W czwartek po południu o godz. 16 przedstawienie dla dzieci „Teatru Marjonetek“. Ceny miejsc od 25 gr. do 150 zł.

W nadchodzącą niedzielę po południu po cenach do połowy niższych odegrana będzie po raz 36 arcykomedia Szekspira „Wieczór Trzech Króli“.

COMPRIMÉS SOL
PASTYLKI
WODY
VICHY
ETAT
ZALECANE
W CHOROZACH
WATROBY NEREK
KISZEK I ŻOŁADKA

ng 21147

Przedświąteczna niespodzianka dla naszych Czytelników

Trzy „Tanie dni“ w kinoteatrze „Słońce“

Dzięki inicjatywie redakcyj naszych wydawnictw i dyrekcji kinoteatru „Słońce“ odbędą się w **środe, 16 bm., w czwartek, 17 bm. i w piątek, 18 bm.** trzy tanie

dni najnowszej i najweselszej polskiej komedji p. t.

„DWA DNI W RAJU“

Film ten wyświetlany będzie w kinoteatrze „Słońce“ dla naszych Czytelników na wszystkich seansach po najniższych cenach biletów.

WSZYSTKIE MIEJSCA NA PARTERZE
po 75 groszy

WSZYSTKIE MIEJSCA NA BALKONIE
po 1 złoty.

Przepyszna polska komedja

„DWA DNI W RAJU“

pełna jest arcywesołej treści i przekomicznych sytuacji, które wywołują nieprzerwane salwy śmiechu. Każdy, kogo trapią zmartwienia, smutek i kłopoty, niech spieszy do „Słońca“, a uśmieje się do lez. Obsada rol głównych rekordowa! Jako pierwszą bezwzględnie należy wymienić gwiazdę polskiego ekranu — **HELENĘ GROSSÓWNE**, znaną artystkę Teatru Wielkiego w Poznaniu. W dalszych rolach sami ulubieńcy Szan. Publiczności! **EUGENJUSZ BODO — STANISŁAW SIELANSKI — ANTONI FERTNER**.

Jako nadprogram wyświetlany jest pierwszy reportaż filmowy o słynnych na cały świat „Piecioraczkach Kanadyjskich“. Słynne Pięć Dziewczynek z Kanady, o których mówi cały świat, może każdy podziwiać na ekranie kinoteatru „Słońce“. Każdy więc niech spieszy do „Słońca“, gdyż program naprawdę doskonały, a ceny niezwykle niższe! Przed sprzedaż biletów od godziny 12 do 2 w po-ludnie!

KUPON upoważnia do zakupu biletów:
po 75 groszy na PARTER lub
po 1 złoty na BALKON
do Kinoteatru „SŁOŃCE“ na film
„2 DNI W RAJU“
dla Czytelników naszego pisma.

ZAPOBIEGA ODMROŻENIOM RAK KREM PRAŁATÓW

ng 21134

Nowa wystawa

w „Salonie 35“

W niedzielę otwarto nową wystawę w „Salonie 35“ przy Pl. Wolności 4. Znajdujemy tam prace malarskie artysty krakowskiego Emila Krchy, oraz Natalji Rumińskiej i Eugenjusza Gepperta. Wystawa potrwa do 3 stycznia 1937 r.

Na wychodźtwie giną dusze polskie

Taka skarga płynie ku Polsce od dalekich siedlisk naszych tułaczy. Takim zarzutem obciąża zagranica sumienie narodu. O kapłanów polskich woła i błaga ośmiomiljonowa rzesza naszych Polaków na obczyźnie.

Czyż mogłaby Ojczyzna odmówić opieki duchowej swym nieszczęśliwym dzieciom?

Spieszmy dopomóc przy budującym się gmachu Seminarjum Zagranicznego w Poznaniu, w którym kształcić się będą pionierzy chrześcijaństwa i polskości. Niech dla ratunku emigracji powstanie pomnik miłości chrześcijańskiej i polskiego patriotyzmu (P. K. O. Nr. 202 454 Seminarjum Zagraniczne).

Pech

Sędzia: — Oskarżony twierdzi, że obiecał kelnerowi przynieść pieniądze, aby uregulować rachunek. Dlaczego nie wrócił więc oskarżony do restauracji?

— Aresztowano mnie właśnie, gdy starałem się o pieniądze. („Le Rire“)

W. KRUK

ULICA 27 GRUDNIA 6

JUBILER
założony 1840

poleca

= Brylanty i Srebra =

jako trwałe i piękne podarki gwiazdkowe

Ng 10-03

W dniu 13 grudnia 1936 r., zmarł po krótkich cierpieniach, nasz długoletni prokurent, s. p.

Władysław Olasek

przeżywszy lat 50. W Zmarłym straciliśmy pilnego, sumiennego i uczciwego pracownika, którego liczne zalety serca i umysłu zjednywały Mu szacunek i sympatię wśród przełożonych i współpracowników.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 17 b. m. o godzinie 14,30 z domu żałoby przy ul. Słowackiego 31/33 na cmentarz jeżycki.

Cześć Jego pamięci!

**Zarząd
Komunalnego Banku Kredytowego**

Poznań, dnia 16 grudnia 1936 r.

zg 14 918

Pięknie ubrana choinka

Dobre

pierniki i marcepany

podnoszą urok świąt

Najpiękniejsze ozdoby choinkowe

w ogromnym wyborze —

Marcepany z najlepszych

mas migdałowych w firmie

Waleria PATYK

Aleje Marcinkowskiego 6 — ul. 27 Grudnia 3

Ceny niskie

Pg 8803-50,142

W dniu 13 grudnia 1936 r., zakończył żywot doczesny, nasz nieodżałowany Przełożony i Kolega, s. p.

Władysław Olasek

prokurent Komunalnego Banku Kredytowego.

Nieubłagana śmierć wyrwała z naszego grona człowieka o wielkich zaletach duszy, który w ciągu długoletniej współpracy zjednał Sobie ogólny szacunek i poważanie.

Cześć Jego pamięci!

Urzędnicy

zg 14 917

**Komunalnego Banku Kredytowego
i Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu**

96 LAT

FUTRA

DOBRY TOWAR

SOLIDNA PRACA

B. SCHULTZ

TEL. 15-13 POZNAŃ
BR. PIERACKIEGO 16.

LISY SREBRNE • NIEBIESKIE
ŚWIEŻY TRANSPORT ZAMORSKI

Podobam się
coraz więcej! Jestem szczęśliwa. Jak ty? ko zaczęłam stosować ten nowy krem „Sekret Piękności” Anida, otrzymałam piękniejszą cerę i stwierdziłam większe zainteresowanie się mną. Krem ten zawiera „lecyne” i stąd jego duża skuteczność.

SEKRET PIĘKNOŚCI

Pg 8908-71,155

Monogramy

srebrne, złote do palt 3 złote — wszelkie inne hafty wyrabia — Pracownia, Poznań, Woźna 14a m. 11. zd 47 178

W dniu 14 grudnia 1936 r., zasnął nagle w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., s. p. ng 21 790

dyrektor

Antoni Gryszczyński

w 78 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 17 grudnia 1936 r. w Międzychodzie, Pl. Kościuszki 7 o godzinie 15,30. W ciężkim smutku pogrążona Międzychód, Poznań, Brześć, Srem. rodzina.

**Prawdziwy
CHLEB LITEWSKI**

tylko ze znakiem
ochronnym
firmy

Dr A. WANDER
S. A.

Udzielam do gwiazdki na futerka, płaszczyki, paltociki, 10% OPUSTU!
S. Święciecki
ul. Nowa 8 — Bazar

dg 3971

GWIAZDKA DLA MYŚLIWYCH!

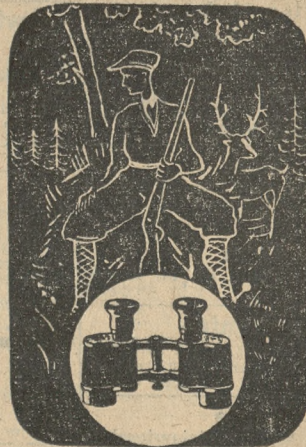
Lornetki do polowania o zmroku, barometry, termometry i t. p.

tylko z firmy

FOTO-GREGER

Poznań, 27 Grudnia nr. 18

Największy wybór —
Pg 8895-51,16 specjalne katalogi gratis.

**JEŻELI PODAREK
GWIAZDKOWY**
to tylko od WOŹNIAKA!

WELNY, JEDWABIE, AKSAMITY, PŁOTNA, FLANELA, FIRANY, wszelka BIELIZNA, GALANTERIA SWETRY, SZALE, PIŻAMY, REKAWICZKI, PANCZOCHY, KONFEKCJA DAMSKA, FUTRA.

Najtaniej i w wielkim wyborze.

Na agnety „KREDYT” w bieżącym miesiącu bez dołóczek.

DOM HANDLOWY

T. WOŹNIAK

POZNAŃ-STARZY RYNEK 85-RYŃKOWA

ng 21 701/2

Polska w krajobrazie i zabytkach

2 tomy, wydane przez wydawnictwo Dziel Ilustrowanych w Warszawie, w pięknym druku rotogravjurowym, w ozdobnej płóciennnej oprawie, okazynie do nabycia po 50,— zł za komplet. Adres wskaże „Kurjer Poznański” zg 865.

Wina, koniaki, likiery

Zbudzą w Święta nastrój szczerzy
Nie pomijając „IWANA”

Wszystkie **W. Czajki z Kościana**

Pg 8815-51,39

Rok zał. 1861

BOLE reumatyczne i artretyczne
NAJWIĘCEJ DOKUCZAJĄ PODCZAS ZIMNA I NIEPOGODY

OSMOGEN
GĄSECKIEGO

MAŚC PRZECIWI-REUMATYCZNA

PEŁN PRZECIWI-REUMATYCZNY DO KĄPIELI „OSMOGEN”

KOJA TE BOLE

ng 21 693

F. PESCHKE Poznań św. Marcin 21

poleca na Gwiazdkę:

Lyżwy — Rodle
Komplety do robót ręcznych
Skrynie narzędziowe
Wyroby stalowe krajowe i solingenowskie
Nakrycia alpakowe
Garnki aluminiowe itp.
Płyty do tortów różne desenie

wszelkie inne artykuły domowe i kuchenne tylko pierwszorzędnej jakości.

dg 3982

DOM

czynszowy w najlepszym punkcie m. Poznania przy wpłacie 100 000—150 000 zł (reszta hipoteka amortyzacyjna) sprzedam spiesznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański nr 14 907

„Dobrolin” pasta najlepsza i basta

FUTRA

Gotowe i na miarę
poszycia i modernizacje
pod fachowem kierownictwem

EDMUND RYCHTER

POZNAŃ - FR. RATAJCZAKA 2
WROCLAWSKA 15 WROCLAWSKA 14
OSTRÓW (WIKP.)

Na gwiazdkę przygotowaliśmy olbrzymi wybór
Pięknych serwisów do obiadu i do kawy
oraz 1000 miłych podarków w postaci: Galanterji porcelanowej — Szkła stołowego Kryształów — Galanterji metalowej Sztućcy alpakowych, platerowanych i z stali nierdzewnej oraz praktycznych sprzętów kuchennych.

„OZDOBA” — Poznań, św. Marcin 4
ng 21 295 Przyjmujemy asygnaty „Kredyt”.

Tania sprzedaż gwiazdkowa!

DYWANY z linoleum, pluszu, bouclé
CERATY obrusy i z metra
CHODNIKI różnego rodzaju
LINOLEUM podłogowe
TAPETY w wielkim wyborze

ZB. WALIGÓRSKI

Wielkopolska Centrala Tapet
Poznań, Poczta 31, Bydgoszcz, Gdańska 12
Przyjmuje się asygnaty „Kredyt”

DROPSY ANYŻOWE NA SEZON ZIMOWY
FABRYKA CUKROW St. Marecki, Poznań
ng 19 418/19 św. Wojciech 28.

Tapety
Listwy
Linoleum
Ceraty
Kokosy
Kokosy
Kokosy
WYSŁĘKOWY DOM TAPET
Aleje Marcinkowskiego 19
tel. 12-92.

„Select” Spółka Akcyjna dla gospodarki rolnej, nasiennej i leśnej poleca do siewu wiosennego
ORYGINALNE NASIENIE niebieskiego maku Mahndorfskiego
(Elita sprowadzona z Mahndorfu) zg 14916
Zgłoszenia uprasza się wysłać pod adresem:
MAJĘTNOŚĆ PIASKI p. Grodzisk - pozn.

Sprzedam
białe, żelazne łóżka z mat. jak tanio akwarja, latawiec, model nowe sprzedam tanio. Skarbowa Patrona Jackowskiego 35, m. 25 11, m. 6. zd 48 595

Noże i widelce także ze stali nierdzewnej oraz alpakowe. Naczynia kuchenne, garnki aluminiowe oraz maszyny domowego użytku poleca ng 21787
na podarki gwiazdkowe

Jan Deierling
Poznań, Szkolna 3
hurt tel. 35-18, 35-43 detal

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. KAMIENICE

Parcele
bardzo korzystnie na sprzedaż. Górna Wilda 92. zdg 47 981

Wille
trzymieszkańcowa (park Wilsona) sprzedam 34 000.— wpłaty 20 000. Gruszczyński, Aleje Marcinkowskiego 17 a. zdg 48 182

Kamienica luksusowa
centrum miasta Poznania, centralne ogrzewanie, duże składy handlowe, bez zadłużenia, czynsz podstawowy 50 000 złotych rocznie, lokatorowie dobrzy płatnicy, do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 132

Dom
czynszowy 14 ubikacji 22.000 od właściciela. Winiarska 82, m. 4. zdg 48 602

Dom
na sprzedaż. Polna 31, m. 9. podwórze. zdg 48 445-6

Kamienicę
dochód 4.000.— sprzedam 25.000.— Maciejczyk Piekary 12 a telefon 46-46. zdg 48 657

Kupię
za gotówkę wille sześciomieszkańcowa lub też kamienicę komfortową z 3-4 pokojowymi mieszkaniami. Cena 40 — 70.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 617

Kamienica
nowa, wpłaty 50.000.— Bloch — Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 48 710

Wille
12 pokojowa komfortem przy Ostroroga. Cena 45 000.

Kamienicę
nowa komfortem, trzypiętrowa, dochód 11 000.— cena 100 000.— wpłaty 80 000.— sprzedam, Maciejewski, Focha 81, tel. 62-66. zdg 48 810

Kamienicę
nowa, bez stempli, podatkw., — spieszenie sprzedam, dochód 9.000 wpłaty 67.000.— przejęcie długoterminowe amortyzacji. Oferty Kurjer Poznański dg 3981

Willa
cztery mieszkania 32.000 willa dwa mieszkania 24.000 sprzedaż Dom Złocen Poczta 15. zdg 48 759

2. FJENIADZ

70 000 zł
jako współnika, chrześcijanina do prowadzenia hurtowni Państw. Monopoli Spiryt. w województwie Poznańskim. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 370

1 000,—
potrzebuje spieszenie, procent miesięcznie 120 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 676

Wspólniczka
do składu towarów krótkich, posiadająca 2 000 — krawcowa lub marszantka. Zysk podzielony. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 769

Wspólnika (czki)
do restauracji z koncesją lub — bez, gotówka 1 000.— poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 813

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Zakopane
nowootwarty, chrześcijański pensjonat „Pod Szczytami”, pełnokomfortowy, pod zarządem właścicieli — przyjmuje zamówienia. Przepiękne, słoneczne położenie. Droga do Białego nad Cieszyńską. Telefon 17-09. Pg 873-70.109

Świeta nad Morzem.
Polski Pensjonat „Wanda” — Sopot, Ernststrasse 7, telefon Gdańsk 511-15. Cały rok otwarty. Pokoje z pełnym utrzymaniem. Centralne ogrzewanie. Woda bieżąca ciepła i zimna w pokojach. Ceny umiarkowane. ng 21 211

Wisła
Pensjonat Amerykańska, centr. ogrzewanie, pokoje z pierwszorzędnym utrzymaniem. Ceny przystępne. Dla kursów narciarskich niższe. zdg 44 833

4. OSOBISTE

„Soplicowo”
Zakopane dawny Zarząd pensjonat I. kategorii — przyjmuje zamówienia na sezon. ng 21 771

Osoba
która zabrała z placzka 800 zł w dniu wczorajszym w autobusie Pniewy-Poznań, między 9 a 11 rano jest poznana prosi się o złożenie Poznań, Piekary 22, — m. 45. Walkowiak. zdg 48 582

Suknie
szyje tanio Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 48 643

100,—
komu powiem nieprawdę, chiro-mantka „Lu-ne”, Focha 111 — 22 zdg 48 775

6. OZENKI

Kawaler
lat 36, etatowy, VII stopień, w celu matrymonjalnym szuka kulturalnej, materialnie niezależnej pani do lat 28. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 581

Kucharki
młodej, sympatycznej i niebieskiej poszukuje urzędnik gospodarczy, kawaler, Poznaniak, na posadzie w Małopolsce, celem ożenku. Zgłoszenia, świadectwa, życiorys oraz fotografie nadsyłać do Kurjera Poznańskiego pod zdg 48 615

Najkorzystniejsze partje
paniom oraz panom poleca jedynie „ECHO” Poznań, św. Marcin 68, Telefon 50 — 30. zdg 48 664

7. SPRZEDAŻE

Mleczarnia
parowa na wsi, większy obiekt zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 879

Maszyny do pisania
i liczenia nowe, używane (z gwarancją) walizkowe „Rheinmetall” na dogodnych warunkach spłaty do nabycia w firmie Antoni Rose, plac Wolności 2 i Nowa 8. ng 21 435

Piano
marki niemieckiej, dobrze utrzymane. Ul. Kopernika 9, m. 9. zdg 48 219

Restauracja
dobrze prosperująca — mieszkaniem do sprzedania. Wielkie Garbary 23. zdg 48 191

Radioodbiornik
najlepszej jakości okazynie — sprzedam. Szewska 12 — 6, telefon 35—55. ng 21 293

Torebki
damskie, parasolk i walizy, — najtaniej u Czarnoty, ul. Pierackiego 8. ng 21 784

Najpraktyczniejszym podarkiem
gwiazdkowym. Słubnym, imieninowym jest patentowany składany stół do prasowania. Wytwórnia: R. Falkiewicz — Traugutta 23. zdg 48 659

Skład
cukierków. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 534

Półskrzydło
dobre pomiędzy 5—6. Pierackiego 8 — 12. zdg 48 553

Owocarnia
śródmieściu tanio. Wiadomość Kurjer Poznański zdg 48 547

Bilard
domowy sprzedam. Piaskowa 3, m. 22. zdg 48 543

Piano
koncertowe, saln stylowy. — Poczta 21 — 4. zdg 48 568

Krzesła
masywne dębowe, skóra tanio. Drużbackiej 2, portjer. zdg 48 569

Plachty
nieprzemakalne impregnacja trzewiczna sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelna 17. zdg 89 132

I WY PRZEKONAJCIE SIĘ

jak pięknie przedstawia się najnowszy numer „Ilustracji Polskiej”, i niewątpliwie też stanicie się stałymi prenumeratorem tego najpopularniejszego tygodnika.

Numer 51, przedostatni w bieżącym roczniku, zawiera m. in.:
„Polska choinka w polskim domu” — T. Kurpińskiego,
„Zimowe wakacje” — Ewy,
„Mężczyzna XX. wieku” — A. J. Olszakowskiego,
„W pustyni pragnienia” K. Nowaka,
„Co wiem o krowie” — Mikada,
i wiele innych ciekawych reportaży i opisów.

Bezpłatne numery okazowe wysyła na życzenia:
Administracja, Poznań, św. Marcin 70

Piano
sprzedam Mostowa 26 m. 3. zdg 48 660

Pierze — Puch
gesie 3.— kaczce 1.50 puch 7.50. pierzyny 25.— spody 18.50. poduszki 5.50

Koldry
na wacie — welnie — buchu w najlepszym wykonaniu najtaniej

Emkap - M. Mielcarek
Wrocławska 30 telefon 58-03. ng 19 429

Sarenkę
oswojona — (sliczny prezent gwiazdkowy) sprzedam. Adamski, Główna 32, telef. 19-01. zdg 48 575

Meble kuchenne
wprost wtywórni najkorzystniej. Piaskowa 3, Konecki, zdg 48 640

Radłość
sprawia kupno
Podarków
gwiazdkowych — od
Szydłowskiego
Wronecka 4

Porcelana
ćmielowska

Szkló
stołowe — zwykłe — szlifowane — sprzęż kuchenne — fajans — emalja — wyroby aluminiowe — niklowane — galanterja — praktyczne — tanio. dg 3977

Lusterko
rama, cała zbroja Polski, antyk sprzedam. Patrona Jackowskiego 39, m. 1. zdg 48 623

Boks
10 tygodni, żółty kodiowany
Wiatrówek
na bolce i kule sprzedam Szwalcarska 26 m. 2 zdg 48 651

Sprzedaż — Naprawa
i montownia piór wszelkich systemów piór wiecznych ołówków automatycznych. Naprawa natchmiast w firmie Józef Czosnowski, spec. skład papieru Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 3450

Fortepiano - Pianina
Fabryki Bettinga korzystnie. — Informacje Fr. Ratajczaka 20, I piętro, m. 4, od 16—18. ng 17 792

Bernardy
półrocze sprzedam Trzebieln — Doniewo. Pg 8 909-58.279

Płaszcz
męski zimowy
Frak
wysoka figura, Matejki 58 — 5. Pg 8 910-58.278

Piano
400 zł. Marcina 22, podwórze. zdg 48 627

Maszynę
krawiecką „Singer” sprzedam. Klempicki, Marsz. Focha 146, — IV piętro. ng 48 622

Piekarnię
składem, mieszkaniem korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 720

Gramofon
szafkowy okazynie. Półwiejska 16, m. 5. zdg 48 713

Lalki
pół ceny wysprzedaje. Półwiejska 16, m. 5. zdg 48 712

Bilard
mało używany sprzedam. Informacje Powidzka 2, m. 1. Osiedle Warszawskie. zdg 48 706

Kawiarnia
dobrze zaprowadzona w śródmieściu tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 48 694

Skład
kolonialny, sliczne mieszkanie — egzystencja zapewniona, powodu budowy tanio sprzedam. Marsz. Focha 39, mieszkanie 17. zdg 48 732

Płaszcz
męski miarowy oraz smoking. — średnia wielkość okazynie. — Wielka 18 — 12a. zdg 48 778

Maszynę
do pisania sprzedam. Poznańska 27 a — 7. zdg 48 776

Okazyjnie
kupiec.
jadalnie
sypialnie, gabinety,
kuchnie
tylko „Hala Mebli”
Wrocławska 38
Największy wybór, najniższe ceny!
Pg 8920 58.281

Tapezany
leżanki, kluby, zegar stojący — biurka, biblioteki, najtaniej „Hala Mebli”
Wrocławska
38. Pg 8919-58.283

Fortepian
90.— boazerja debowa. Marcina 26, I. podwórzu. zdg 48 807

Piano
nowe pół ceny. Dominikańska 1, Michalak. zdg 48 805

Rower
damski i męski 3/4 w dobrym stanie. Mickiewicza 30, I p. zdg 48 804

Piano
pierwszorzędne zagraniczne. — Marcina 15 — 5. zdg 48 570

Sprzedam
płaszcz i radio. Kreta 23, m. 19 Wiadomość 18-20. zdg 48 576

Praktyczne podarki gwiazdkowe
poleca korzystnie M. Paszek, ulica Wrocławska 50. zdg 48 587

Fotele
nowoczesne, ładne, tanio sprzedam. Wybickiego 3, m. 9, obok Poczty. Wilda. zdg 48 594

Płaszcz
męski, damski, średnia figura Przechylna 10 — 1. zdg 48 601

Kolonjalke
mieszkaniem, cena 4 500.— pewna egzystencja. Adres Kurjer Poznański zdg 48 801

Radjo
nowe używane, najtaniej pożyczki. Radjopol, Marcin 52, telefon 46-64. zdg 48 800

Pianina
znanej fabryki „Arnold Fibiger” oraz instrumenty okazynie w każdej cenie poleca Centralny Magazyn Piórackiego 11. Zamiana instrumentów używanych. Ng 19 533

Meble
Gabinety, jadalnie, sypialnie — kuchnie. Solidne wykonanie, najtaniej Sosniński, Woźna 10. ng 20 318

Rozpylacze
Kolońska ltr. 4 złote, szczotki, grzebienie, lustra najtaniej Wenzlik Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 19 535

Gwiazdkowe
najmilsze
Podarki
od
Baumgarta
Wrocławska 31
Torebki
damskie
Parasole
Laski — teki — walizki — portmonetki — paski. dg 3 945

Gramofon
należątkow - korzystnie. 27 Grudnia 15 m. 5. zdr 48 617

Pianino
czarne zagr. Podgórna 13, m. 5. zdr 48 517

Meble
najtaniej
fabryczny skład mebli
Wrocławska 19. dg 3736

Meble
najtaniej u Palacza, ul. Słusarska 4, pomiędzy Wielką a Wozną. dg 3864

Samochody
limuzyna, mała 4 siedz. Steyer, otwarty 4 siedz. tania na sprzedaż. Müller, Poznań, Dąbrowskiego 34. zdr 48 327

Al. Benenowski
Półwiejska 3
Reprezentacyjny skład obracek. Zegarki, budziki najtaniej. dg 2974/5

1 000 samochodów
rozbranych używane części, podwozia miedzarskie, opony najtaniej w firmie Autosklad. Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. dg 3159 60

Serca
wybranki życzeniem to ślubna obrączka, zegarek ręczny, pierścionki z firmy Chwilkowski, Poznań, Nowa 8, Bazar. zdr 48 717/18

Piece
szamotowe
„Standard“
systemu Perkiwicz z szamotu i kafli szamotowych, wewnątrz opancerzone.

szczyt techniki
ogrzewniczej,
niedoścignione pod względem siły ogrzewniczej oraz taniej ceny, dostarczają franko dom lub też loco własnej składnicy fabrycznej. Poznań, Składowa 5/7 - Zakłady Firmy Perkiwicz, Ludwikowo, p. Mosina (Kafle oraz wszelkie ceram. artykuły budowlane). P 8906/7-51,33/4

Młocarnia
komplet z budogiem dobrym stanie w biegu. Zgłoszenia Poznań, Dąbrowskiego 83/5, Stanisławski, telefon 63-60. zdr 48 735/6

Pianino
korzystnie. 3 Maja 3a - 13, parter. zdr 48 666

Radjo
3 lamp. prad stały anoda Philipsa sprzedam Adres Kurjer Pozn. zdr 48 786

Delikatosewy
nabiału owoców. ruchliwa ulica. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 781

Motor
osady 120 km korzystnie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 780.

Foksterrier
rasowy sprzedam. Piekary 9 - 23 zdr 48 756

Pokój dębowy
10 części bardzo tania sprzedam Fredry 3 m. 7. zdr 48 755

Kredens
stół dębowy 24 osobowy 180 zł. Dąbrowskiego 24 m. 18. zdr 48 750

Wóziczek
łusztawka Grzeszkowiak Kramarska 25. zdr 48 716

11. KUPNA
Srebro
złoto, brylanty, kwity lombardowe, wszelkie starożytności, kupuje „Lamus“ Strzelecka 1. Pg 8756-58,224

Kupię
jadalnię używaną „Elegancja“. Oferty Kurjer Pozn. dg 3972

Złoto
srebro, brylanty kupuje
Kruk,
27 Grudnia 6. Ng 18 682

Jadalnię
meski używana. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 590

Płyty
gramofonowe Kieprzy. Caruso, koledy inne kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 642

Kupię
używana kuchnia westfalska do brym stanie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 636

Kupię
wagę zegarową - ruszki do kawy stół oszklony do składu cukrów. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 635

Pianino
kupię spiesznie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 628

Dywan
wiekszy kupię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdr 48 611

Maszyny
kupię domowe
aparaty telefoniczne
do 4 połączeń. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 764

Kupię
śrak dobrym stanie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 794.

12. DO WYNAJĘCIA
Dwupokojowe
z przynależnościami od zaraz. - Zgłoszenia u stróża, Aleja Hetmańska 5. zdr 48 193

4
pokojowe mieszkanie komfort. styczni z „zarazem“ - bez Zgłoszenia Mikołajczak, Ratajczaka 33. telef. 54-67. zdr 47 847

8 pokojowe mieszkanie
komfortowe słoneczne z obszernymi przynależnościami nadające się na biura i mieszkanie wolne zaraz.

4-pokojowe
komfortowe dom ogrodowy, parter wolne zaraz. - Zgłoszenia Loga, Słowackiego 18, tel. 66-89. Pg 7429-18,89

5 pokojowe
komfortowe, parket, I piętro, dwa tramwaje. Górna Wilda 119 m. 3. zdr 48 272

Trzypokojowe
I piętro, Rynek Łazarzki, 50. - miesięcznie, rok zgóry. Zgłoszenia administratora Aleje Marcinkowskiego 17a, m. 7. zdr 48 662

3
pokoje komfort. Emil. Sezanickiej 5b, gospodarz. zdr 48 772

13. SZUKA MIEZK.
Pustego
pokoju poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 220.

Pokoiku
czystego 15-20 zł. od stycznia. - okolica Kaponiera - urzędnicza. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 582

Pokoiku
czystego, śródmieście od pierwszego, pewna płatnicza. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdr 48 680

Pokoju
klatka schodowa zaraz lub 1-go stycznia poszukuje przyjezdny na stałe. Oferty ceną Kurjer Pozn. zdr 48 682

Studentka
szuka pokoju 10 l. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 763

Pokoju
niekrepującego lepszego szukam. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 633.

Duże
piwnice na łód itp. zaraz stała biuro szosa potrzebne w śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 656

Poszukuję
składu na pralnie, najchętniej śródmieście. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 677

Lokal
mieszkanem na prasowalnię tania wynajmę. Kolejowa 41. zdr 48 773

Skład
na obuwie, szkło, żelazo, sprzęt radiowy i komfortowe, lokale na przedstawicielstwo do wynajęcia. Górna Wilda 45 - 5 a. zdr 48 606

18 DZIERŻAWY
Dzierżawa
2 pensjonatów
lub spółka chrześcijańskich. - komfort, doskonałe prosperujących - Krynica. Zgłoszenia „Ruch“, Kraków, Rynek, „Okazja zaraz“. ng 21 780

Warsztaty
składnice z bocznica kolej. oraz obszerne ubikacje biurowe z wjazdem ulic Strumykowa i Robocza oraz

Teran niezabudowany
2 tys. m² na garaże lub inne przedsiębiorstwo przy Rynku Wileckim od zaraz. Informacje Administracja Dąbów Górna Wilda 152, tel. 70-04. zdr 47 899

Magazyn
wielkości 500-1500 m² blisko centrum miasta lub kolei poszukuje w Poznaniu poważna firma. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 557

Piekarnia
piec cukierkowy i lokal, gdzie wiele lat istniała cukiernia, najlepsze położone rynku powiat, miejsce zaraz do wynajęcia. Nadaje się także na każde inne przedsiębiorstwo. Leszno, Barański, Leszczyńskich 37. zdr 48 545

Wydzierżawie
ogrodzony plac, stajnie, nadająca się składnice węgla. Informacje Gąsiorowskich 3. zdr 48 598

Resztówka
czterystamorgowa
pszennej dworek
częściowym inwentarzem, właścicielki, objęcie 7.000 spiesznie wydzierżawie

Nowak,
Poznań, Skarbowska 1. zdr 48 700

W Puszczykówku
przy dworcu do objęcia sklep spożywczy z mieszkaniami. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 689

Dom
w Murwaniej Gościnie, 5 pokoi i kuchnia, 2 morgi ogrodu w tem 100 drzew owocowych wydzierżawie 60 zł mies. Walczak, Półwiejska, Trakt poznański 22 - właściciel. zdr 48 688

Majątek
tysięcmorgowy pszennej
średzkiem
dworek, zabudowanie pierwszorzędne, inwentarzem, zapasami, garniturem, właściciela, dwunastoletnia, morgi sto funtów, objęcie 85.000 (gotówka 20.000 zaraz) reszta roczna odplata spiesznie wydzierżawie

Nowak,
Poznań, Skarbowska 1. Odpowiedź znaczek. zdr 48 692

Skład
najchętniej drogerie wydzierżawi gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 721

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

15. POKOJE UMEBL.
Mickiewicza
3. m. 6, komfortowy, dwu- lub jednoosobowy. zdr 47 953

1 lub 2
eleganckie. Zakret 24. zdr 48 220

Pokoik
osiemnaście. Konopnickiej 15. - m. 3. zdr 48 520

Marcinkowskiego
1 - 7. II. zdr 48 525

Dwuosobowy
utrzymaniem - bez. Wierzbicice 16, m. 2. zdr 48 536

Solidnemu
pokój czysty. Niegolewskich 4. - m. 6. zdr 48 563

Przyjezdny
niekrepujący. Dąbrowskiego 23 m. 7. zdr 48 589

Urzednikowi
Przeznica 10 - 1. zdr 48 597

Wielka
17 - 10. zdr 48 620

14 dni
ogrzewany. Mielżyńskiego 5, m. 9. zdr 48 719

Niekrepujący
Działyskich 6 - 3. zdr 48 711

Czysty
Patrona Jackowskiego 40 - 3. zdr 48 691

Ogrodowa
2-8 utrzymaniem. zdr 48 737

Dwuosobowy
Garncarska 3 - 2. zdr 48 679

Przyjezdny
Słowackiego 39 - 9. zdr 48 706

Słowackiego
34 - 5 jedno-dwuosobowe. zdr 48 767

Skarbowska
20 - 6 dwom. zdr 48 743

Śródmieście
Garncarska 2 - 3. zdr 48 742

Pierackiego
8 - 12. zdr 48 811

Solidnemu
Skarbowska 6, m. 3. zdr 48 806

Pokój
frontowy, naprzeciw D. O. K. Plac Działowy 10, m. 7a. zdr 48 667

Śniadeczek
21 m. 5. zdr 48 798

Tanio
ciepły czysty także przyjezdny Wrocławska 38 - 32. zdr 48 794

Małżeństwo
Zielona 3 - 5. zdr 48 733

Urzednicze
słoneczny, czysty, korzystnie. - Marcinkowskiego 19 - 7. zdr 48 747

Matejki
2 - 2. zdr 48 745

Osoba
zaufana poszukuje skromnego pokoiku przy starszej osobie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 663

Urzednik
państwowy, niekrepującego, śródmieście 20. - Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 564

17. LOKALE
Poszukiwany
lokal sklepowy, centrum miasta 5x7 duża wystawa. Warunki wynajmu z dołączeniem szkicu przesłać do Biura Pietraszka - Warszawa - Marszałkowska 115, „okazielowi kwitu Nr. 30 552“. ng 21 212

Lokal
mieszkanem głównej ulicy wydzierżawie 1. I. Warszawska 135 Osiedle. zdr 47 181

Skład
i pracownia obuwia przyległe dwupokojowe mieszkanie odstąpię. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdr 48 583

Skład - lokal
śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 639

Skład
próżny na spożywczy, mieszkanem. Górna Wilda 31 - 3. zdr 48 668

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

OGÓLNOPOLSKIE
Czwartek, 17 grudnia.
6.30 audycja poranna: 11.30 - poranek z Filharmonii Warszawskiej dla młodzieży szkół powszechnych Wykonawcy: Orkiestra Filharmon. Warsz. pod dyr. Józefa Ozimieńskiego i Marjan Tarno (śpiew). Program omówi: prof. Tadeusz Mazzyer: 11.57 - ogólny czas: hejnał z Krakowa; 12.03 koncert w wyk. malej ork. P. R. z udziałem solistów; 12.40 dziennik południowy; 15.00 wiadomości gospodarcze; 15.15 program lokalne; 16.20 Przródła w grudniu - pozadanka (dla dzieci starszych) - wywl. Stanisław Sumiński; 16.35 program lokalne 17.00 Jak zorganizować wesołe i zdrowe święta - pozadanka - wywl. Helena Kulzowa; 17.15 - koncert w wyk. kwartetu instrumentalnego: 17.50 „Ukraińskie instytucje naukowe“ - odczyt wywl. Miroslaw Somczarym (ze Lwowa); 18.00 poradanka aktualna; 18.10 komunikat śniegowy (z Krakowa); 18.12 wiadomości społeczne; 18.20 programy lokalne; 18.50 poradanka aktualna; 19.00 godzinka lekkiej muzyki; 19.45 - koncert solistów Wykonawcy: Aleksandra Curkowska - fortepian (ze Lwowa); Emil Filipowski - skrzypce (z Krakowa); 20.25 „Wigilia w Szczawnicy“ - felieton wywl. Jan Wiktor (z Krakowa); 20.40 dziennik wieczorny; 20.50 poradanka aktualna; 20.55 przerwa; 21.00 „Tafce i melodie polskie“. Koncert w wyk. ork. symfonicznej i malej A. Szlemińskiej (soprano); Janusza Popiawskiego (tenor); oraz chóru P. R. Transm. i muzyki do Włoch; 21.30 „Święta kampozytorów polskich - Adam Wieniawski“ - IX audycja. Wykonawcy: Orkiestra Polskiego Radia Olga Ilwicka - fortepian; Stanisława Arcańska - śpiew;

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

Warsztat
rzeźniczy z maszynami od zaraz. Wroniecka 3 m. 8. zdr 48 744

21. LICYTACJE
Przymusowa
czwartek godz. 11 ul. Półwiejska 35. Centrala Nowosi. Maszyny ślusarskie, inne przedmioty. zdr 48 814

22. ZGUBY
Kot
szary, grubiot ciemniejszy, zaginiony. Szwarska 15, m. 19. Oddać wynagrodzeniem. zdr 48 648

Piesek
biały, długowłosy, czarna plama przy ogonie, (ostrowy foksterrier) zaginiony. Za wynagrodzeniem Sienińskiego 3 a, m. 4, telefon 71-03. zdr 48 808/9

23. ROZMAITE
Karty do gry
hurtownie ceny fabryczne. Fajki wszelkie przybory do palenia. - Dybicki, hurtownia, Poznań, ul. Wrocławska 1. dg 3515

Reparacja lalek
wskiego rodzaju fachowo - tania. Kretschmer, św. Marcin 1. ng 19 621

Akuszerka
Kowalewska, Łąkowa 14, 5 minut od świetokrzyskiego, - paniom wszelką pomoc, poradę. zdr 47 088

Znana
Adarelli przepowiada
z kart Braminów - reki. Przyjmuje do 9 wieczór. Podgórna 15 mieszkanie 10. zdr 48 644

Przepisuje
inaczej najszybciej. Pocztowa 15. zdr 43 758

24. NAUKA
Kursy Handlowe
Preissa
Skarbowska 11 - 4 stycznia. zdr 48 016

Szkoła Tańców
Mikołajczak - Kledecka, Sw. Józefa 6. Komplet początkujących piątego stycznia. Pg 8 762-58,250

Kursy stenografii
pisanie maszyna rozpoczyna 4 stycznia. Kantacka 1. zdr 46 726

Nauczycielka
udziela zakrobie powściągnę - francuskiego, niemieckiego teoretycznie. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 538

Kto
przygotuje na wsi za wynagrodzeniem do 4 prawniczego egzaminu? Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 588

Kursy
Handlowe
Dypl. W. S. H. Kantacka 7, telefon 49-68. Kurs 4 stycznia. dg 3960-1

25. MUZYKA
Bemben
sprzedam Wierzbicice 15, m. 23. zdr 48 681

26. SZUKA POSADY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa
Szukam
posługi za pokój. Oferty Kurjer Pozn. zdr 48 625

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE

Czwartek, 17 grudnia.
6.30 audycja poranna: 11.30 - poranek z Filharmonii Warszawskiej dla młodzieży szkół powszechnych Wykonawcy: Orkiestra Filharmon. Warsz. pod dyr. Józefa Ozimieńskiego i Marjan Tarno (śpiew). Program omówi: prof. Tadeusz Mazzyer: 11.57 - ogólny czas: hejnał z Krakowa; 12.03 koncert w wyk. malej ork. P. R. z udziałem solistów; 12.40 dziennik południowy; 15.00 wiadomości gospodarcze; 15.15 program lokalne; 16.20 Przródła w grudniu - pozadanka (dla dzieci starszych) - wywl. Stanisław Sumiński; 16.35 program lokalne 17.00 Jak zorganizować wesołe i zdrowe święta - pozadanka - wywl. Helena Kulzowa; 17.15 - koncert w wyk. kwartetu instrumentalnego: 17.50 „Ukraińskie instytucje naukowe“ - odczyt wywl. Miroslaw Somczarym (ze Lwowa); 18.00 poradanka aktualna; 18.10 komunikat śniegowy (z Krakowa); 18.12 wiadomości społeczne; 18.20 programy lokalne; 18.50 poradanka aktualna; 19.00 godzinka lekkiej muzyki; 19.45 - koncert solistów Wykonawcy: Aleksandra Curkowska - fortepian (ze Lwowa); Emil Filipowski - skrzypce (z Krakowa); 20.25 „Wigilia w Szczawnicy“ - felieton wywl. Jan Wiktor (z Krakowa); 20.40 dziennik wieczorny; 20.50 poradanka aktualna; 20.55 przerwa; 21.00 „Tafce i melodie polskie“. Koncert w wyk. ork. symfonicznej i malej A. Szlemińskiej (soprano); Janusza Popiawskiego (tenor); oraz chóru P. R. Transm. i muzyki do Włoch; 21.30 „Święta kampozytorów polskich - Adam Wieniawski“ - IX audycja. Wykonawcy: Orkiestra Polskiego Radia Olga Ilwicka - fortepian; Stanisława Arcańska - śpiew;

WARSZAWA

Czwartek, 17 grudnia.
Warszawa - 12.50 „Rozwój sadownictwa na Mazowszu“ - pozadanka - wywl. Zdzisław Kawecki; 15.15 koncert tria polskiego Radia; 16.00 skrzypka ozolona - dr. Marjan Stenowski; 16.15 życie kulturalne stoicy; 16.35 wiadomości lokalne; 16.45 - 18.20 koncert reklamowy; 18.45 - program na jutro; 23.00 - 23.30 d. c. muzyki tanecznej w wyk. malej ork. P. R.

POZNAŃ

Czwartek, 17 grudnia.
Poznań - 12.50 skrzypka rolnicza - omówi Dominik Starzeński; 13.00 z repertuaru operowego (płyty); 13.55 przegląd zielonowy; 15.15 koncert reklamowy; - 15 35 „Życie kulturalne i społeczne Poznania; 15.40 muzyka Schuberta (płyty); 16.35 „Kolszanki. Ballady i Elegie“ (płyty); 18.20 koncert złączeń z płyt gramofonowych.
17.00 Berlin. Koncert solistów. Monachium. Sekstet Bulleriana. 17.30 Budapeszt. Recital wiołonek. 18.00 Monachium. Koncert rozrywkowy. Koenigswust. Sonata Schumannna na skrz. i fort. 18.15 Anglia (Nat. Progr.). Muzyka taneczna. Bratisława. Utwory skrz. Leningrad. Koncert symf. Utwory Czajkowskiego.
19.00 Anglia (Rez. Progr.) Utwory Philip'a pod dyr. kompozytora. Koenigswust. „Dobry wie-

WYTWORNA PANI
Pani Pan
 NOSZA BIELIZNE Z FIRMY
Schubert
 FABRYKA BIELIZNY I DOM PEŁCIEN
NOWA 10
STARY RYNEK 76
 Pg 7 153-38.139

Przyjmę
 posłuże okolica Solacza od zaraz
 Oferty Kurjer Poznański
 zdg 47 836

Pani
 wiek średni szuka posady wyreczytelki. Oferty Kurjer Poznański zdg 46 263

Uczciwa
 szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 256

Poszukuję
 posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 263

Dziewczyna
 czysta, uczciwa szuka posady do wszystkiego od 1. 1. 1937. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 337

Posługi
 cośkolwiek gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 979

Emeryt
 W. P. kupiec, poszukuje posady, administracji domu, magazyniera inkasenta, kauceja. Łaskawe zgłoszenia Oredownik, Poznań zdg 48 550

Maszynistka
 perfekta, niemieckie adreco dyktando poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 47 675.

Krawcowa
 dzielna poszukuje posady po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 285

Młynarz
 poszukuje posady większym młynie, obeznany z motorem osacogazowym, złoży kaucję. Franciszek Markiewicz, Pobjedziska, Rynek 18. zdg 48 194

Kuśnierka
 polecona szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 372

27. WOLNE MIEJSCA
Poważna
 fabryka techno-chemiczna posiada młodego, wybitnie zdolnego akwizytora na cześć woj. poznańskiego Szczegółowe oferty z życiorysem, referencjami — przesyłać do Biura Ogłoszeń — Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115, pod „Wybitnie zdolny”. ng 21 213

Kucharz
 pierwszorzędny zaraz potrzebny. Oferty „Par” „51.26” Pg 8884-51.26

Biuralistka
 młodsza ze znajomością książkowości, pisaniem na maszynie biegła w liczeniu, potrzebna. Zgłoszenia pisemne Leon Zurowski, Skład Drzewa i obróbka, Poznań Raczynskich 5/8. Pg 8883-51.24

SZCZYT DOSKONAŁOŚCI!

PHILIPS SUPER 456
 07 WYSOKOSPRAWNYCH OBWODACH
GRIMM i KAMIENSKI
 Poznań, 27 Grudnia 14.

Kasjerka
 rutynowa potrzebna zaraz Café George — Marcinkowskiego. zdg 48 631

Woźnica
 młodszy z kaucją potrzebny zaraz. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 48 725

Kucharka
 służąca do wszystkiego bez spania zaraz. Cukiernia, Marszałka Piłsudskiego 4. zdg 48 678

Maszynistka
 rutynowana, samodzielna, władająca językami do kierownictwa biura przepisywania. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 812

Służąca
 od zaraz do wszystkiego. Młyńska 12, Restauracja. zdg 48 661

Młodszego
 pana.
b. wymownego
 o dobrej prezencji do akwizycji w składach papierosów i papieru na pensie i prowizje za kaucją od 100.— zł poszukujemy. Zgłoszenia Słowackiego 18 m. 6 „Nowości”. Pg 8 917-51.37

Biuralistka
 początkująca, inteligentna, pisząca na maszynie, ładnym charakterem pisma oraz
uczennica biurowa
 potrzebna zaraz. Zgłoszenia „Par” Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 51.36”. Pg 8 911-51.36

Dziewczyna
 może być starsza do zabawy z 3-letnim dzieckiem i do sprzątania biur na wyjazd. Zgłoszenia skład „Rzeźnicki Chwałizewo 12. Posada do objęcia od 15. 1. 1937 r. zdg 48 687

Robotnika
 na stałe z 300 zł przyjmie zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 532

Dziewczyna
 z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna na wieś od 1 stycznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 535

Najskuteczniejsze są ogłoszenia w okresie gwiazdkowym

b) Inni

Karmelkarz
 rutynowany fachowiec, znający także dział czekoladowy poszukuje stałej posady w większej fabryce. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera Pozn. zdg 48 591

Rządca
 lat 41, bezdzietny, długoletnia praktyka większych majątkach, średnim wykształceniem, szuka posady. Inowrocław, Jacewska 28 — 2. „Rolnikowi”. zdg 46 671

Rządca
 lat 30 średnie wykształcenie oraz 6 lat praktyki. Prima referencje poszukuje posady od 1. 1. ewentl. 1. 5. 37. jako kawaler lub na ordyn. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 534

Krawcowa
 dobra dziennie 1.25 szuka posady w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 630

Nauczycielka
 prawem nauczania do 2 dzieci, wieść potrzebna 1 stycznia. Odpisy świadectw, wiek, warunki podać pod zdg 48 618 Kurjer Poznański

Poszukuję
 posady biuralistki lub kasjerki najchętniej do kina względnie przedsiębiorstwa, za skromnym wynagrodzeniem. Gwarancja gotówkowa dowolna. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 48 610

Panienska
 młoda z ukończoną szkołą handlową Preissa szuka posady w biurze jako początkująca. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 48 704

Młoda
 magistra praw — pisząca na maszynie poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 779

Uczeń
 starszy nadzwyczaj zdolny pragnie wyuczyć się za piekarska-cukiernika. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 813/14.

Dziewczyna
 uczciwa do wszystkiego od zaraz. Raczynskich 9, m. 5. zdg 48 528

Pięra Włeczne
 również naprawa

Ołówki
 automatyczne

Papier
 wszelkie przybory biurowe, szkolne i rysunkowe. Karty do gry.

Aquila
 Sr. Marcin 61 — Plac Wolności 9. ng 21 268

Zegarki u Szulca
CENY NISKIE!
Plac Wolności 5

Krawcowa
 dobrem krojem szuka posady — dziennie 1.30. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 334

Szukam
 posady stróża, woźnego lub portjera kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 242

Dekorator - blawatnik
 na dwudniowe wyjazdy na prowincję potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 574

20,—
 złotych dziennie zarobi każdy. — „Pomoc”. Lwów 15, Cerkiewna 18. ng 21 262

Brylanty u Szulca
WYBÓR WIELKI
Plac Wolności 5

Nauczycielka
 zezwolenie francuski, szycie szuka posady. Wodna 19 — 6. zdg 48 226

200—500 zł
 kaucji za jakakolwiek pracę stałą od 1. 1. 1936. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 873

SREBRA u Szulca
WYBÓR WIELKI
Plac Wolności 5
 Pg 8 912/3/4-51.43

Robotnika
 na stałe z 300 zł przyjmie zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 532

Dziewczyna
 z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna na wieś od 1 stycznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 535

Najzdrowszy sport to ślizgawka!
 Kilka godzin ruchu daje zdrowie i zadowolenie!
 Zrób dziecku niespodziankę i zaraz kup łyżwy w firmie
JAN DEIERLING, Poznań, Szkolna 3 HURT.
 telefon 35-18 DETAL.
 ng 21786

Nauczycielka
 zezwolenie francuski, szycie szuka posady. Wodna 19 — 6. zdg 48 226

200—500 zł
 kaucji za jakakolwiek pracę stałą od 1. 1. 1936. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 47 873

Robotnika
 na stałe z 300 zł przyjmie zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 532

Dziewczyna
 z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna na wieś od 1 stycznia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 48 535

Ogrodnik
 kawaler lat 32 dzielny swym zawodzie, długoletnia praktyka w zakładach handlowych, poszukuje samodzielnej posady od 1. 1. 37 r. lub później Wl. Lewandowski Mała Radowska poczt. Zieleń pow. Wabrzeźno. zdg 48 688

Stangret
 kilkuletnia praktyka wysłużony kawalerzysta własnym ciężarzem poszukuje posady od 1. 4. 37 — Oferty Kurjer Pozn. zdg 48 795

Szofer-mechanik
 pilny, sumienny, szuka od 1-go stycznia 1937 posady prywatnie, lub do dworu. Oferty Kurjer Poznański zdg 47 105

Hafciarki
 na biały haft poszukuje się na wieś. — Referencje konieczne. — Zgłoszenia z podaniem warunków: Pałac, Niechanowo pod Gniezmem. dg 3 948

Wspólnika
 (czke) gotówka 500.— do składu węgla. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 578

Bezkonkurencyjna
 duża fabryka makaronu włoskiego i środków spożywczych poszukuje przedstawicieli z zabezpieczeniem gotówkowym. Zgłoszenia: Kraków I, skrytka pocztowa 166. ng 21 759

Biuralistka
 znajomością książkowości (ewent. ulomna) zyciorys, pretensje, odpisy świadectw pod zdg 48 671/2 Kurjer Poznański.

Mleczarz
 potrzebny posada stała. Ryszewo, powiat Znin. ng 21 426/7

Do
 sprzedaży i rozwoju piwa najlepszego w Polsce potrzebny agent jednak reflektuje się jedynie na inteligentnego z dobrymi referencjami. Kaucja wymierzana w gotówce. Zgłoszenia pisemne do Karciera Poznańskiego zdg 48 655.

Dziewczyna
 rzetelna zaraz. Niegolewskich 7 m. 8. zdg 48 726

Panienskę
 młodszą z ukończoną Szkołą Handlową na praktykę przyjmie. — Oferty z życiorysem i podaniem wysokości wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego zdg 48 777

Dziewczyna
 do prac domowych — i małego dziecka od zaraz. — Zgłosić się Graniczna 3, m. 4 od 17—20. zdg 48 697

MEBLE solidne - piene - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
 Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
 Parkiet po cenach konkurencyjnych
 ng 19 450

500,—
 zapłace — za wyrobienie posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 47 238

Dziewczyna
 16 lat z dobrego domu szuka posady do posyłek. Oferty Kurjer Poznański zdg 48 406

Nauczycielka
 Wielkopolanka, doskonałe referencje, konwersacja francuska, niemiecka, angielski muzyka. — prawo nauczania poszukuje od 1. 1. 37. posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdg 3915

„Zdrój”
 Probiernia-Sniadalnica ceny niskie Saw. Mielżyńskiego 1. zdg 48 791

„Parada rezerwistów”
 Polska komedia burzowego śmiechu

Kinoteatr „Sfinks”
 zdg 48 650

Najprzyjemniej
 w kawiarce. Mostowa 2. zdg 48 529

12 złotych
 miesięcznie wystarczy na kupno u nas **radioaparatu**

Na wpłatę wystarczy już zł 15,— lub Pożyczka Państwowa. Bateria odbiorniki najtańszej. Wyższość aparatów.

Radiomechanika
 Poznań, św. Marcin 27 w podwórzu. prawo. telefon 12-38 Pg 8 918-58.269

Radioaparaty
Prens Telefunken
 zasięgiem, selektywnością i wiernością oddanych onów zadawala — najwybredniej.

szego słuchacza.
Długoterminowe spłaty
 Fachowa obsługa.
Radiolavox
 Poznań, Ratajczaka 14. Tel. 32-15 dg 3969-70

Księgowy (a) - bilansista
 piszący maszyną potrzebny od 2. 1. 37. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysem i odpisami świadectw do Administracji Kuriera Poznańskiego zdg 48 796.

Fryzjerka
 praca stała uczennica Libelta 13. zdg 48 735

Maszynistki
 rutynowanej z praktyką w biurze notarialnym poszukuje od zaraz

Stefan Resada,
 notariusz w Poznaniu. Aleje Marcinkowskiego 13 zdg 48 751

Posługaczka
 kawiarni Majewski Rzeźwosłobitej 4. zdg 48 749

29. ROZRYWKA

Kino Tęcza Wilda
 Cyrk Sarana. zdg 48 774

Radjoodbiorniki
 najpoważniejszych fabryk, wszelkich typów. długoterminowe spłaty. gotówka taniej

sprzet radjowy
 wielkim wyborze stale na składzie

Kazimierz Matuszak,
 Poznań, Pierackiego 16. telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obowiazku kupna. ng 17 809

„Fonoradio”
 właśc. Jerzy Mieloch, Poznań, Al. Marsz. Piłsudskiego 7. Prospekty wysyła się na żądanie. zdg 46 835

„Kapelusz”
 modnie przefasonowany odświętżony, zastąpi nowy. Tanie kapelusze na składzie. Wytwórnia kapeluszy męskich, damskich. 27-go Grudnia 2. podwórze. zdg 44 482

Katalogi ilustrowane wysyła bezpłatnie na Modele 1937 r.
Hurtownia - Wytwórnia Radioświat
 Poznań, Fr. Ratajczaka 10. Na raty. ng 20 666

Ekscentryczna
 Dama. Kino Gloria. zdg 48 723/4

Humor zagraniczny

 — Przepraszam, czy to pani suknia zmieniła kolor, czy ten hotel?
 (x)

TEATRY
 Poznań, środa, 16. 12.
 TEATR POLSKI: Środa, 16. 12. Podwójna buchalterja. Czwartek, 17. 12. godz. 16: „Teatr Marjonetek”, „Czarodziejska fujarka”. Czwartek, 17. 12. godz. 20: „Podwójna buchalterja”.
 TEATR WIELKI (Opera): Środa, 16. 12. „Kwiat Hawaju”. Czwartek, 17. 12. „Zamieć”. Piątek, 18. 12. „Kwiat Hawaju”.

KINA
 Poznań, środa, 16. 12.
 APOLLO: „Barbała Radziwiłłówna”.
 CORSO: „Eskimo”.
 GLORIA: „Ekscentryczna Dama”.
 GWIAZDA: „Ostatnie dni Pompei”.
 OŚWIATOWE T. C. L.: — „Burza nad światem”.
 METROPOLIS: „Noc w operze”.
 RENAISSANCE: „Piekielny Wawóz”.
 SŁOŃCE: 2 dni w raju”.
 SFINKS: „Parada Rezerwistów”.
 ŚWIT: Film papieski „Papież Pius XI przemawia do Ciebie”.
 TĘCZA-Lazarz: „Mały marynarz”.
 TĘCZA-Wilda: „Cyrk Sarana”.
 WILSONA: „Czerwony Wóz”.

Co futro — to **Edmund Rychter** — co palto — to **Edmund Rychter** — co ubranie — to **Edmund Rychter**, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1936 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. wyki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45 większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówek): słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek natrycz., wydawnictwo nie odpowiada.

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczными 200 gr. wyki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45 większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówek): słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek natrycz., wydawnictwo nie odpowiada.

P. K. O. Poznań nr. 200.149.